המספיק גאזעט

נייעס און אנאליזן איבער געזונטהייט און די אגענטור

תשרי תשע"ז • ISSUE NO. 143 • OCT. 2016

המספיק אנקעטע

וויפיל מאל פארקילן זיך אייערע קינדער פון הערבסט ביז פרילינג?

א: 0–1, ב: 2–9, ג: 4+

צו ענטפערן און צו זען ענטפער פון פאריגן חודש: זייט 12

אין ציפערן

"דורכשניט מעדיקעיד קאסטן פער מעמבער"

פארבעסערונג	2014	2010	
9%	$6,987	$7,645	נאציאנאל
18%	$8,731	$10,684	ניו יארק

אינספיראציע

אויף א טרעדמיל קען מען גיין אגאנצן טאג, מען קומט אין ערגעץ נישט אן, מען פארלירט אסאך און מען פארדינט דאס מערסטע.

געזונטהייט טיפ

זיצן אדער שטיין? – ארבייטער אומעטום טוישן צו שטייעדיגע טישלער אין ליכט פון גלאבאלע אויפוואכונג איבער שעדליכקייט פון צופיל זיצן. עקספערטן ראטן, שטיין אליין איז נישט גענוג – עס פעלט וויטער 'צירקולאציע'. דאס בעסטע איז א טישל וואס גייט ארויף און אראפ און מ'זאל זיך כסדר אויפשטעלן און אראפזעצן.

די סמעטענע

המספיק

40 שמחת בית השואבה

04 טראנספארטאציע פלאטע פארברייטערט

03 "טריי קאונטי מעדיקל" געגרינדעט

צום געזונט

02 "קענסער מאָנשאַט"

07 כח המחשבה

פארשידענס

34 יום טוב ערצעהלונג

32 סארנא רעוואלוציע – חלק ו'

18 רפואה אין יארצייטן

המספיק נייעס

וועלט געזונטהייט ארגאניזאציע פראקלאמירט: **"מיזעלס" איז אויסגעראטן פון ביידע אמעריקאנע קאנטינענטן**

זייט 04 >>

הויפטקוואַרטיר פון די יו. עֶן. "וועלט געזונטהייט ארגאניזאציע" וואו מען האלט אן אויג איבער גלאבאלע געזונטהייט טעמעס

המספיק נייעס

"סיניער קעיר סימפאזיום" אין קרית יואל דורך **"המספיק" פראגראמען פאר עלטערע** פלאסטערט אויס דעם וועג צו **בעסטע גאלדענע יארן**

רייכע אינפארמאטיווע פרעזענטאציעס איבער ראשן דעם ציבור – צוגעשטעלט דורך המספיק'ס פראגראמען פאר עלטערע, המספיק קעיר, שנות חיים און אנדערע – ערשטע טייל עפנט אויף אלעס ארום פיזישע און גייסטישע געזונט צו גוטע לאנגע יארן – צווייטע העלפט עפנט אויגן איבער מעגליכע בענעפיטן וועלכע מאנכע פארפאסן בלויז מחמת חסרון ידיעה – ענליכע סימפאזיומס קומען נאך אין אלע היימישע געגנטער, פרטים יבואו!

מיטוואך ראה, וועז די פרעס רעדער האבן זיך קוים אנגעהויבן דרייען אויף די פייכטע בלעטער פון פריערדיגן גאזעט, זענען זיך צענדליגער תושבי קרית יואל צוזאמגעקומען אינעם עלעגאנטן "המספיק טערעס" זאל אויף א גאר רייכע אינפארמאטיווע אוועזנט, א ספעציעלע "סיניאר-קעיר סימפאזיום" אהערגעשטעלט דורך המספיק'ס פראגראמען וועלכע סערווירן דעם עלטערן ציבור לאויישט"א.

דער סימפאזיום איז פארגעקומען אין די פאסיגסטע צייט. ערשטנס – פאר אזא וויכטיגע מאורע איז די צייט אייביג פאסיג, צווייטנס – סינאנים מיט'ן פסוק אין כי תצא "תכין לך הדרך" וועז די תורה דערמאנט אונז איבער צוגרייטן פון פאראויס וויאזוי אדורכצוגיין יעדן מצב אויפ'ן בעסטן פארנעם, און דריטנס, שטייענדיג אין די ימי הכנה וועז אידן גרייטן זיך אויסצובעטן א גוט געבענטשט יאר איז עס אודאי די בעסטע השתדלות וואס מען קען טון פאר יעדן

זייט 07 >>

ברכת השנה

דער המספיק גאזעט וואונטשט אלע חשוב'ע ליינער, אדווערטייזער, קאמענטירער און גאנץ כלל ישראל א כתיבה וחתימה טובה בספרן של צדיקים גמורים, א גוט געבענטשט יאר מיט געזונט און כח אויף אלע רמ"ח און שס"ה, א שנת גאולה וישועה בביגוצבב"א.

גייענדיג צום דרוק

80% אמעריקאנער באקומען נישט גענוג מאגנעזיום.

גיין אויף "ראולער קאוסטער" פארמינערט נירן-שטיינער.

מאימאנידעס שליסט קאנטראקט מיט כינעזע-אמעריקאנע פירמע צו עפענען קליניק פאר שפעטע שעות.

פאליטיקאנטן שרייען: קארופטירטע דזשאסטיס סענטער פאר מענטשן מיט ספעציעלע געברויכן מוז פארשלאסן ווערן.

כמעט 2 מיליאן אמעריקאנער אין שפיטאל יערליך צוליב שוואכע נערונג.

המספיק שטאב מיטגלידער אומעטום דאנקבאר פאר פולע יום טוב בענעפיטן.

שטודיע: זען די קאך בשעת'ן עסן לאדנט מענטשן זיך צו איבערעסן.

באוועגונג געגרונדעט אין ניו יארק צו לאביאירן פאר העכערע געהאלטן פאר דירעקט סופארט פראפעסיאנאלן.

"קאלאנאסקאפי" נאך די 75, א שאד די צייט.

פלארוידע נישט גענוג? רופן הערן זיך צו לייגן "סטעטינס" אינעם וואסער סיסטעם...

פארשער: אינטערנעט און ענליכע עדישנס ווייזן אויף מענטל העלט פראבלעמען ווי ענקזייעטי, דעפרעסיע אד"ג.

עף. בי. איי. אגענטן אנגעקלאגט פאר'ן זיך פארשטעלן ווי דזשורנאליסטן, רעפארטערס טענה'ן עס שאדט זיי צום געזונט ווען מען געטרויט זיי נישט...

שטודיע: איר שפירט זיך איינזאם? לאו דוקא איר טוט עפעס אומריכטיג. עס האט אויך מיט די גענעטישע שטריכן...

"פעיסמעיקער" אין מח קען מעגליך פארבעסערן דאס לעבן פאר ליידנדע פון מח טראומע.

'פלעיוואר'ס' אין עלעקטראנישע ציגארעטלעך היבש שעדליכער ווי געמיינט.

ארטרייטוס מעדיצין קען העלפן קעגן האר פארלוסט.

נייעס? שטודיעס אין אמעריקע, יאפאן און דייטשלאנד זאגן אז מענטשן עסן מער אין סעזאנען פון ימים טובים אדער להבדיל חגאות...

פארעלטערטע סטרוקטור פון אמעריקע'ס וואסער סיסטעם האדעווט פאטענציעל שעדליכע באקטעריע.

צום געזונט

וויצע פרעזידענט ביידען שטעלט פאר קומענדיגע שריט פון "קענסער מאָנשׂאַט" איניציאטיוו צו באקעמפן קענסער

קאמיטע ווייל אויסברייטערן טרייעלס מיט מער פאציענטן - עקספערטן קלארן אויס וווייטערדיגע סטראטעגיע צו פאקוסירן איבער "אימיונא-טעראפי" מעדיצינען

ווי באריכטעט אין גאזעט האט פרעזידענט אבאמא יר"ה געמאלדן אין זיין לעצטע "סטעיט אוו די יוניאן" רעדע איבער פארשארפן דעם קאמף קעגן קענסער און טוישן דעם מצב אויפ'ן פראנט. דער פרעזידענט האט דאן אויפגעשטעלט א קאמיטע צו ברענגען צען יאר ווערד פון רעזולטאטן אין בלויז פינף יאר און געשטעלט וויצע פרעזידענט ביידען, וועלכער האט פאראיאר פארלוירן א 46 יעריגער זון צו מח קענסער, ער זאל אנפירן מיט דעם איניציאטיוו.

דעם פארלאפענעם אלול האט ביידען געמאלדן איבער די פרישע שריט פון די קאמיטע, וועלכע רעכענען אריין עטליכע פלענער צו העלפן פאציענטן זיין מער אריינגעמישט אין קלינישע שטודיעס איבער די מחלה. אין א סטעיטמענט האט ביידען געזאגט: "קלינישע שטודיעס זענען די יסודות צו טרעפן און אנטוויקלען פרישע און בעסערע קענסער דיאגנאזע מיטלען און באהאנדלונגען. היינט צוטאגס נעמען אבער נישט מער פון 5% קענסער פאציענטן א טייל אין קלינישע פראבעס, אפט פשוט ווייבלאד פאציענטן און דאקטוירים ווייסן נישט אז מען קען."

צו פארגרינגערן פאציענטן געוואויר צו ווערן וואו זיי קענען ווערן אריינגערעכנט אין שטודיעס, וועט די פעדעראלע "נעשאנעל אינסטיטוט אוו העלט" (ען. איי. עיטש.) פארבעסערן זייער וועבזייטל clinicaltrials.gov, וואו אנגייענדע קלינישע שטודיעס ווערן פארעפנטליכט, מער צוגענגליך און גרינגער צו מאנעווערירן פאר פאציענטן און דאקטוירים.

קענסער פארשער פון זייער זייט האבן גאר ווארעם באגריסט דעם שריט. צווישן אנדערע האט דר. ראנאלד דע-פינאו, פרעזידענט פון "יוניווערסיטי אוו טעקסאס אנדערסאן קענסער סענטער", וואס פירט אדורך מער קלינישע שטודיעס ווי סיי וועלכע אמעריקאנע אינסטיטוציע, זיך אויסגעדרוקט: "מאָנשׂאַט קומט דא פונקט אין די גוטע צייט – פארשריט ווערט יעצט געמאכט שנעלער ווי סיי ווען בעפאר."

נאך בעסערע נייעס איז מן הסתם די "נ.ב." וואס די ען. איי. עיטש. האט צוגעשריבן, אז אין דער צוקונפט וועלן פארשער מוזן פארעפנטליכן רעזולטאטן פון שטודיעס אפילו אויב די ענדגילטיגע פראדוקט וואס זיי האבן ערצייגט ווערט נישט באשטעטיגט. אזוי וועלן מענטשן מער וויסן וואס גייט פאר אין א שטודיע און אויב זיי ווילן זיך באטייליגן אדער נישט.

גלייכצייטיג האט די מעדיצינישע קאמיטע פון די איניציאטיוו, צוזאמגעשטעלט פון די גרעסטע געזונטהייט מומחים אין לאנד, פארעפנטליכט זייער וווייטערדיגע סטראטעגיע. לויט זייער מיינונג לוינט זיך צו פארלייגן די מערסטע כוחות אויפצוקומען מיט מיטלען באזירט אויף "אימיונאו-טעראפי". אימיון טעראפי האט באוויזן צו היילן געוויסע לונגען און מעלאנאומע קענסערס (איין פאל וואס האט געצויגן העדליינס אין די אלגעמיינע פרעסע איז געווען ווען דער געווענדענער פרעזידענט דזשימי קארטער האט געגוצט די מיטלען צו באקעמפן זיין קענסער), עס איז אבער היבש ווויניגער אפעקטיוו ביים היילן עטליכע אנדערע קענסערס, אריינגערעכנט עטליכע קינדער קענסערס.

אימיונאטעראפי באוואפנט דעם קערפערס אייגענע אימיון סיסטעם צו באקעמפן קענסער צעלן. עס רעכנט אריין מעדיצינען צו פארבעסערן די רעאקציע פונעם אימיון סיסטעם צו קענסער, ספעציעלע אנטי-באדיס וועלכע העלפן דעם קערפער דערקענען און באקעמפן שעדליכע געוואוקסן, און מעדיצינען וועלכע שטערן די מעכאניזם וואס קענסער צעלן נוצן אין אלגעמיין זיך צו באהאלטן פון באמערקט ווערן דורך אימיון סיסטעם צעלן.

פארשער פרובירן צו קלארשטעלן פארוואס געוויסע קענסערס רעאגירן נישט פאזיטיוו צו אימיונאטעראפי און ארבעטן צו אנטוויקלען נאך באהאנדלונגען, אריינגערעכנט א נייע צוגאנג צו מארק-טראנספלאנטן. אן אנדערע מהלך אויף וואס די קאמיטע ארבעט העפטיג איז צו ערמעגליכן מער פאציענטן אנצוקומען צו באהאנדלונגען וועלכע זענען שוין אויפ'ן מארקעט.

יעדעס יאר געבן אמעריקאנער אויס כמעט פערציג ביליאן דאלער אויף קאווע. ברייטערע שטודיעס זענען שוין אדורכגעפירט געווארן צו לערנען מער איבער די מעגליכע געזונטהייט בענעפיטן און פארלוסטן פון קאווע טרונקען. שטודיעס האבן געוויזן, צום ביישפיל, אז די 'קאפעין' אין קאווע הייבט די בלוט דרוק.

אט נאר וואס האט א נייע שטודיע פארעפנטליכט אין די "אמעריקאנע דזשורנאל פון הייפערטענשאן" געוויזן אז קאווע'ס אפעקט אויף די בלוט דרוק איז שטארקער ביי מענטשן וועלכע טרונקען בלויז פון מאל צו מאל א קאווע ווי ביי געטרייע קאווע טרינקער, וואס שלאגט פאר אז עס איז מעגליך צו אנטוויקלען א פאנצער צו 'קאפעין'. די שטודיע ווייזט אויך אז איזן מענטשן וולעכע נעמען מעדיצין צו נידערן די בלוט דרוק וועט קאווע רעדוצירן די כח פון די מעדיצין.

לויט די פארשער קען טרונקען קאווע פון צוויי טאג פאר'ן אונטערזוכן די בלוט-דרוק שטערן פון צוטרעפן דעם ריכטיגן דיאגנאז און באהאנדלונג פון הויכע בלוט דרוק, דען עס קען מעגליך קומען פון די קאווע. מער פארש ארבעט פעלט אויס צו באשטימען פונקטליך ווי ווייט קאווע אפעקטירט דאס קאנטראלירן דעם בלוט דרוק.

קאווע מיט בלוט-דרוק מעדיצין, נישט דער בעסטער שידוך

נייע מעדיצין קען מעגליך אפשטעלן "מעלאנאומע"

אין פראבעס אויף א נייע מעדיצין פאר גאר אנדערע צוועקן, האבן פארשער באמערקט אז די מעדיצין גערופן Pevonedistat קען גאר מעגליך דינען אלס ווירקזאמע באהאנדלונג צו היילן פארשידענע סארט קענסערס, אריינגערעכנט די אגרעסיווע שוועכע "מעלאנאומע" הויט קענסער. יעדעס יאר ווערן בערך 80 טויזנט מענטשן אין די פאראיניגטע שטאטן דיאגנאזירט מיט מעלאנאומע, בערך 10 טויזנט לעבן עס נישט איבער.

דער נייער מעדיצין הרג'עט אוועק פראטינען וועלכע ערלויבן קענסער צעלן זיך שנעל צו צעטיילן און דאפלען. אן די פראטינען קענען קענסער צעלן זיך נישט דאפלען און זיי שטארבן אפ. עס איז נאכנישט זיכער אז דער מעדיצין איז טאקע אן ענדגילטיגע לעזונג, עס שיינט אבער גרויס האפענונג צו היילן אפילו שוועכע פעלער פון מעלאנאומע וועלכע מען האט ביז היינט נישט באוויזן צו באקעמפן.

המספיק נייעס

לכבוד אופס"ד בקרב הפסד:

"טריי קאונטי מעדיקל" געגרינדעט אלס ענטפער צום טעראפי-מאנגל ביים יהדות החרדית אין ניו יארק

ארטיקל-16 טעראפי קליניקס ערמעגליכט צו סערווירן טעראפי לכל דכפין, טראץ "עם. אר. טי." פרירונג, אדאנק "איפסיד"

מיט גרויס פרייד ווערט אויפגענומען די נייעס איבער די גרינדונג פון "טריי קאונטי מעדיקל", א זעלבסטשטענדיגע טעראפי צענטער, וואס המספיק, די מרכז עזרה לצרכי הציבור, עפנט אין די טעג צו לינדערן דעם טעראפי קריזיס וואס שפרייט זיך אויס איבער ניו יארק.

ווי באריכטעט מערערע מאל אין גאזעט וואקסט די צופרידנהייט פונעם "נייש"א ארטיקל-16 טעראפי קליניק" אריבער אלע פראפארצן, און נישט אומזיסט. די רעזולטאטן רעדן פאר זיך. דער גוטער נאמען פון די ניישא'ס טעראפיסטן, די גרעסטע ספעציאליסטן אין אלע געביטן פון ספעציעלע טעראפי, ווערט געטראגן פון מויל פון דאנקבארע עלטערן און געניסער צו די אויערן פון זייערע נאנטע און באקאנטע און דער קרייז צופרידענע קליענטן שטייגט בחסדי ד'.

עס רעדט זיך אזוי קרייז, ציפערן, אבער דער אמת איז אז יעדע קליענט איז נאך א הייליגע נשמה וואס ווערט אויפגעראכטן און באקומט פרישע מעגליכקייטן צו שטייגן, בליען און גענישן פון א פרוכטבאר לעבן. יעדע טעראפי סעסיע ברייטערט אויס די האריזאנטן פאר די טייערע אינדיווידועלן, וועלן זיי האלטן אן און פארבעסערן זייערע אייגנשאפטן אין אלע געביטן פון פיזישע, געפילישע און פסיכיאטארישע געזונטהייט ביז רעדן, נערונג און נאך אסאך.

דאס איז דער אינערליכער געפיל ביי די אדמיניסטראציע פונעם ניישא קליניק פונעם ערשטן טאג וואס מען האט געעפנט די טויערן ביז היינט. טראץ די זכי' ארויסצוהעלפן שווערע הונדערטער מענטשן מיט ספעציעלע געברויכן, צי אינעם צענטער אלן הויפטקוואַרטיר און ברוקלין צי אין איינע פון די טוץ סאטעליט אפיסעס אויסגעשפרייט איבער דריי קאונטיס, איז יעדער אינדיווידועל געבליבן אינדיווידועל – נישט א ציפער. יעדער וואס בעט הילף באקומט עס מיט די מאקסימום שלימות, הארץ, געפיל און פראפעסיאנאלקייט "נוסח המספיק".

דער "יעדער" איז אבער באדראעט געווארן צו קומען צו א האסטיגן אפשטעל – אן אומבאשרייבליכער אומגליק רח"ל פאר אומצאליגע טייערע קינדער און ערוואקסענע וועלכע קוקן ארויס צו באקומען די בארימטע המספיק טעראפי, און אלץ צוליב א ביוראקראטישע פראבלעם.

יעדע ארטיקל-16 קליניק באקומט א באשטימטע צאל טעראפי סעסיעס וואס זי קען צושטעלן. איינמאל מען דערגרייכט דעם באשטימטן ציפער און עס פעלט אויס נאך, שיקט מען אריין די נויטיגע אפליקאציעס און מען באקומט א באשטעטיגונג צו קענען סערווירן נאך סעסיעס. א פארמאלע פראצעדור.

דאס איז אלץ געראדט אונטער נארמאלע אומשטענדן, אבער אז מען לעבט אין א צייט פון "רעפארם" קען מען נישט באקומען נאך סעסיעס ("יוניטס" אין אפיציעלע שפראך). וואס איז די שייכות? אט הערט.

היינט צוטאגס איז די העכסטע אויטאריטעט אין "מעדיקעיד", די "מעדיקעיד רידיזיין טיעם" (עם. אר. טי.) – די קאמיטע וואס גאווערנער קאומא יר"ה האט אווענקגעשטעלט צו פירן ניו יארק פאראויס מיט די רעפארמען אין מעדיקעיד און אלע פראגראמען אונטער איר. די קאמיטע האט ארויפגעשטעלט א צייטווייליגע אפהאלט צו בלאקירן דאס העכערן דעם צאל יוניטס פאר סיי וועלכע קליניק, ביז די קאמיטע וועט ענדיגן בשלימות איר ארבעט פון איבערמאכן דעם גאנצן סיסטעם פון רעגירונגס געזונטהייט סערוויסעס – א פראצעדור וואס וועט וואַרשיינליך נישט געענדיגט ווערן ביז יעצטיגע בר מצוה בחורים'לעך וועלן מיט די ווייסע בערד באקומען סנדקאות ביי אור איניקלעך.

דערווייל בלייבט אלעס געפרוירן.

וועז א קליענט וועט אנגענומען צום

זייט 11 >>

המספיק נייעס

עופרים אומען:

האריזאנטן בריטערן זיך אויס פאר **המספיק אוו ראקלענד פאסאזשירן** מיט נייע **טראנספארטאציע פלאטע**

ערב שבת סליחות האט המספיק אוו ראקלענד קאונטי אויפגענומען מיט פרייד די פרישע פלאטע פון זעקס שפאגל נייע אויטאס, "מאביליטי וויהיקלס" – ווי די פאבריצירער, MV-1, רופט זיי.

וועז די 'אלטע גווארדיע', די בריט באקאנטע בלויע הויכע וועגס, דעקט מער נישט דעם געברויך פאר המספיק'ס פילע פראגראמען און היימען, האט די אגענטור צוגעלייגט צו איר טראנספארטאציע פלאטע זעקס העכסט באקוועמע טראנספארטאציע אויטאס, גאר בריטע עס. יו. ווי. סארט טרעקלעך, פארגעשריטן מיט די בעסטע זיכערהייט און באקוועמליכקייט מאסנאמען וואס נאר מעגליך אהערצושטעלן פאר די טייערע פאסאזשירן.

יעדע אויטא שאפט א מאיעסטעטישן ווי. איי. פי. בליק, פארמאגט פלאץ פאר אזויפיל ווי 3 ווילטשעירס און שטעלט פאר א העכסט גרינגע 'רעמפ' וואס מען קען ארויסציען פון די רעכטע זייט צום טראטואר – אלץ צוצושטעלן די באקוועמסטע און געשמאקסטע טראנספארטאציע פאר די חשוב'ע פאסאזשירן בדרך כבוד ווי עס פאסט, נוסח המספיק.

עס דערמאנט וואס דער שרייבער פון די שורות האט אמאל געהערט פון א באס דרייוור אין א געוועלטיגע תלמוד תורה, וועלכער האט נאכגעזאגט פון א גדול בישראל וועלכער האט געפרעגט א באס-דרייוור אויב ער האט אן אנונג וואס זיין פראפעסיע מיינט, אויספירנדיג: "וועז דו מאכסט אויף די טיר פאר אידישע קינדערלעך וועלכע גייען אין חדר, גייסטו פתיחה פאר א ספר תורה!"

נו, ווי שיין פאסט עס זאל זיין דער ארון הקודש ווי עס פארן אזעלכע ספרי תורה...

עס דארף דא דערמאנט ווערן לשבח די געטרייע עוסקים במלאכת הקודש, מו"ה זלמן שטיין הי"ו און זיין געהילף מו"ה נתן נטע פריעד הי"ו וועלכע האבן אויסגעארבעט אלע פרטים פונעם מקח עס זאל זיין די בעסטע און באקוועמסטע קארס פאר די חשוב'ע פאסאזשירן, כראוי וכיאות פאר ריכטיגע בני מלכים.

די נייע אויטאס זענען בליץ שנעל פארכאפט געווארן צווישן די פילע היימען און פראגראמען, דעי העביליטעישן, רעספיט אא"וו צו יעדן'ס גרעסטע הנאה. ★

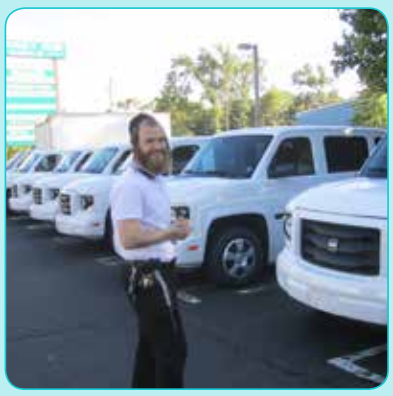

רעכטס דערקענט מען מו"ה זלמן שטיין, המספיק דירעקטאר אוו דעוועלאפמענט, ביים אונטערשרייבן דעם ענדגילטיגן קאנטראקט אנצונעמען די פרישע כל רכב; אינמיטן: די זעקס נייע מיטגלידער פון המספיק ד'ראקלענד טראנספארטאציע פלאטע; לינקס דערקענט מען מו"ה נתן נטע פריעד ביים אדורכפירן די ערשטע רוטינע אינספעקציעס אויף די נייע קארס

צום געזונט

ופסירות מחלה מקרבך:

וועלט געזונטהייט ארגאניזאציע פראקלאמירט: **"מיזעלס" איז אויסגעראטן פון ביידע אמעריקאנע קאנטינענטן**

די "וועלט געזונטהייט ארגאניזאציע" (באקאנט אלס "הו" – WHO, אקראנים פאר World Health Organization) האט דעם פארלאפענעם דינסטאג סליחות ערקלערט אז די אמעריקאנע יבשה, פון קאנאדע אין צפון ביז טשילי אין דרום, איז געצליך מיזעלס-פריי.

כאטש וואס אין געוויסע לענדער, די פאראייניגטע שטאטן און נאך, איז עס שוין פון פריער עלימינירט געווארן, איז עס אצינד דאס ערשטע מאל וואס די שווער-אנשטעקיגע ווייַרוס איז סוקסעספול עלימינירט געווארן פון א גאנצע יבשה אויף אונזער ערד קוגל.

וי א וואַרטזאגער פון די ארגאניזאציע זאגט איז עס צום פארדאנקען ערנסטע קאמפיינען פון רעגירונגען צו וואקסינירן אלע בירגער קעגן די מחלה.

'סמאלפאקס' איז בחסדי ד' אויסגעראטן געווארן פון ביידע אמעריקאנע קאנטינענטן אום תשל"א; 'פאליא' אום תשנ"ד און 'רובעלא' אום תשע"ה. סמאלפאקס איז געצליך עלימינירט געווארן פון דער וועלט אום תשל"ב, אבער דאסמאל געצליך עלימינירט וויבאלד מען האט שוין נישט פון וואו עס צו אימפארטירן.

וואקסינען קעגן מיזעלס זענען שוין ארויסגעקומען אין די תש"כ יארן. לויט די ארגאניזאציע האט מיזעלס, פאר די מאסן וואקסינאציעס האבן זיך אנגעהויבן אין די תש"מ יארן, געקאסט די לעבנס פון נאנט צו 2.6 מיליאן מענטשן א יאר.

מיזעלס איז זייער אנשטעקיג און אפעקטירט בעיקר קינדער. סימפטאמען רעכענען אריין הויכע פיבער, א מאדנע אויסשלאג און רויטע וואסערדיגע אויגן. מיזעלס קען צומאל ברענגען ערנסטערע קאמפליקאציעס, אריינגערעכנט לונגען-אנטצינדונג אדער אפילו בלינדקייט רח"ל, און אין זעלטענע פעלער האט עס גאר א מעגליכקייט צו ווערן פאטאל רח"ל.

פאראיאר זענען 244,704 מיזעלס פעלער באריכטעט געווארן איבער די וועלט, און וויבאלד עס איז אנשטעקיג קען עס צוריקקומען צו יעדער צייט צו מיזעלס-פרייע לענדער דורך אומוואקסינירטע מענטשן.

לויט א '15 באריכט זענען נאנט צו 9 מיליאן אמעריקאנע קינדער נישט פולקאם וואקסינירט און באשיצט קעגן מיזעלס. ★

Hamaspik Gazette

© '08 '16 All Rights Reserved

Published Monthly by NYSHA, Inc.
Distributed free USPS Presorted Non-profit Mail
Postmaster: Return service requested

EXECUTIVE DIRECTOR: Meyer Wertheimer
SUPERVISOR: Pinchus Weinstock
EDITOR: Zishe Muller
TEL: 845-503-0212 **FAX:** 845-503-1212
MAIL: Hamaspik Gazette, 58 Rt. 59, Suite 1, Monsey, NY 10952

MAGNIFICENT
Chusson-Kallah Gifts
for Wholesale Prices

CHUSSON GIFTS: Becher • Menorah • Esrog Box • Watch • Machzorim • Shas • Tor • Shilchun Urich • Batel • Kitel • Talleisim

KALLAH GIFTS: Bracelet • Diamond Watch • Ring • Earring • Kidishen Ring • Pearls Necklace • Machzorim • Tzena Rena Set, Apron • Tichel

Chasuna Depot

Monsey:
Monsey/Chasuna Depot
389 RT. 59
Spring Valley NY 10977
845.371.9700
Hours: Sun.-Thur. **11:30-6:30**
Wed. **11:30-9:00**

Monroe:
מנוחת הנפש/Chasuna Depot
KJ Shopping Center 51 Forest Rd.
Monroe NY 10950
845.781.7772
Hours: Sun. – Thur. **10:00 - 6:00**
NIGHT HOURS: Wed. **7:30 - 9:30**

ENJOY THE EXPERIENCE OF SHOPPING UNDER THE EXPERT CARE AND GUIDANCE FROM OUR CUSTOMER CARE TEAM

המספיק נייעס

יום שבתון אין לשכוח:

המספיק אין ראקלענד קאונטי שטעלט צו הערליכע **"שבת מנוחה ושמחה"** ערב פארנומענע **הייליגע תשרי טעג** הבעלל"ט

עלטערן שעפן זיך אן מיט פרישע כוחות צום רייכן חודש מיט די דערהויבענע ימים טובים הבעלל"ט - דריטע שבת מנוחה ושמחה דורך "המספיק רעספיט" און "דעי העב" פראגראמען שטייגט איבער אלע פראפארצן - "שבת פאר זיך" מיט אלע פיטשעווקעס - קינדער דערהויבן, פרייליך, לוסטיג, רואיג און צוגעגרייט צו ליכטיגע הייליגע טעג וועלכע קומען שוין אט אט

זייט 40 >>

אין קאנעטיקוט!

"שבת מנוחה ושמחה"

"שבת מנוחה ושמחה", אנגעהויבן אלס פראבע דורך המספיק רעספיט אין ראקלענד אנהייב תשע"ו, האט זיך אריסגעשטעלט צו זיין א סוקסעס לעילא ולעילא מכל ברכתא ותושבחתא.

די גריסן וואס די אגענטור האט צוריקגעהערט נאך די ערשטע צוויי אזעלכע שבתים האבן נישט איבערגעלאזט קיין ספק אז די שווערע האראוואניע, שעות און כוחות וואס זענען אריין דאס אהערצושטעלן מיט אלע קליפערלעך האט זיך אויסגעצאלט מיט פראצענט, און א דריטע, טאקע ערב די הייליגע טעג, וועט זיין די שענסטע איבערראשונג פאר קינד און קייט.

אלזא האט די אגענטור באלד איינגעשפאנט אירע בעסטע וועטעראנען אין שפיץ פון די בארימטע קאארדינירער פון אלע ספעציעלע אוועגטן, האשה החשובה מרת קטינא תחי' אשת הרה"ח מו"ה חיים מענדיל קטינא שליט"א פון קרית יואל, "לעשות את השבת", און טאקע "נוסח המספיק" מיט אלע קלאפערגעצייג, און זאל עס טאקע זיין בעתו ובזמנו – די בעסטע הכנה צו א קנאקעדיגע תחל שנה וברכותי'.

צו פארזיכערן קאמפראמיסלאזע 'על טהרת הקודש' ווי די אגענטור'ס בארימטע טראדיציע, איז דער שבת ווי אירע פארגייער, געווען באשטימט אויסשליסליך פאר די גאר קליינע יונגלעך און פאר מיידלעך פון יעדן עלטער אין די דערמאנטע דריי פראגראמען.

און געווען איז עס טאקע א "יום שבתון אין לשכוח" אידיש טייטש, "א שבת צום געדענקען" און דער בעסטער אריינפיר פאר די קינדער אין קאנעטיקוט און פאר די עלטערן אין שטוב צום פרייליכן אבער איבערגעפולטן חודש תשרי.

שטייענדיג דערנאך מוזן די עסקנים מודה זיין, אז כאטש מען האט אין הארצן שוין ערווארטעט עס זאל בס"ד ווידעראמאל זיין א סוקסעס, איז די למעשה'דיגע הצלחה איבערגעשטיגן אלע ערווארטונגען, אין בוכשטעבליכן זין פונעם ווארט.

ברוכים הבאים!

דער האטעל וואו דער שבת איז געפראווט געווארן איז אויסדרוקליך נישט פרעמד אין המספיק, עס איז דער וועלט באריבטער "קראון פלאזא" האטעל אין סטעמפארד, קאנעטיקוט, וואו המספיק האט די לעצטע פאר יאר אפגעראכטן די וועלט באריבטע "שבת המספיק'ס" מיט אויסטערלישע סייעתא דשמיא און פארגעניגן.

אצינד איז געקומען די רייע אויף די טייערע קינדערלעך צו גענישן פון א שבת מיט המספיק אין דעם האטעל, און די "קראון פלאזא" עקספירינענס האט זיי בס"ד אודאי נישט אנטוישט... איי איז דאס געווען א שבת פאר אלע באטייליגטע אז עס לאזט זיך גארנישט שילדערן.

ערב שבת קודש זענען אין די טויערן פון האטעל אנגעקומען צענדליגער פרייליכע איבערראשטע קינדערלעך שיחיו, באגלייט מיט א גרויסע צאל געטרייע שטאב מיטגלידערינס, נשים צדקניות וועלכע זענען מיטגעפארן צו באגלייטן די הייליגע נשמה'לעך און זיי צו שענקען א דערהויבענעם שבת מיט'ן די העכסטע מאס פארגענגן.

ביים אנקומען צום האטעל האט די פירערין פונעם שבת, המספיק'ס ספעציעלע אוועגטן קאארדינירער, האשה החשובה מרת קטינא תחי', פון קרית יואל, אפגעווארט די קינדערלעך מיט אנגעפולטע "ברוכים הבאים" פעקעלעך מיט איבערראשונגען, פערזענליכע מתנות, נאש, א שליסל צום פריוואטן האטעל צימער, און א דעטאלירטע סדר-היום פאר די קומענדיגע רייכע אכט און פערציג שעה.

די גאנצע עדה קדושה איז אינקוואורטירט געווארן אינעם צווייטן שטאק פונעם גיגנאטישן האטעל, וואס איז ספעציעל דעזיגנירט געווארן פאר די המספיק געסט. אויסער די שלאף צימערן פארמאגט דער שטאק אן אייגענער ברייטער און עלעגאנטער עס-זאל, און עטליכע גרויסע צימערן וואו יעדע גרופע האט געפירט באזונדערע פאסיגע אקטיוויטעטן, איש על מחנהו ואיש על דגלו. עס זענען געווען צוגעגרייט רייכע פראגראמען באזונדער פאר רעספיט מיט די הדרכה און גענוטע באגלייטונג פון די געטרייע באגאבטע מרת קטינא תחי'; באזונדער פאר די יונגערע מיידלעך פון דעי העב און באזונדער פאר די עלטערע אנגעפירט דורך די טאלאנטפולע געטרייע מרת וואגעל תחי'; און סטארס בפרט האט געהאט ממש שבת פאר זיך, אונטער די גענוטע פירערשאפט פון די טאלאנטפולע גאנציעריגע "סטארס"-שטאב מס. מענדלאוויטש תחי'.

די וואכן צוגרייטונגען אין שפיץ פון מרת קטינא תחי' אינאיינעם מיט די געטרייע מרת לאנדא תחי', פירערין פונעם רעספיט פראגראם שע"י המספיק ד'ראקלענד קאונטי, און מרת שאהנפעלד תחי', פירערין פון די טאג פראגראמען ביי די מיידלעך, האבן ארויסגעשיינט אויף טריט און שריט ווען יעדעס מינוט און אקטיוויטעט איז געווען מסודר ביז די קלענסטע דעטאלן און אנגעפולט צום מאקסימום מיט פרייד און איבערראשונג, הארץ און געפיל.

באזונדער ווערט אנערקענט די אימערמידליכע געטרייע ארבעט פון מו"ה שלמה קארנבלי הי"ו, דירעקטאר פון טאג-סערוויסעס ביי המספיק ד'ראקלענד קאונטי, וועלכער געבט זיך אוועק בלב ונפש פאר די טאג טעגליכע עבודת הקודש בכלל און פאר דעם יעצטיגן שבת נועם הנשמות ועדן הנפשות בפרט. זיין אחריות און געפיל האט ארויסגעשיינט פון די הערליכע הצלחה פונעם שבת.

די קינדערלעך האבן זיך געשפירט רואיג און "אינדערהיים" וועז ביים אריינקומען האבן זיי באלד באגעגנט די געטרייע גאנציעריגע ליבליכע 'מנהלות' אינאיינעם מיט די קערפערשאפט פון די גאנציעריגע שטאב, אין צוגאב צו פרישע וואראעמע שטאב מיטגלידערינס ספעציעל לכבוד דעם שבת. די רואיגקייט און סדר וואס איז געווען אויסגעגאסן איבער יעדעס וויגקל פונעם האטעל האט זיי באלד געלאזט זיך שפירן פארזיכערט און היימיש.

יעדעס קינד האט געזינגען "סאלא" און באוויזן טאלאנטן וויפיל דאס הארץ האט באגערט... פיזיש צוגעבונדן צו א ווילטשעיר צי די פיסעלעך דארפן א שטעקעלע אונטערצולאנגן, יעדעס קינד איז א הייליגע נשמה, וועלכע צו טראגן א שמייכעלע און זיך צו הייבן אין א טענצעלע. האבן די קלעזמער געשאלט אויף די העכסטע אקטאווע, די שמייכלען זיך איבערגעגאסן איבער אלע גרעניצן, און וואס איז שייך צו זאגן... די וועלט זענען מיטגעטאנצן!

יעדעס דעטאל איז געווען בס"ד פלאנירט און אראנזשירט, אט נעמט צום ביישפיל די קאמפליצירטע מיסיע פון 'מעדיצינען' יעדער זאל באקומען די ריכטיגע צו די ריכטיגע צייט, אויף דעם צוועק איז געווען א פארשפארטע שענקל מיט פילע קליינע לעדעלעך און א שטרענג דעטאלירטע צייט-פלאן מיט אלע אינפארמאציע, אונטער די פערזענליכע אחריות פון מרת שאנהפעלד תחי'. אויסערדעם האט מען מיטגענומען א געלערנטן חבר הצלה על כל צרה שלא תבוא, וועמענס הילף מען האט ב"ה טאקע נישט געדארפט נוצן דורכאויס דעם גאנצן שבת.

ביז'ן זמן הדלקת הנרות האבן די שטאב מיטגלידער באוויזן איינצוארדענען און אויספאקן די געסט, זיי היימיש מאכן אויפ'ן ארט, סערווירן א נארהאפטיגע טועמי', מאכן הערליכע 'ארטס און קרעפטס' יעדע גרופע לויט זייער געשמאק, אבער אלע האבן פאבריצירט הערליכע נוי סוכה, צו הענגען די אייגענע מעשי ידים להתפאר.

צום זמן איז יעדער געווען גרייט, געוואשן, אנגעטון די בגדי שבת פריש און מונטער, פני שבת מנוחה נקבלה.

לשמרו אבות ובנים

איבער'ן האדסאן וואלי ראיאן איז געווען א "גלאבאלע ווארעמונג" בתפארתה, מיט אומגעווענליך ווארעמע ווטערן פאר אנהייב סעפטעמבער, אבער דאס קומט נישט צו צום ליכטיגן ווארעמקייט וואס דער שבת באגעגנט ביים אויסשפרייטן אירע הייליגע פליגלען איבער מאנסי, ספרינג וואלי, שיכון סקווירא, קרית וויזשניץ, טשעסטנאט רידזש, ניו העמפסטעד, פאמאנע, וועסלי הילס, עירמאנט, און די ארומיגע גלילות, אין די שטובער פון המספיק חשוב'ע עלטערן אומעטום.

אידישע מאמעס האבן זיך געשטעלט צום לעכט בענטשן רואיג און פארזיכערט אז זייערע אוצרות זענען אונטער די בעסטע אויפזיכט און געניסן פון די ליבליכסטע אטמאספערע. מיט די פולסטע הרחבת הדעת האבן זיי אויסגעזאגט די תחינות כאוות נפשם, זיך אויסגעווויינט ביי די לעכטעלעך און דערנאך פארגעליינט צאינה וראינה אדער א "דער יום טוב פון ראש השנה" באשריבן און באארבעט דורך 'מנחם מענדל' מיט'ן זעלטענעם רואיגן געשמאק פון "שבת מנוחה ושמחה" – א באגריף וואס זיין באדייט פארשטייען נאר די חשוב'ע פון הימל פארטרויעטע עלטערן.

מיט די טעגליכע נסיונות פארבינדן מיט'ן ערציען א ספעציעלע נשמה, איז דער שבת געווען א גאלדענע געלעגנהייט צו שענקען צייט, מח און הארץ פאר זיך אליינס, די אנדערע קינדער אין שטוב, און אנדערע, אפילו א סורפרייז באזוך ביי טאטע מאמע און געשוויסטער.

מעין עולם הבא...

צוריק קיין קאנעטיקוט, אינדרויסן איז טאקע געווען עטוואס קילער אבער אינעווייניג האט אלעס געווארעמט ווי די ווארעמסטע היים. פארפאלן, ווער עס האט נישט מיטגעלעבט שבת קודש כי תצא תשע"ו אינעם "קראון פלאזא" האטעל האט

זייט 11 >>

המספיק נייעס

"סיניער קעיר סימפאזיום" אין קרית יואל דורך "המספיק" פראגראמען פאר עלטערע פלאסטערט אויס דעם וועג צו בעסטע גאלדענע יארן

רייכע אינפארמאטיוע פרעזענטאציעס איבעראשן דעם ציבור - צוגעשטעלט דורך המספיק'ס פראגראמען פאר עלטערע, המספיק קעיר, שנות חיים און אנדערע - ערשטע טייל עפנט אויף אלעס ארום פיזישע און גייסטישע געזונט צו גוטע לאנגע יארן - צווייטע העלפט עפנט אויגן איבער מעגליכע בענעפיטן וועלכע מאנכע פארפאסן בלויז מחמת חסרון ידיעה - ענליכע סימפאזיומס קומען נאך אין אלע היימישע געגנטער, פרטים יבואו!

‹‹ זייט 01

וואס וויל געניסן פון די בעסטע געטרייעסטע האום קעיר, סאמע נוסח המספיק, זאלן זיי עס טאקע באקומען אויף א גאלדענעם טאץ זיסער ווי עפל אין האניג.

צו דער באשטימטער צייט האט מו"ה מרדכי יודא פאלמאן הי"ו, דירעקטאר אוו ביזנעס דעוועלאפמענט ביי המספיק קעיר, געעפנט דעם אוועט. נאך קורצע טרעפליכע ווערטער האט ר' מרדכי יודא פארגעשטעלט דעם בארימטן דר. קוישליק, פון די דירעקטארן איבער די פסיכיאטרישע אפטיילונג אין די סט. דזשאוסעף מעדיקל סענטער אין יאנקערס.

דר. קוישליק האט אין זיין פרעזענטאציע ערקלערט להלכה ולמעשה א שלל פראקטישע אינפארמאציע צום נוצן און צום גענעסן וויאזוי די עלטערע יארן זאלן באמת פארווענדלט ווערן אין "די גאלדענע יארן". צווישן אנדערע האט דער דאקטאר הערליך צענומען פאר די צוהערער אלעס אין און ארום "אלצהיימערס", דעפרעסיע ביי עלטערע, וויאזוי זיך צו עלטערן געזונטערהייט, און נאך אסאך אקטועלע און וויכטיגע טעמעס.

דער צווייטער טייל פונעם סימפאזיום איז געווען א רייכע פרעזענטאציע דורך מו"ה אלימלך קנאבלאך הי"ו, א בענעפיטן-קאנסאלטענט ביי "מאקסימום קעיר סאלושנס". ר' אלימלך האט דערציילט פון זיין ערפארונג רייכע קוואל איבער אלע סערוויסעס און הילף וואס מען קען באקומען אין די גאלדענע יארן דורך מעדיקעיר און מעדיקעיד און דער עולם ווייסט פשוט נישט דערפון. דער עולם האט זיך געשפירט ווי 'אנטדעקט אמעריקע', פארוואס זאל מען זיך מוטשען ווען מען איז בארעכטיגט צו באקומען אזויפיל נויטיגע און פראקטישע הילף!?

מיט געשמאקע פארבייסן צו דער זייט, 'המספיק-קעיר', 'טשויס' און 'שנות חיים' בראשורן אויפ'ן טיש און א פראגע-ענטפער סעסיע ביים ענדע מיט די באהאוונטע המספיק ליעזאנען און עקספערטן, איז דער אוועט ב"ה געווען א סוקסעס אויף אלע געביטן, פראקטיש און הילפבאר פאר אלע באטייליגטע און זייערע נאנטע לאויושט"א.

צווישן די סאמע וויכטיגסטע נושאים אויפ'ן טיש איז געווען (טאקע אויך אן אלול'דיגע טעמע...), מען טאר זיך קיינמאל נישט מייאש זיין. אויב דארף מען הילף לוינט זיך אייביג אויפצוהייבן דעם טעלעפאן און אנקלונגען דעם געטרייען המספיק ליעזאן אדער סערוויס קאארדינעיטאר.

אזויפיל פעלער זענען פארהאן פון מענטשן וועלכע האבן געמיינט אז זיי קענען נישט באקומען רעגירונגס הילף און/אדער מעדיקעיד פאר די סיבה אדער אן אנדערע, אזויפיל הילפס מעגליכקייטן וועלכע קענען פארגרינגערן און פארלענגערן לעבנס צו א שיבה טובה ומתוקה, און מענטשן גענעסן נישט פון זיי בלויז וויבאלד זיי ווייסן נישט אז עס איז פארהאן, זיי זענען בארעכטיגט און קענען עס אזוי גרינג באקומען.

אפילו אויב איר האט נישט מעדיקעיד און זעט נישט וויאזוי איר קענט ווערן בארעכטיגט דערצו, ווייסט המספיק קעיר אבער יא וויאזוי.

געבט נאר איין רוף צו המספיק קעיר און הייבט אן פארשטיין פארוואס די צאל עלטערע און מענטשן מיט דיסעביליטיס וועלכע לעבן בס"ד א פריי זארגלאז חיים טובים צו געזונטע לאנגע יארן, שטייגט איבער אלע פראפארצן.

ווען הייבט זיך אן המספיק הילף?

אסאך פאר איר מיינט... עס הייבט זיך נישט אן איינמאל איר זענט באשטעטיגט, נאר די ערפארענע היימישע מומחים וועלן אייך בעז"ה העלפן אדורכגיין יעדן פראצעדור נויטיג צו ווערן באשטעטיגט, און דערנאך וויייטער אויסארבעטן אלע טעכנישע איינצלהייטן, אריינגערעכנט אויסקלויבן א געהילף לויט אייער געשמאק און מסדר זיין די שעות און הילף אויפ'ן שענסטן און בעסטן ביז איר זענט צופרידן און גליקליך און אלעס פארט על מי מנוחות און וויייטער אויך.

ווי מען באמערקט אויף די בליענדע אקטיוויטעטן אין די המספיק אפיסעס פון פראגראמען פאר די גאלדענע יארן, דערקענט זיך אז מען טרעט אריין אין יאר תשע"ז, די יארן וועלן דער אידישער דור שני פון איבערלעבער פון ביטערן קריג הייבן אן צו קענען גענישן אלץ מער און מער פון האום-קעיר סערוויסעס.

עס איז א פרישע דור וואס דארף צוקומען צו האום קעיר – אויסער ליידער נאך פעלער וואו מענטשן באקומען אין רעלאטיוו יונגע יארן מחלות פון וועלכע מען האט אמאל נישט געהערט ביז טיף אין די זקנה ה"י אדער דעמאלטס אויך נישט, מענטשן וועלכע האבן נעכטן געארבעט און אהיימגעברענגט ברויט בהרחבה אין שטוב, און פלוצים, דער שווארצער דיאגנאז פונעם דאקטער און מען טרעפט זיך פלוצים הילפסלאז און צוגעבינדן צום בעט, אן קיין שום צוגרייטונג פון פריער.

מאין יבוא עזרי? שרייען זיי פון טיפן הארצן... באגלייט מיט דאס ווידערקול פון ערשיטערטע קינדער. נאר מיט פאסיגע פראפעסיאנאלע הילף קענען זיי ווייטער אנגיין מיט'ן לעבן, אבער ביז נעכטן האבן זיי ניטאמאל געווואוסט וואס מעדיקעיד מיינט?

אטא דאס איז דער נמשל פון א שווארצע כמארע אין העלן טאג, און טאקע דערויף האט דער המספיק סימפאזיום אויפגעשיינט ווי די ווארעמסטע ניסן זון.

דער לעצטער סימפאזיום איז געווען גאר הילפבאר צו עפענען די אויגן פאר אלע 'גרינע' אינעם פעלד. די געטרייע המספיק ליעזאנען האבן פשוט געשאנקען די ידיעות איבער'ן "מתנה טובה יש בבית גנזי המלכות של חסד!" אויב איר דארפט הילף דארפט איר נישט מער ווי עס בעטן! איין רוף צו די המספיק וועטעראן עסקנים און איר זענט בס"ד אויפגעראכטן שענער און שנעלער ווי אין שענסטן חלום.

עס ווערט דעריבער אויך אויפגענומען מיט גרויס פרייד די מעלדונג אז ענליכע סימפאזיומס זענען אויפ'ן וועג אין אלע חרד'ישע געגנטער לרווחת ושמחת לב כל הציבור החשוב, פאלגט נאך ווייטערדיגע מעלדונגען.

ביי המספיק קעיר קען מען רעדן פנים אל פנים מיט היימישע ליעזאנען וועלכע פארשטייען זיך מיט אייך אויף מאמע לשון און וועלן גערן אריבערקומען צו אייך אין שטוב. מען האנדלט מיט היימישע אידן וועלכע באגלייטן יעדן אריינרופער מיט הארץ און געפיל ביז צום באקומען דאס מאקסימום מעגליך, א וועלט פון היים קעיר אויפ'ן באריימטן המספיק גאלד סטאנדארט, און צו דעם אלעמען באקומט מען צוטריט אנגעהויבן מיט בלויז איין טעלעפאן קאל.

אלזא, צו געניסן פון די פריווויליגעס הייבט נאך היינט אויף דעם טעלעפאן, רופט המספיק פראגראמען, שנות חיים, אדער דעם דירעקטן נומער צו אייער היימישן "המספיק-קעיר" ליעזאן – אין קרית יואל מו"ה יואל אלימלך נויאוויטש הי"ו, 845-503-0850, אין מאנסי און שיכון סקווירא מו"ה אלחנן קעניג הי"ו, 845-503-0840, און אין ברוקלין מו"ה בנימין קאלמאן הי"ו 718-408-6731 אדער מו"ה מרדכי אליעזר וואלהענדלער הי"ו אויף 718-408-6706.

מיר פירן אויס מיט א הארציגן וואונטש, לשנה טובה תכתבו ותחתמו לאלתר לחיים טובים ארוכים ולשלום ביז משיח'ס טאג! ✦

מענטל העלט

כת המתשבה:

וואס ערווארטסטו? דאס באקומסטו

פארבינדונג צווישן דעם מח און פיזישע געזונט פון קערפער ווערט אלץ קלארער

שטודיעס דערציילן אונז אז די הצלחה וואס מיר ערווארטן פון באהאנדלונגען וועלן באאיינפלוסן די פאקטישע רעזולטאטן. אין א לעצטערע שטודיע זענען איבער 2,000 פאציענטן וועלכע זענען באהאנדלט געווארן פאר יסורים, געפרעגט געווארן פאר'ן באהאנדלען וויפיל זיי ערווארטן די טריעטמענטס זאלן פארגרינגערן זייערע יסורים און פארבעסערן זייערע לעבנס נאכדעם.

זעקס חדשים שפעטער האט מען נאכגעקוקט די אלע פאציענטן איבער וואו זייערע יסורים האלטן, דעפרעסיע און צופרידנהייט. דער סך הכל האט געוויזן א פאזיטיווע שייכות צווישן די ערווארטונגען פון די פאציענטן און די קלינישע רעזולטאטן. וועער עס האט ערווארטעט גוטס האט עס באקומען.

צווישן די מעגליכע סיבות פארוואס די צווייי זענען פארבינדן קלערן דאקטוירים אז וועג מען גלייבט מער אין די באהאנדלונג, פאלגט מען בעסער, היילט זיך דער קערפער אליינס בעסער און מען לאזט נישט אזוי שנעל נאך.

דער צמח צדק האט אמאל געזאגט, טראכט גוט וועט זיין גוט...

ארבעט געלעגנהייט

המספיק אין מאנסי זוכט א פרוי פאר א פול טיים פאזיציע אין די יומען ריסארס דיוויזשאן.

Fax Resume: 845-503-1876, or Email joboffer@hamaspikrockland.org

Home Health Aides

Therapy Services

CDPAP
Choose your own aide, it can even be a family member!

MOTTY IS YOUR GUY.

At HamaspikCare, you've got a guy on the inside. Whether you need advice on a discharge from a facility or general questions, please call or visit us anytime and speak to Motty, your dedicated homecare planner.

HamaspikCare
Legendary Support, Extraordinary Care

1.855.HAMASPIK
INFO@HAMASPIKCARE.ORG
WWW.HAMASPIKCARE.ORG

BORO PARK
4013 15TH AVE.
BROOKLYN, NY

WILLIAMSBURG
293 DIVISION AVE.
BROOKLYN, NY

MONSEY
58 ROUTE 59, #1
MONSEY, NY

MONROE
1 HAMASPIK WAY
MONROE, NY

המספיק נייעס

המספיק גייט ווידעראמאל צו **יעדע לענג** אלס מרכז עזרה לצרכי הציבור, דאסמאל מיט אן **אכציג פיס לאנגע רעמפ**

מאסיווע ען. עיטש. טי. די. פראיעקט געבויט פראקטיש, אינעם בודזשעט, שטארק, שנעל און הערליך

וואס ליגט אונטער דעם סלאגאן "נוסח המספיק"? די אויסטערליש געטרייע שטאב מיטגלידער, און ווען מען רעדט פון בוי פראיעקטן איז על ראשם ועל צבאם המספיק אוו ראקלענד'ס דירעקטאר אוו דעווועלאפמענט, מו"ה זלמן שטיין הי"ו.

אין די טעג האט המספיק געפייערט נאך עטליכע דערגרייכונגען בחסדי ד', ווי אלעמאל אין המספיק מיינט עס געהאלפן מיט סוקסעס נאך אידישע קינדער, זאל עס זיין א רבים צי א יחיד. איין הערליכע סוקסעס געשיכטע איז אן 80 פיסיגע 'רעמפ' וואס המספיק האט געבויעט צו עפענען צוריק די ליכטיגקייט פון די זון און די ברייטקייט פון די וועלט פאר אן עלטערע אידענע, צוגעבינדן צו א רעדער-שטול.

דער רעמפ איז געבויט געווארן אין די ראמען פון די נאבעלע "ען. עיטש. טי. די." פראגראם. אידיש געדענקט צילט דער פראגראם צו העלפן מענטשן בלייבן אין שטוב ווען לויט די אומשטענדן וואלטן זיי געדארפט גיין אין א נוירסינג האום. די מעגליכקייטן וואס המספיק שטעלט צו אונטער דעם פראגראם זענען ענדלאז – פון איבערמאכן באדע-צימערן ביז עלעווועיטערס.

דאס לעצטע, עלעווועיטארס, זענען נאך היבש פאפולער ביי שטיגן אין שטוב, אבער אינדרויסן פון שטוב וועט עס די העלט דעפארטמענט מער נישט אזוי שנעל באשטעטיגן, און המספיק וועט עס אויך נישט רעקאמענדירן פאר די זעלבע סיבה, נעמליך, עס צובערעכט זיך גרינג און האלט זיך נישט לאנג. דער בעסטער אלטערנאטיוו, און פאר אונז נאך גאר בעסער ווי דער ארגינעלער אויסצומיידן שאלות פון שבת און יום טוב, איז בויען א "רעמפ".

דער חילוק איז אבער גרויס און בעיקר פראקטיש. אין די צייט וואס אן עלעווועיטאר שטעלט מען אוועק וואו מען וויל און מען ציעט אים ארויף אזוי הויך ווי מען ברויך און שלום על ניו יארק, רעלאטיוו טאקע נישט גרינג אבער פארט היבש גלאטער פראצעדור, איז א רעמפ פארבינדן מיט א ליסטע פראטאקאלן אויף יעדן דעטאל.

אין אונזער פאל, נאכדעם וואס די טעכנישע ספעציאליסטן, מו"ה זלמן שטיין און זיין שטאב שיחיו, האבן ערהאלטן פון די סערוויס קאארדינעיטערס פון די פרוי דעם פארלאנג אויפצובויען דעם רעמפ, זענען זיי אפשטעלן. די פרוי האט נישט געוואלט די גאנצע הונטערשטע חצר זאל פאר'הרג'עט ווערן פון דעם רעמפ, אבער לאזן דעם רעמפ נעבן די וועגט פון די הויז עס זאל גיין ארום און ארום קען מען אויך נישט, וויבאלד עס וועט פארשטעלן די טרעפ אריינצוגיין אין שטוב. און פארגעסט נישט, די רעגירונג האט א באשטימטע מאקסימום סומע וויפיל זיי באצאלן פאר אזא פראיעקט...

אבער אז מען האט סייעתא דשמיא און די ריכטיגע פון הימל געבענטשטע שליחים איז די שאלה פארענטפערט. ר' זלמן האט שטודירט דעם פלאץ מיט זיינע געטרייע געהילפן, אפגעמאסטן און אויסגע'חשבונ'ט אלעס זאל שטימען מאטעמאטיש, ארכיטעקטיש, ביוראקראטיש און אודאי פראקטיש, ארויסגעשיקט דעם פלאן צו עטליכע קאנטראקטארן, געמומען דעם בעסטן פארשלאג, און ה' אלול, דאנערשטאג שופטים, נאכמיטאג, האט מען אריינגעקלאפט דעם ערשטן פלאקן.

די ערשטע זאך אראפגעפארן זען דעם שטח. אלזא די רעדע איז איבער א טיפישע (כמעט שוין פארצייטישע...) אפסטעיט הויז, אן איין פאמיליע הויז, א שיינע חצר מיט גראז און ביימער ארום. די איינציגסטע עפענונג אויפ'ן אויבערשטן שטאק איז די הונטערשטע גאניק, 80 אינטשעס הויך.

לויט די פארשריפטן דארף אזא כבש לויפן א פיס לאנג פאר יעדע אינטש ארויף – דאס קומט אויס פאר אכטציג אינטשעס ארויף, קומט א רעמפ פון אכטציג פיס לאנג. אויסערדעם, פאר יעדע דרייסיג פיס וואס א רעמפ לויפט ארויף, מוז צוקומען א פלאכע זאנע אינצווישן וואו זיך צו קענען פרייטאג נאכמיטאג איז שוין געשטאנען פיקס פארטיג און גרייט צום באנוץ א מאיעסטעטישער פעסטער רעמפ איבער אכטציג פיס די לענג, מיט די אייזערנע זוילן, פלאטעס און זיכערהייט צוים לשם ולתפארת.

וועז מען באטראכט די רעמפ זעט מען א הערליכן מייסטערווערק, ווי עס לויפט קודם אין הויף אהין און צוריק צו צעטיילן דעם בארג אראפ גאר באקוועם, עס האט נאר אויסגעפעלט אפצושניידן איין קליין ביימעלע וואס ר' זלמן האט געלרן געטון מיט די אייגענע הענט צו ערמעגליכן דעם פראיעקט אינעם געצוימטן בודזשעט, און ביי די זייט פון די הויז ענדיגט זיך עס אזוי הערליך שיין מיט גענוג פלאץ ביז די טרעפ, און נאך אן אויסגעפלאסטערטע וועגל ביז צום 'דרייוועי' מיט די מאקסימום באקוועמליכקייט.

"די משפחה איז אנטציקט פון די רעמפ און זענען אזוי דאנקבאר," דערציילט מרת פראממער תחי', דירעקטאר פון המספיק "ען. עיטש. טי. די." דעוויזיע, נאך א שמועס מיט די פאמיליע. "נעמען די באבע תחי' צו א באזוך ביים דאקטער איז יעצט ממש א מחי'!"

און ר' זלמן, ווי אייביג נאך א געלונגענע ארבעט, נאך א אידישע משפחה אויפגעראכטן, איז ב"ה מיט א שמייכל אויפ'ן פנים פון די דערגרייכונג, און א לייטער אויפ'ן אקסל, מעסטער אין האנט און פעדער הונטערן אויער אויף די וועג צום קומענדיגן פראיעקט...

דער נייער באקוועמער רעמפ, אין הויף און פון פארנט

צו באשטעלן די הערליכע זאלן פון "המספיק טערעס" אין קרית יואל רופט 845-774-0345 אין מאנסי 845-425-4949 עקס. 1

המספיק נייעס

ושמחת בחגיך:

געהויבענע ספעציעלע "שמחת בית השואבה" באשטימט אויף מיטוואך ערשטע טאג חול המועד הבעל"ט

המספיק דינגט ארויס ריזן הערליכע מוזיקאלישע זאל אין הארץ פון דער בראנקס

זייט 40 >>

און מאמעס, על טהרת הקודש און יעדער זאל קענען מיטהאלטן לכבוד המקום ולכבוד היום.

די פונקטליכע איינצלהייטן, ווערן געמאלדן ווערן פאר אלע עלטערן און פראווויידערס אויף דער פאסט, אין א ספעציעלע איינלאדענונג קארטל וואס מען דארף מיטברענגען אויף צום נוצן די באספס. ווי יעדעס יאר, וועט המספיק בעז"ה צושטעלן טראנספארטאציע פאר אלע קאנסומערס און באגלייטערס פון ווייטערע געגנטער, א שטייגער ווי קרית יואל, מאנסי און שיכון סקווירא.

אויסערדעם וועט יעדער באקומען 'טיקעטס' מיט דעזיגנירטע זיץ פלעצער איבער'ן ריזיגן זאל, וואו יעדער וועט בעזהשי"ת פלאצירט ווערן על מחנהו ועל דגלו ווי באשטימט פון פאראויס.

דער רייכער אויסוואל זינגערס, קאפעליעס, מוזיקאנטן, ארקעסטרעס און אנדערע משמחים זענען די "קרעם דע לא קרעם" וואס איז פארהאן, אבער די נעמען ווערן נאך געהאלטן אין געהיים ! א העכסט פרייליכע סורפרייז.

אויפ'ן פלאץ וועט זיין צוגעגרייט לייכטע איבערבייס און געטראנקען, מיט נאך אן איבערראשונג זעקל פאר'ן וועג אהיים, און אודאי א כשר'ע סוכה למהדרין לכבוד יום טוב.

דער המספיק פראגראם, ווי פארשטענדליך, ווערט צוגעשטעלט אויפ'ן העכסטן סטאנדארט פון קוואליטעט, על טהרת הקודש, אונטער די פערזענליכע אויפזיכט פונעם משגיח כללי רוחני פון המספיק, וועלכער האט דאס לעצטע וואורט אויף אלע פראגראמען און אקטיוויטעטן פון המספיק, דערונטער אויך דער גרויסארטיגער "שמחת בית השואבה" פראגראם, דער אינהאלט, דאס פלאץ און דער אויסוואל פון אויפטריטן.

פאר די המספיק משפחה זעלבסט איז דער חול המועד פראגראם א געוואלדיגע אויפטו און דערגרייכונג, האבנדיג א געלעגנהייט צו הערן לעבעדיגע מוזיק און אונטערשפרינגען פון גרויס הנאה און שמחה. עקספערטן זאגן שוין לאנג, און גרונטליכע שטודיעס איבערצייגן דאס, אז מוזיק קען העלפן פארבעסערן די פונקציעס פונעם מוח אין פילע געביטן, און אמווייניגסטנס ברענגט עס מאמענטן פון לעבעדיגע געפילן, אמת'דיגע שמייכלען פון טיפן הארץ. איז דען נישט מוזיק די שפראך פון די נשמה ?

פון די אנדערע זייט, וועלן עס קומט צו געזונטע קינדער און בחורים, איז נישט ערלויבט אז זיי זאלן זיך באטייליגן ביי די מוזיקאלישע אטמאספערע, צוליב דעם גרויסן צאל געהילפן און משפחות וואס שטראמען צו באגלייטן זייערע טייערע קינדער מיט ספעציעלע געברויכן.

מיט אזא אחריות אויף די רוחניות'דיגע ארדענונג, און די קוועלונג פון שמחה און געזאנג מיט'ן גאנצן הארץ, פארשטייט מען גוט די אומבאשרייבליכע סצענעס ביי די שמחת בית השואבה'ס פון פריערדיגע יארן, זענדיג ווי די קינדער שפרונגען אונטער ביי אזלע ניגונים וואס זיי קענען גוט און גלייכן, און קוועלן א נחת מיט הארץ און געפיל.

במשך די אלע ניגונים שפילט די מוזיק הערליך און לעבעדיג צו אויפ'ן טאן און טאקט, די קינדער זענען זיך מחי', פאטשען און זינגען, שמייכלען און טאנצן, יעדער לויט זיין מעגליכקייט. פון די לעכטיגע פנימער שרייט ווי אין כאר, "ושמחת בחגיך, והיית אך שמח !"

נאך א געוואלדיגע זאך די לעצטע יארן, איז די ארגאניזירטע סיסטעם פון ארויפלאזן ספעציעלע קינדער צום פלאטפארמע, זינגען און טאנצן און אונטערהייבן דעם עולם מיט זייערע טאלאנטן. שטאב מיטגלידער קאארדינירן די רייע פון ספעציעלע קינדערלעך וועלכע ווילן ארויפקומען צום פלאטפארמע און אונטערהייבן זייערע טייערע קאלעגן מיט געזאנג און טענץ לעילא ולעילא. אזוי ארום קומט אויס פאר יעדן צו באקומען די מאקסימום "אויפמערקזאמקייט" מיט הארציגע ליבליכקייט, יעדער איינער פערזענליך, און צו זייער שמחה און דערקוויקונג איז נישט פארהאן קיין גרענץ.

ווי געזאגט, ווערן די דאזיגע טעג ארויסגעשיקט בריוון צו אלע עלטערן און פראווויידערס אונטער המספיק מיט די לעצטע איינצלהייטן פונעם פראגראם. פאר יעדע פראגע קען מען זיך וועגדן צום אייגענעם סערוויס קאארדינעיטער. פאלגט נאך די אנווייזונגען, און איר וועט אי"ה האבן א פריילכן יום טוב — לוסטיג און לעבעדיג אז ס'זאל קלעקן צו האלטן וואורעם די ביינער לענגאויס דעם קאלטן ווינטער הבעל"ט.

בלייבט נאר איבער צו וואונטשן אז די המספיק צוגרייטונגען זאלן פארוואנדלט ווערן אין פיל בעסערס, אלע טייערע קינדער צוזאמען מיט גאנץ כלל ישראל זאלן פראווען דעם סוכות בעורו של לויתן און זיך פרייען במחול לצדיקים מיט כביכול אליינס, אבינו שבשמים, שבשמים.

שובו לכם לאהליכם...

(המבדיל, מוצאי יום הקדושה)

ווען אידישע קינדער קומען אהיים פרייליך
און דערמוטערט צו א ניי לעבטיג
יאר אויס'געפוע'לט אלעס גוטס

זוכן נאך טייערע נשמה'לעך
אוודאו צו ביין צו קענען
מיטהאלטן די שמחה

עפענט אייער טיר פאר א ספעציעלן קינד
און לאזט אייער הויז ערפילט ווערן מיט
השפעות טובות און פרנסה בשפע

צום געזונט

וויטאמין סופלעמענטן צו רעדוצירן אסטמא אטאקעס

בערך פיר און צוואנציג מיליאן ערוואקסענע און קינדער אין די פאראייניגטע שטאטן לעבן מיט אסטמא – ניסן, היסן, שוועכט אטעם, יסורים און צוזאמגעצויגנקייט אויפ'ן הארצן אין רעזולטאט פון אנטצינדונג אין די לופט קאנאלן. אסטמא איז כראניש, עס איז דערווייל נישט פארהאן קיין גאנצע רפואה, אבער די סימפטאמען קען מען בדרך כלל קאנטראלירן דורך מעדיצין. לויט א פרישע באריכט קענען "וויטאמין די." (Vitamin D) סופלעמענטן העלפן רעדצוירן ערנסטע אסטמא אטאקעס !

פריערדיגע שטודיעס האבן געוויזן א פארבינדונג צווישן נידריגע שטאפלען וויטאמין די. און אסטמא אטאקעס. פארשער האבן אנאליזירט אינפארמאציע פון ניין שטודיעס (זיבן איבער ערוואקסענע און צוויי איבער קינדער) צו לערנען מער איבער די פארבינדונג. רוב באטייליגטע אין די שטודיעס האבן געליטן פון מעסיגע אדער ערנסטע אסטמא און האבן ווייטער גענומען זייערע געוועלניכע באהאנדלונגען דורכאויס די שטודיעס.

וויטאמין די. טאבלעטן גענומען דורכ'ן מויל האבן נישט פארבעסערט בכלליות די לונגען פונקציס אדער טעגליכע אסטמא סימפטאמען, זיי האבן אבער יא רעדוצירט די ריזיקאלישע ערנסטע אסטמא אטאקעס וועלכע פארלאנגען נויטיגע מעדיצינישע באהאנדלונג, אראפ פון 6% צו 3 פראצענט. ווייטערדיגע אנאליזן פעלן נאך אויס צו באשטימען אויב וויטאמין די. סופלעמענטן וועלן אויך העלפן אסטמא ליידנדע וועלכע פארמאגן שוין געזונטע שטאפלען פון דעם וויטאמין.

המספיק נייעס

שבר אינפא"ד כעקד הספיד:

"טריי קאונטי מעדיקל" געגרינדעט אלס ענטפער צום טעראפי-מאנגל ביים יהדות החרדית אין ניו יארק

זייט 03 >>

ניישא קליניק, רעכנט מען באלד אויס וויפיל ׳יוניטס׳ ער/זי וועט דארפן דורכ׳ן יאר. וועט דער קליניק איז שנעל אנגעקומען נאנט צום באשטימטן ציפער און פרישע קליענטן האבן אריינגערופן בעטנדיג פאר די לעגענדארע ניישא טעראפיס, האט זיך דער קליניק געטראפן טאפן א וואנט. נישטא צו וועם צו רעדן. עס איז פארפרוין ביז...

אפילו די או. פי. דאבליו. האט מיט זייער בעסטן ווילן נישט געקענט געבן נאך יוניטס פארׄן יאר.

אבער ווי קען מען דען לאזן הילפס-רופן הענגען אין דער לופטן?

דא איז די הילף בס״ד געקומען פון אן אנדערע ריכטונג.

"איפסיד"

ווי ברייט באשריבן אין גאזעט דעם פארלאפענעם חודש אדר, האט די פעדעראלע סי. עם. עס. געמאכט פילע שניטן אין ״ארטיקל-16״ קליניקס, צווישן אנדערע, אז זיי קענען נישט צושטעלן טעראפי אינדרויסן פון אן אפיציעלע קליניק אפיס אדער סאטעליט און נאך.

וויבאלד אלע מענטשן וועלכע האבן באקומען זייערע טעראפיס אינדרויסן פון אפיס, ווי צב״ש, אין שטוב, אין דעי העב, חדר, שולע אד״ג, דארפן ווייטער באקומען זייערע טעראפיס, האט די ניו יארק׳ע רעגירונגס אגענטור פאר מענטשן מיט ספעציעלע געברויכן, באקאנט אלס די או. פי. דאבליו. די. די. געשאפן א נייע סארט אגענטור אנצופולן דעם לאך – דאס ווערט גערופן ״״אִיפּסִיד״ (IPSIDD – אקראנים פאר א׳ינדיעפענדענט פ׳רעקטישינער ס׳ערוויסעס פאר א׳ינדיווידועלס וויט ד׳עוועלאפמענטל ד׳יסעביליטיס).

אידיש גערעדט, מיינט דאס פשוט אז מען עפנט א נייעם סארט טעראפי-אגענטור, וואס ווער עס באקומט דעם לייסענס קען סערווירן מענטשן מיט ספעציעלע געברויכן מיט די נויטיגע טעראפיס, אפילו אויסער די וועגט פון אן אפיציעלן קליניק, נאכמער, אן זיין צוגעבינדן צו א באשטימטע צאל ׳יוניטס׳, אדער סיי וועלכע אנדערע באגרעניצונג וואס צוימט ארטיקל-16 קליניקס.

אן ״איפסיד״ איז פונקט ווי מען עפנט סתם א געוועלכע דאקטער אפיס, וואס די דאקטוירים קענען זען פאציענטן אין אפיס אדער אין שטוב, דער איינציגסטער חילוק איז, וויבאלד די געוועלכע מעדיקעיד ראטע פאר טעראפי איז אזוי נישטיג אז עס לוינט זיך נישט פאר קיין ערנסטן טעראפיסט עס צו סערווירן, טוט די או. פי. דאבליו. געבן א העכערע ראטע אויב דער אפיס וואס מען עפנט הייסט אן איפסיד.

דערמיט ווערט דער נייש״א קליניק ווייטער ערמעגליכט בס״ד צו סערווירן אלע סארטן טעראפי סעסיעס פאר יעדן וואס בעט, אפילו ווען דער אפיציעלער ציפער סעסיעס פונעם קליניק ווערט אנגעפולט, וועלן פרישע קליענטן באקומען די זעלבע העכסטע סטאנדארט טעראפי ווי זייערע חברים, נאר דאסמאל איז די פאפיר-ארבעט אונטער׳ן טיטל ״איפסיד״ אנשטאט אונטער׳ן טיטל ״ארטיקל-16 קליניק״.

אין אנדערע וועלטער, ביוראקראטיע נוסח פאראיניגטע שטאטן בתפארתה. אלע סערוויסעס לויפן די זעלבע, נאר מיט א פרישע שטויס פאפיר ארבעט.

אן ״איפסיד״ איז א ביזנעס ווי יעדע פריליכע לעזונג קעגן דעם וואס די ״עם. אר. טי.״ האט געפרוירן דאס העכערן די ציפערן פאר ארטיקל-16 קליניקס, און די חשוב׳ע קליענטן וועלן באקומען זייערע טעראפיס פונעם ניישא קליניק ׳כל דכפין וכל דצריך׳, לתפארת ולשם. און, ווי געשמועסט, די קליענטן דארפן זיך נישט באדערן מיט די פאפיר ארבעט. יעדער געניסט פון די זעלבע טעראפי, דורך די זעלבע טעראפיסטן, די זעלבע רעספעשענסטן ביים טעלעפאן און לעדערנע בענקלעך אין ווארט-צימער. מעדיקעיד צאלט נאר פאר די ערשטע צאל קליענטן דורכ׳ן ארטיקל-16 קליניק, און ווען די קליניק סעסיעס לויפן אויס, צאלן זיי פאר פרישע אריינרופער וועלכע בעטן הילף, אונטער איפסיד.

יהי רצון עס זאל זיין יצא ׳אפסידו׳ בשכרו, די איפסיד׳ס זאלן נאר ברענגען די שענסטע פארדינסטן און רעזולטאטן פאר אלע חשוב׳ע קליענטן, צו געזונט און כח אויף לאנגע יארן. ★

המספיק נייעס

יום שבתון אין לשכות:

המספיק אין ראקלענד קאונטי שטעלט צו הערליכע **"שבת מנוחה ושמחה"** ערב פארנומענע **הייליגע תשרי טעג** הבעלל״ט

זייט 06 >>

פארפאסט. איין קייט פון דערהויבענע קדושת השבת, גייסטרייכע תענוג רוחני, פרייליכע פראגראמען, און ליבשאפט און חיזוק וועלכע האבן עמערסווייז באוואסערט די הייליגע נשמות שענקענדיג גייסט און מוט צו בליען און שטייגן לעילא ולעילא, שטאלץ און פעסט, יעדער לויט זיין מעגליכקייט.

פון שבת ביינאכט באלד נאך לעכט צינדן ביז מוצאי שבת ביים גרויסן מוזיקאלישן פארברענג, זענען די ליבע קינדער נאכאנאנד איבערראשט געווארן פון יעדן דעטאל אינעם רייכן פראגראם. די וועלכע קענען מיטדאוונענען האבן געדאונט מיט א געשמאק, אנדערע האבן גענאסן פון אן אויסוואל פון 25 שפילן, מעשי ידי׳ להתפאר פון א חשוב׳ע שוועסטער פון מרת קטינא שתחי׳.

אן ערשטמאליגע סורפרייז איז געווען די הערליכע זמירות שבת קודש ביי די דערהויבענע סעודות שוועסטערס גם יחד. זייענדיג אין אן אייגענעם זאל וזר אל יתערב בשמחתינו, האט המספיק ספעציעל מיטגעברענגט א טאלאנטפולע היימישע כאר פון מיידלעך וועלכע האבן אנגעווארעמט די ריינע הערצעלעך און יעדן מיטגעצויגן אין די הימלישע סטרונעס פון די שבת׳דיגע ניגונים. נישט אומזיסט האט זיך די סעודה פארצויגן ביז די שפעטע/פריע שעות מיט אלטע און נייע, אידישע און לשון הקודש׳דיגע ניגונים און זמירות.

נגינה איז די שפראך פון די נשמה, לויטעט דער וואוירט פון צדיקים, און קינדערלעך וועלכע זענען כולו נשמה, וואס דארפן זיי מער פון דעם?

דאס זעלבע האט זיך איבערגע׳חזר׳ט אינדערפרי, רייכע סעודות מלכים ״נוסח קטינא״... אדורכגעפלאכטן מיט אינהאלטסרייכע פארברענגען און אקטיוויטעטן יעדע גרופע לויט זייער סטאנדארט און געשמאק, צוגעשמאלצן מיט נאשעריי און מתנות אויף די ריכטיגע מאס און צו די ריכטיגע מינוטן, א תענוג דלא אפשר למפרט בשפוותא.

אזוי איז יעדע מינוט פונעם שבת קודש געווען ׳קרעם דע לא קרעם׳ אנגעפולט מיט געשמאקע גשמיות און רוחניות, סעודות כשלמה בשעתו, תפילות און זמירות, שפילן און עונג שבת׳ן, ווען יעדעס קינד ווערט באגאסן מיט אינדיווידועלע הארץ און אטענטשן וואס וועט זיך זיכער נישט שיידן פון זייערע זכרונות יארן לאנג.

זמירות יאמרו

מוצאי שבת קודש, נאך א לאווישע סעודת דוד מלכא משיחא, האט מען זיך געזאגנט פונעם הערליכן שבת מיט מוזיק און געזאנג. נאך א זיסע ״פעראט שאו״, האבן די זעלבע גרופע טאלאנטפולע מיידלעך האבן אהערגעשטעלט אן ארקעסטרע, אויף די העכסטע מאס צניעות אונטער פארשלאסענע טויערן ווי פארשטענדליך, וואו די טעמע איז ווייטער געווען ״פערסאן סענטערד״ געצילט אז יעדעס איינציג קינד זאל ווערן באגאסן מיט אויפמערקזאמקייט און ליבשאפט אן קיין גרעניצן!

יעדעס קינד האט באקומען געלעגנהייטן צו זינגען ״סאלא״ און ארויסווייזן די טאלאנטן וויפיל דאס הארץ האט באגערט. נישט קיין חילוק אויב מען איז פיזיש צוגעבונדן צו א ווילטשעיר אדער די פיסעלעך דארפן א שטעקעלע אונטערצולאנען, יעדעס קינד פארמאגט א הייליגע נשמה וואס איז ווערד צו טראגן א שמייכעלע און זיך הייבן אין א טענצעלע. האבן די קלעזמער געשאלט אויף די העכסטע אקטאווע, די שמייכלען זיך איבערגעגאסן איבער אלע גרענעצן, און וואס איז שייך צו זאגן... די וועלט זענען מיטגעטאנצן!

זונטאג "נאך" שבת

זונטאג אינדערפרי, די ״סטארס״ גרופע האט פארלאזט דעם האטעל לויט זייער סקעדזשול, און די אנדערע גרופעס האבן מוסיף געווען ״מחול על הקודש״ פארברענגענדיג עטליכע שעה מיט פרייליכע אקטיוויטעטן, אריינגערעכנט מאכן אייגענע ׳פינאט-טשוס׳ מיט שופרות און לשנה טובה בריוועלעך פאר די געטרייע חשוב׳ע עלטערן שיחיו.

מיט א גרויסן נארהאפטיגן ׳צדה לדרך׳ פעקל האט זיך יעדער געזעגנט פונעם שבת אויפגעלעבט און אנגעצינדן מיט א נשמה פלאם צום לעכטיגן הייליגן חודש מיט אירע זיסע ימים טובים הבאים לקראתינו לשלום.

ווען די עלטערן האבן ווידעראמאל געהאלזט די קינדער זונטאג נאכמיטאג, זענען די קינדער געווען אויפגעלעבט, אנגעלאדנט מיט מתנות און געדענקמאלן פונעם לעכטיגן שבת, און די עלטערן, באנייט, געשטארקט פיזיש און גייסטיש און מיט א ריינעם שמייכל אויפ׳ן געזיכט און אין הארצן ווי שוין לאנג נישט געשפירט, אנגעפולט מיט פרישע זאפאסן כח און געדולד ממשיך צו זיין מיט די עבודת הקודש מתוך שמחה אין די לעכטיגע יום טוב טעג הבאים לקראתינו לשלום. ★

לייערס גאזעט

וואָרט פון די רעדאקציע

וועונה לקוראיו: צום שרייבער פונעם בריוו מיט עטליכע שאלות איבער TMJ: זעט "ליינערס גאזעט" אין נומער #141, עס ווערן דארט בס"ד פארענטפערט אלע אייערע פראגעס.

צום שרייבער פון אן אנאנימער בריוו איבער די עם. אר. טראפן: כאטש מיר נעמען געווענליך גערן אן בריוון אפילו מיט די פולסטע אנאנימיטעט, קענען מיר נישט אריינלייגן א בריוו וואס רעקאמענדירט אדער קריטיקירט א ספעציפישע פראדוקט אויס זארג אז עס קען ליגן דערונטער ביזנעס אינטערעסן. בלויז אויב איר שרייבט פון אייגענע ערפארונג און מיר ווייסן ווער איר זענט קענען מיר אריינשטעלן אזא בריוו. אויב עס איז ריין פון סיי וואספארא אינטערעסע, ביטע פארבינדט אייך מיט די רעדאקציע.

דאס זעלבע צום שרייבער פון א בליץ-פאסט איבער א געוויסן דאקטער: ביטע נעמט אין אכט אז בריוו וואס רעקאמענדירן אדער קריטיקירן א ספעציפישע דאקטער/מעטאדע, קענען נאר זיין פון פערזענליכע ערפארונג און מיר ווייסן קלאר ווער דאס איז, אדער, אן עקספערט אדער ארגאניזאציע מיט עקספערטיז אין דעם תחום - די לעצטע צוויי קענען מיר נאר פארעפנטליכן אויב זיי שרייבן עפנטליך אונטער זייער נאמען. מיר פרובירן אוועקצושטיין פון קאנטרווערסיעס און קענען נישט ערלויבן יעדן יחיד צו נוצן דעם גאזעט אלס באלעמער צו פארשפרייטן וואס ער טראכט אדער וויל.

שגיאות מי יבין: מיר ווילן זיך אנטשולדיגן אויף עטליכע שורות וועלכע זענען איין איינעם פאריגן גאזעט. דער ערשטער בריוו, נומער #5820 האבן מיר אריינגעשטעלט, כאטש ער רעקאמענדירט א ספעציפישן דאקטער, וויבאלד מיר קענען פערזענליך דעם מענטש, א היימישער איד, וועלכער רעדט פון אייגן הארץ איבער זיין פערזענליכע געשיכטע און ערפארונג וואס ער גייט אדורך און זאגט עדות אויף דעם דאקטער וואס העלפט אים.

צווישן די שורות רייסט ער אבער אראפ געווענליכע טריעטמענטס, און דאס איז עפעס פון וואס מיר פרובירן אוועקצושטיין. כאטש דער דאזיגער "ליינערס גאזעט" רעפלעקטירט נישט

זייט 14 <<

5860

"פרעדניסאן" נאכפאלגן

לתועלת הרבים וויל איך שרייבן דא בשער בת רבים אז אלע וואס דארפן צוקומען צו די מעדיצין Prednisone/Prednisolone זאלן זיין געריישט אז עס קען געשען (עס מוז נישט) די פאלגענדע זייטיגע ווירקונגען:

1. עס קען מאכן א מענטש שרעקליך irritable, פיזיש.
2. עס קען מאכן א מענטש שרעקליך irritable, גייסטיש.
3. מען קען פארנעמען אסאך ווייניגער ווי נארמאל, סיי פיזיש און סיי גייסטיש.
4. עס קען פאראורזאכן א שרעקליכע הונגער און שטארקע אפעטיט.

אויך די ארומיגע מוזן זיין געראכטן אויף די אלע טוישונגען און שטארקע שינויים אינעם כאראקטער פונעם פאציענט. מען דארף פארשטיין די פאציענטן און זיי העלפן אדורכגיין דעם שווערן זמן און נישט סעקירן ח"ו ווייל זיי זענען נעבעך נישט שולדיג – די מעדעצין טוט דאס פארורזאכן.

איך האב שוין צוגעזען דריי אזעלכע פאציענטן אין מיין משפחה. עס איז געווען א רחמנות צוצוקוקן וויאזוי די פאציענטן נעבעך ליידן און מאכן אלע ארומיגע ליידן, אבער דאס ערגסטע איז געווען אז מען האט זיי נישט פארשטאנען. מען האט אנהייב נישט געכאפט וואס גייט פאר פשוט וויבאלד דער דאקטאר האט זיך נישט געקומערט צו ווארענען איבער די סייד-עפעקטס.

איך וויל דאס דעריבער פארעפנטליכן בלויז אפצוהיטן אידישע קינדער פון צער. יה"ר אז קיינער זאל נישט דארפן צוקומען צו די מעדיצין, אבער אויב יא, זייט וויסן אז עס האט פסיכיאטארישע נאכפאלגן, און ארבעט מיט דערמיט.

וועג דער דאקטאר פארשרייבט אייך דעם מעדיצין, פרעגט אים אויב עס איז נישט פארהאן אן אנדערע אויסוועג. פיל מאל פארשרייבן זיי עס בלויז וויבאלד עס ארבעט גוט און שנעל, אפילו וועג עס איז נישט לעבנס-וויכטיג און עס איז מעגליך צו נוצן אנדערע מיטלען.

דער רבוש"ע זאל העלפן אז אלע קראנקע זאלן שנעל און גרינג אויסגעהיילט ווערן און אלע געזונטע זאלן בלייבן געזונט!

5861

זויערע בארשט

בריוו #5677, האט געשריבן די רעסעפי פאר זויערע בארשט וואס העלפט פאר פאנגוס און נאך, וויל איך צולייגן אז קען מען נוצן די צוויקל נאכדעם און מען דארף עס נישט אוועקווארפן. מען טוט ווי פאלגנד:

1. לייגט אריין די צוויקל אין א טאפ מיט בערך 1 אינטש בארשט,
2. לאזט עס קאכן בערך א שעה – אויף א קליינעם פלאם, די זאפט זאל נישט ווערן אויסגעקאכט,
3. צושניידט די צוויקל אין רעפטלעך אדער צעריבט זיי ווי לאנגע לאקשן,
4. מען קען צולייגן מאיאנעיז לויט'ן געשמאק, און דערקוויקט אייך מיט א דעלישעס סייד דיש!

5862

"קלארינא" וואקיום/לופט רייניגער

איינער שרייבט וועגן טוישן פון א נעביולייזער צו אן Inhaler (בריוו #5715). איך פארשטיי איר זייער גוט, איך קום פון די זעלבע שיך. איך פלעג האבן א נעביולייזער אין יעדע צימער פון שטוב און געציטערט יעדן טאג פון דאס לעבן פון מיין קינד. דאס קינד איז געווען אויף מער Steroids ווי סיי וועלכע קינד נעמט Vitamin C.

בחסדי ד' האב איך געקויפט א Clarina Vacuum Cleaner, וואס איז סיי א וואקיום קלינער און סיי רייניגט עס די לופט (ווי א גוטע Air Purifier). איך האב געוואקיומט די גאנצע הויז אזוי ווי ערב פסח און ארויסגעווארפן אלע קארפעטס (כאטש די פארקויפערין האלט אז מען מוז נישט ארויסווארפן די קארפעטס וויבאלד דער וואקיום קלינער רייניגט עס ממש ווי ניי און לאזט נישט איבער קיין שום באקטעריע, כ'האב אבער נישט געווואלט נעמען א שאנס) און כ'האב געלאזט די מאשין אנגעצינדן א וואך צייט.

וואס זאל איך אייך זאגן, מיין קינד האט אנגעהויבן אטעמען לופט און איז מער נישט אנגעלייגט, קיין זכר פון זיין Congestion. דאס קינד איז שוין אדורך עטליכע סעזאנען, פריי פון יעדע הוס, crackling, wheeze אדער nebulizer און אפילו נישט קיין inhaler ב"ה. דער דאקטאר האט מיר געזאגט אז ער זעט דאס נישט אזוי אפט.

מען קען עס אויך איינפרירן פאר'ן קאכן און אויפקאכן אויפאמאל בלויז וויפיל מען ווייל נוצן. עס זאל זיין צום געזונט!

(-)

במספיק אנקעטע:

וואס זאגט איר?

פראגע פון פאריגן חודש:

וויפיל פראצענט פון אייער חודש'ליכע הכנסה גייט פאר געזונטהייט אויסגאבן?

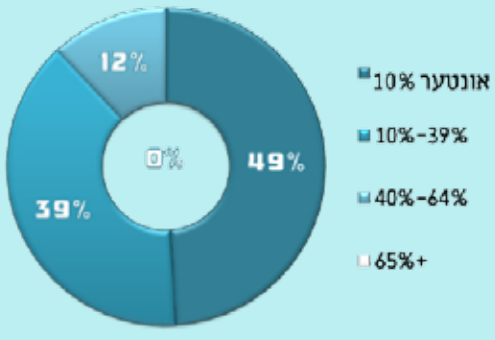

אלול איז די המספיק אנקעטע געווען איבער וויפיל פראצענט פון די חודש'ליכע הכנסה גייט פאר הוצאות רפואה. אינטערעסאנט, איבער'ן לאנד טוט זיך א סומטאכע אז דער דורכשניטליכער ארבעטער צאלט היינט היבש פראצענטן מער פאר געזונטהייט ווי אמאל. אינשורענס פרימיומס זענען ארויף א דראסטישע 24% זייט 10', און דעדאקטעיבלס און פרימיומס זענען ארויף מיט 67%! די געהאלט פונעם ארבעטער איז אין די זעלבע צייט ארויף אין דורכשניט מיט נישט מער ווי 10%.

וויפיל פראצענט פון די הכנסה גייט פאר צרכי רפואה איבער'ן לאנד טוישט זיך שטארק צווישן ארעם און ריך, אבער איינער וועלכער פארדינט געהעריג 3-4 מאל העכער די ארעמקייט ראטע, צאלט אין דורכשניט 9.5 פראצענט. ב"ה אז קיינער, כאטש צווישן די וועלכע ענטפערן די אנקעטע, צאלן נישט דאס רוב פון ס'פרנסה דערויף, און זאל טאקע פאר יעדן קומען א שנת רפואה וחילוץ עצמות, אמן.

די פרישע שאלה איז דבר בעתו, וויפיל מאל פארקילן זיך אייערע קינדער דורכאויס דעם קאלטן טייל פונעם יאר, פון תשרי ביז ניסן? ערוואקסענע באקומען אין דורכשניט 2-3 מאל א יאר און קינדער היבש מער. און ביי אייך?

אגב, גוט צו געדענקען אז פיצלעך אונטער 3 חדשים וועלכע ווערן פארקילט און עס קומט מיט פיבער, איז רעקאמענדירט צו רופן דעם דאקטער ווי פריער. אנדערש, אויב איז די פיבער נישט העכער 100.4 פ„ די סימפטאמען זענען נישט אויסערגעווענליך און האלטן נאכנישט אן קיין צען טאג, נעמט א טיי, א שאל און א גוטע נאכט שלאף. א געזונטן ווינטער!

איר קענט איבערגעבן אייער ענטפער דורך אריינרופן אויפ'ן דעזיגנירטן גאזעט האטליין, 845-503-0212, עקס. 2 אפציע 4, אדער דורך די בליץ-פאסט אדרעסע: survey@hamaspik.org.

5863

ענטפערס - פאר א נערוועזע מאגן

בריוו #5712 האט געבעטן הילף פאר איינעם וואס דארף כסדר ארויסגיין און דאס עסן האלט זיך נישט ביי אים אין מאגן, א דיאגנאז גערופן "נערוועזע מאגן". צוויי פון מיינע קינדער האבן אויך געליטן פון דעם די פראבלעם.

מיר האבן געזען אז עס קען קומען פון פארשידנארטיגע סיבות. מיין זון האבן מיר געלאזט אונטערזוכן ביי א Gastroenterologist, וועלכער האט נאך א געווענליכע טעסט געוויזן אז ער האט פאראזיטן (Parasites) אין מאגן. די סיבה פאר וואס עס האט געדויערט לאנג צו אנטדעקן איז וויבאלד אין אמעריקע טעסט מען נאר פאר געוויסע סארט פאראזיטן, אנדערש ווי מער צוריקגעשטאנענע לענדער וואו עס איז דער שטייגער צו אונטערזוכן פאר אלע סארטן פאראזיטן.

דער פראבלעם פאסירט געווענליך ווען די פארדייאונגס סיסטעם פראדוצירט צו ווייניג ענזיימס – Digestive Enzymes. מיר האבן געקויפט GI Chi (פראדוצירט דורך Chi Enterprises, 714-777-1542). דאס האט אויסגעהארגעט די פאראזיטן, פארבעסערט זיין ענזיים פראדוקציע, און בארואיגט זיין מאגן. איינמאל זיין מאגן איז אויסגעהיילט גענוארן, האט ער אנגעהויבן נעמען Enzyme Formula וויטאמינען יעדעס מאל ער עסט אדער זיין מאגן מאכט פראבלעמען.

דאס צווייטע קינד האבן מיר געמוזט אראפנעמען פון וויין און רייז און די שלשול האט אויפגעהערט. ער עסט יא ספעלט, קינוואַ (Quinoa), קארן און האָבער (Oats). מילך איז אויך פראבלעמאטיש פאר אים, אבער נאר אביסל. אויב ער נעמט א Digestive Enzyme סופלעמענט קען ער עסן מילכיגע פראדאקטן אן קיין פראבלעמען.

(רייז אנטהאלט Opiod Peptides – קליינע פראטינען, א שטייגער ווי Oryzatensin, וואס ווירקט דאס זעלבע אויף געוויסע מענטשן ווי Exorphin Peptide וואס געפונט זיך אין ווייץ און Casomorphin Peptide וואס אין מילך. די זאכן זענען שווער צום פארדייען פאר סענסיטיווע מענטשן. עס קומט נישט ארויף אין געווענליכע "אלערדזשי" טעסטן. איין וועג וויאזוי מען קען עס אליינס דיאגנאזירן – ווען מען זעט ווי א מענטש גלוסט צו עסן וואס איז נישט גוט פאר אים, Addictive Allergy אין פראפעסיאנאלע שפראך.)

איינמאל מען איז דאס מסביר פאר'ן קינד, קען אפילו א פינף יעריג קינד זיך האלטן צו א שטרענגע דיעטע און עלימינירן אלעס וואס איז שעדליך פאר אים – ווי לאנג ווי עס איז דא פאר אים אנדערע מאכלים גרייט צום עסן. ער פילט זיך אזוי שלעכט נאכ'ן עסן וואס איז נישט גוט פאר אים, וויבאלד עס ווערט נישט גוט פארדייעט און איינמאל ער פארשטייט די פארבינדונג וועט ער פון זיך אליינס אויסקלויבן עס מער נישט צו עסן.

ביידע קינדער ערנערן זיך און בליען הויפטזעכליך אויף הינער-פלייש, פיש און קינוואַ. זייער בעסטע צושפייז איז קינוואַ, וואס העלפט שטארק דעם פארדייאונגס סיסטעם זייענדיג רייך אין ענזיימ"ס און איז נישט קיין מין תבואה (grain) בכלל. זיי קענען פילן זייער גוט נאך א גוטע פליישיגע אדער פישיגע סעודה באַ'טעמ'ט מיט א טעלער קינוואַ.

פאר מער הילף איבער דעם ענין קען מען מיר רופן, נומער געהיטן אין רעדאקציע,

(-)

5864

עקני

לכבוד המספיק גאזעט, איך האב זייער הנאה פון אייער ארטיקלען, און געזונטהייט שאלות און תשובות.

איך לייד שוין 13 יאר אויף Acne Pimples און Blackheads, און וואלט געוואלט וויסן וואס קען עס פארמיידן, אויסהיילן שנעל די Acne, און אוועקנעמען די צייכנס. איך וועל אייך זייער דאנקבאר זיין.

אין מיין ערפארונג האב איך געזען אז מילכיגס, בעיקר מילך, יאגורט, מילכיגע טשאקאלאדע און קעז קוכן, זענען די ערגסטע פאר "עקני", אבער אוועקשטיין פון זיי איז נאכנישט א רפואה. איך האב שוין פראבירט אסאך שמירעכצער, מולטי-ויטאמינען, B-complex, אבער גארנישט האט עס אוועקגענומען. איך קען קוים וואַרטן פאר אן ענטפער,

א פרוי פון בארא פארק

5865

היינו כחולמים

א שטיק צייט האב איך געליטן פון שרעק אז איך גיי אפשר חלש'ן פון פחד. איך בין געגאנגען פאר הילף, אבער זייט דעמאלטסס פיל איך אז מיין מח איז נישט געהעריג דאהי. נישט אזויוי אין א חלום נאר געהעריג נישט דא, און עס ווערט נאר ערגער און ערגער. איך

זייט 14 >>

בס"ד

PAIN BE-GONE
די סארנא מעטאד
פארשטענדליך און וויטקזאם

BACK PAIN,
HERNIATED DISC,
SCIATICA,
PINCHED NERVE,
STIFF NECK,
SHOULDER PAIN,
CARPAL TUNNEL SYNDROME,
TMJ,
ACID REFLUX,
STOMACH DISORDERS,
CHRONIC FATIGUE,
WEAKNESS,
HEADACHES,
MIGRAINES,
DIZZINESS
ETC.

Mrs. Fulop is not a licensed physician or therapist and does not provide medical advice or treatment. No results are guaranteed.

האט איר יסורים?

דורך **די מעטאד** פון דר. סארנא האבן מיר בעז"ה **געהאלפן** פילצאליגע מענטשן ארויס קריכן פון זייערע וויטאגן און **פטור ווערן דערפון איינמאל פאר אלעמאל.**

ב"ה איך פיל מיך ווי א נייע געבוירענע מענטש, איר האט געטוישט מיין לעבן, איך קען ב"ה פירן א נארמאלע לעבנס שטייגער אן יסורים.

זיך אדורכצושמועסן אדער פאר אן אפוינטמענט רופט:
מרת. פיליפף 718.333.2279 | 347.450.1792

Mrs. E. M. Perl
Health Kinesiology Practitioner

Treating physical and emotional issues such as:
psoriasis, rheumatoid arthritis, stress and anxiety, stomach disorders, recurrent strep/colds, allergies, and more.

*through **Health Kinesiology** (HK), **nutrition** and **lifestyle guidance**.*

בעז"ה קענען מיר זיין די ריכטיגע שליח צו העלפן מיט אייערע פיזישע און גייסטישע שווערִיגקייטן.

For more information or to schedule an appointment
Call: (845) 323-5950

עס ווערט געזוכט א שידוך פאר א גרוש מיט א געווייסע געזונט פראבלעם. ומתן שכרו בצידו.
ביטע רופט 845-445-8477
און לאזט איבער א מעסעדש

ליינער'ס גאזעט

זייט 12 <<

די מיינונג אדער אינדארסירונג פון די רעדאקציע, עס איז פון ליינער צו ליינער, פונדעסטוועגן האבן מיר חרטה פארן דרוקן די קריטיק וועדטער. א ליינער האט רעכט צו שרייבן זיין פערזענליכע "ערפארונג", פאזיטיוו צי נעגאטיוו, אבער נישט זיין "מיינונג" אויף מיטלען/דאקטוירים מיט וועלכע ער האט נישט קיין אייגענע ערפארונג. מיר ווילן דעריבער איבערבעטן אויב עס האט איינעם באטראפן און מיר וועלן בס"ד ווייטער האלטן דעם גאזעט נייטראל און אויף איר סטאנדארט כיד ד' הטובה עלינו.

ברכת השנה: די רעדאקציע וואונטשט אלע חשוב'ע ליינער, אדוועדטייזער, קאמענטירער און גאנץ כלל ישראל א כתיבה וחתימה טובה בספרן של צדיקים גמורים, א גוט געבענטשט יאר מיט געזונט און כח אויף אלע רמ"ח און שס"ה, א שנת גאולה וישועה בביגוצבב"א.

גאזעט #144: דער קומענדיגער גאזעט וועט בעז"ה ערשיינען ערב ר"ח כסלו תשע"ז הבעלל"ט

לאזט אייך הערן

איין צענטראלער **אדרעס און נומער** זיך צו פארבינדן מיט די רעדאקציע

שיקט בריוו (אויך אנאנים) צום ליינערס גאזעט:
Hamaspik Gazette › 58 Rt. 59 Suite 1
Monsey, NY 10952

פאר **טוישונגען** אין די "מעילינג ליסטע", **אדוועדטייזמענטס**, אנפראגעס, **קאמענטארן** און ענטפערס פאר'ן **"ליינערס גאזעט"**:
רופט: 845-503-0212
אדער דורכ'ן פאקס: 845-503-1212
בליץ-פאסט: gazette@hamaspik.org

צו באקומען דעם גאזעט אויף בליץ-פאסט שיקט אן אימעיל צו:
subscribe@hamaspik.org

צו **ענטפערן** אויף די חודש'ליכע **המספיק אנקעטע** שיקט אן אימעיל צו: survey@hamaspik.org

קלארשטעלונג: המספיק גאזעט איז בלויז פאר אינפארמאטיוו צוועקן. ארטיקלען און בריוון רעפלעקטירן נישט די מיינונג פון די רעדאקציע - איבערהויפט דער **ליינער'ס גאזעט**, וואס איז פון ליינער צו ליינער. פאלגן די עצות וואס איר ליינט דא איז אויף אייער אייגענע אחריות.

5866

"לענזעס" פאר קלענערע

בריוו #5728 האט דערמאנט די שווערקייטן איבער "קאנטעקט לענזעס" פאר פיצלעך; איך וויל צולייגן אז מיר האבן ב"ה געהאט זייער גוטע ערפארונג מיט דר. קאפלאן פון NY Eye and Ear, 718-855-2618.

זייט 13 <<

האב שוין געמאכט א בלוט טעסט אבער דער דאקטער זעט גארנישט. איך האלט אז עס קומט וויבאלד מיין מח איז געווען אזא לאנגע צייט אייגנעהילט אין פחד.

איך וויל פרעגן צי די "סארנא מעטאדע" קען העלפן דערויף, אדער אפשר ווייסט איינער פון וואס דאס קען קומען? און אויב איר ווייסט עפעס דערוועגן, האט איר אפשר אויך א גאנג ארויס?

א גרויסן יישר כח, א ליינער וואס ווארט גאר וויכטיג פאר א תירוץ.

מיט דאנק.

5867

וויטאמינען

ען עצה טובה פאר #5712, נעמען יעדן טאג א B-complex צוזאמען מיט 1000IU B-12_פון. נאך בלויז דריי טעג ווערט עס שוין בעזהשי"ת אסאך בעסער, בדוק ומנוסה (אויב מען שפירט עס ארבעט צו גוט... קען מען נאכלאזן אביסל פון די דאזע). אויך איז דא נאך אן עצה צו נעמען א Digestion Vitamin וואס העלפט די עסן זאל זיך גוט פארדייען – איינמאל דאס עסן איז גוט פארדייעט גייט דער גאנצער סיסטעם על מי מנוחות בס"ד.

(-)

5868

קייראפראקטאר

אלס יונג מיידל האב איך געליטן פון ברענען אין די מאגן, עס איז געקומען פון סטרעס, און די הילף איז געקומען דורך א קייראפראקטאר. איך קלער אז אפשר קען "א נערוועזע מאגן" (בריוו #5712) אמאל קומען צוליב א פסיכאלאגישן פראבלעם ווי אנגעצויגנקייט אד"ג, און אפשר קען א קייראפראקטער אייך אויך העלפן בס"ד.

(-)

ער הייסט דר. דזשעפרי לעמלער, 212-983-1080, און זיין אפיס געפונט זיך אויף 10 E 53rd St. Floor 25, NY NY 10022.

(-)

אייד ער איר שרייבט א

צוואה

פארבינדט אייך מיט

אברהם שמואל ווייבערגער

WILL & TRUST CONSULTANT

845-492-9013

ליינער'ס גאזעט

קוירצע ענטפער'ס

5869
"אורעגאנאו" אין די שטרימפ

ענטפער פאר בריוו #5713 און אנדערע וואס זוכן אן עצה פאר פאנגוס אדער קראצענישן אויף די פיס: מען לייגט Oregano אין די זאקן און מען שלאפט דערמיט. עס גייט אוועק, בדוק ומנוסה.

(-)

5870
פיזיקל טעראפי פאר הויקער

אן ענטפער צו די פראגע פון בריוו #5740 ווי מען געבט זיך אן עצה מיט א הויקער, דאס בעסטע איז צו גיין צו א פיזיקעל טעראפיסט (Physical Therapist) וועלכער וועט מאכן מיט אייך פארשידענע איבונגען וואס העלפן צו דעם (עס קומט אפט פון זיין צו לאנג אין די זעלבע פאזיציע – די מוסקלען ווערן פארשטייפט און עס ווערט שווער זיך צוריק אויפצוהייבן און אויסגראדן דעם רוקן. די ריכטיגע איבונגען העלפן זיך צוביסלעך צוריק אויסגראדן דעם געשטעל.

5871
קלאראפיל קעגן "בעד ברעטה"

בריוו #5738 האט געפרעגט איבער א שלעכטע אטעם, נעמען יעדן טאג איין לעפעלע 'קלאראפיל' (Chlorophyll), צום באקומען אין אפטייק אדער געזונטהייט געשעפט, העלפט שטארק דערצו. איך האב שוין איבער געזאגט די עצה פאר אסאך מענטשן אין אלע האבן מיר געדאנקט אז עס האט זיי אויך געהאלפן.

(-)

5872
שוין פרובירט וויטאמין די.?

בנוגע שאלה #5707 וועגן נאכאנאנדע סטרעפ; וויטאמין די. (Vitamin D) העלפט זייער שטארק, בדוק ומנוסה. איך וויים פון גאנצע משפחות וועלכע פלעגן ליידן דערפון און נאכ'ן אנהייבן נעמען יעדן טאג 1000 אדער 2000 IU זענען זיי געהאלפן געווארן.

(-)

5873
מעגליך "סיליעק"

מיין אייניקל, אויך 10 יאר אלט – אין זעלבן עלטער ווי די שרייבערין פון #5707, האט אויך געליטן פון כסדר'דיגע סטרעפ, סוף פסוק איז מען געוואויר געווארן עס איז געקומען פון "סיליעק דעזיז" (Celiac Disease). זי האט נישט געקענט פארדייען דאס עסן און עס האט ארויסגעשאסן אין א סטרעפ. עס איז ראטזאם אונטערצוזוכן דאס קינד צי ער ליידט נישט אפשר פון דעם.

(-)

5874
קורצע ענטפער – אייביגע סטרעפ? אלומינום!

בריוו #5707 פרעגט איבער א קינד ביי וועם די סטרעפ גייט נישט אוועק. עס איז דא א שטארקע מעגליכקייט אז דאס שטאמט פון "אלומינום" (Aluminum). אסאך נוצן בעקעלעך געמאכט פון אלומינום צום באקן אדער אנווארעמען עסן, און איך האב שוין געהערט פון פילע מענטשן וואס האבן אסאך געליטן פון סטרעפ אז ווען זיי האבן אויפגעהערט נוצן אלומינום איז עס וואונדערליך אוועקגעגאנגען (עס איז מעגליך צו נוצן אנשטאט דעם באק-פאפיר אדער Parchment Paper).

(-)

BEDWETTING
BE DRY FOR NEXT SUMMER CAMP

אין ליכט פון די פארגאנגענע סוקסעספולע וויזיטן,
וועט דער וועלט בארימטער באנעצונג עקספערט דר. יעקב סאגי
קומען נאכאמאל קיין ניו יארק קומענדיגן חשון.

אין לויף פון זיין וויזיטי וועט דר. סאגי זען א באגרעניצטע צאל פאציענטן פאר בראטונג און באהאנדלונג.
צוליב דעם גרויסן פארלאנג איז געראטן זיך צו רעגעסטרירן ווי פריער.

- דער באהאנדלונג איז צוגעפאסט פאר פאציענטן אין די עלטער'ס פון 5 ביז 30, וועלכע ליידן פון נאכט-באנעצונג, טאג-באנעצונג און 'דריבלינג'.
- דר. סאגי האט אויסגעטראפן אזא אין מערסטנס פעלדער איז באנעצונג נישט קיין מעדעצינישע אדער פסיכאלאגישע פראבלעם, נאר קומט פון גאר טיעפע שלאף.
- באנעצונג האט א קלארע גינאטישע פאקטאר.
- דר. סאגי האט אנטוויקלט א אויסשליסליכע באהאנדלונג מאדעל פאר באנעצונג וועלכע פראדוצירט אן איבער 90% סוקסעס ראטע.
- דער שבת זייגער אינעם געצייג איז בהסכמת פוסק הדור הרב וואזנער זצ"ל פון בני ברק.

טויזנטע זענען שוין סוקסעספול באהאנדלט געווארן. הערט אויס זייערע עדות'שאפטן.

פאר מער אינפארמאציע און צו הערן טעסטעמאניעלס:

1-888-317-8098

or see www.curenuresis.com, or contact at tal@hartava.co.il

בס"ד

די בעסטע פלאץ
פאר אלע אייערע
גרופ-אינשורענס
געברויכן

Reliable Brokerage, Inc.
We get you protected.

888.783.6286

רופט היינט פאר אייער אומזיסטע אינשורענס פרייז אפשאצונג

HENRY KELLNER & ASSOCIATES
E-mail us at: info@reliablebrokerage.com
Visit us on the web at: www.ReliableBrokerage.com

קוצץ פראגע'ס
ליינער'ס גאזעט

5875
שוואַרצע צאַן פלעקן

מיר וואלטן זייער מכיר טובה געווען אויב איינער האט סיי וועלכע הילף פאר שוואַרצע פלעקן אויף די ציינער. מיר פלאגן זיך זייער מיט דעם פראבלעם ביי עטליכע קינדער. עס איז פלוצים געקומען ביי אלע אויפאמאל מיט עטליכע חדשים צוריק און מיר קענען נישט זען פון וואס עס איז געקומען. א גרויסן יישר כח פון פאראויס,

(-)

5876
געלע צונג

מיר ווילן הערן אויב איינער האט שוין אמאל געהערט פון א "געלע צונג" ביי א קינד פון 2.5 יאר אלט. עס גייט שוין אן 3-4 חדשים. דער דאקטער מאכט עס אוועק, אבער מען וועט נישט פטור דערפון. מיר לאזן איבער אונזער נומער אין די רעדאקציע, מיט דאנק פון פאראויס,

(-)

5877
אוי נאַרסיסיזם

מיין קינד (12 יאר) ליידט פון Narcissism (א נאטור וואס דער מענטש ליגט זייער שטארק פארזינקען אינעם "זיך" און לעבט בעיקר נאר מיט די אייגענע געפילן אן טראכטן פון אנדערע. ער ליידט און אלע ארום אים ליידן אויך..). האט איינער ערפארונג דערמיט און א וועג וויאזוי עס צו באהאנדלען? ביטע ענטפערן ווי פריער, א גרויסן יישר כח,

(-)

5878
איבעראקטיווע טיירויד

איך האב געוואלט פרעגן פאר אן עצה וויאזוי מען קען באהאנדלען אן Overactive Thyroid (א בלוט טעסט האט עס אנטדעקט ביי א פרוי). קען מען דאס באהאנדלען נאטורליך אדער נאר מיט מעדיצין?

5879
קאלט...

א מענטש אין די יונגע-מיטעלע יארן קען נישט פארטראגן קיין קאלטע וועטער (אפגערעדט פון א קאלטע שווים-באסיין אינעם זומער). אויב איינער האט עפעס אן עצה ביטע רופן 718-503-2355. יישר כח!

(-)

5880
צוזאמנעמען ליינערס גאזעט

איך טראכט אז לטובת הכלל וואלט געווען כדאי צו האבן א "פי. די. עפ." מיט אלע געזונטהייט שאלות און ענטפערס מסודר געווען לויט די נושאים, אז ווען איינער האט א שאלה זאל מען קענען גרינגערהייט טרעפן די אלע ענטפערס און שנעל געהאלפן ווערן. א גרויסן יישר כח,

(-)

רעדאקציע: מיר האלטן שוין ב"ה אינמיטן די ארבעט. עס איז מן העבודות קשות שבמקדש, מען וועט ענדיגן, אבער מיר וועלן עס בס"ד ארויסגעבן וויי נאר עס וועט זיין פארטיג.

5881
געזעטישע דיאגנאזע

איך זוך איינער וואס האט ערפארונג מיט NF-1 Genetic Diagnosis. וואס געשעט מיט די קינדער, יעצט און אינעם צוקונפט?

(-)

5882
האנט שוויצט

אויב איינער איז באקאנט פון א עצה פאר הענט וואס שוויצן זייער שטארק, טיילט עס ביטע מיט. איך לייד שוין פון דעם א פאר יאר, בעיקר אויף די האנט-פלאך (Palm).

(-)

רעדאקציע: במשך די יארן האבן ליינער געשריבן אז שטארקע שוויצן קען קומען פון 1) הייפער-טייראידיזם, 2) צופיל קאווע, 3) סטרעס און 4) עסן מיט אסאך "ספייסעס," און נאך, מער באריכות זעט ביים ענטפער נאך בריוו #5714.

5883
שפאלטן אין פיס, צוקער?

איך רעד פון איינעם וואס ליידט פון צוקער. דורכאויס די וואך איז עס מער וויניגער קאנטראלירט אבער שבת צולאזט ער זיך אביסל. אינטערעסאנט, פונקט יעדן שבת באקומט ער שפאלטנס אויף די פלאך פון די פיס. איך וויס אז ווען די צוקער נומערן גייען ארויף איז עס שעדליך פאר די פיס, וויבאלד עס איז דאס ווייטסטע פלאץ פון קערפער, אבער אפשר איז מעגליך אז די שפאלטענעס מאכן זיך אזוי שנעל צוליב גאר אן אנדערע סיבה, צוליב די האלבע שבת שיך וואס לאזן צו מער לופט ווי די וואכעדיגע שיך?

מ.ד. ווילליאמסבורג

5884
ראקלענד אקיופאנטשעריסט?

אויב איינער ווייסט פון א גוטע Acupuncturist אין ראקלענד קאונטי געגנט, אדער אויב איינער ווייסט דעם נומער פון דר. שטרויס פון פלארידע, ביטע פארבינדט אייך מיט אונז, נומער געהיטן אין רעדאקציע. יישר כח,

(-)

5885
זענטילעזמא

מיר פלאגן זיך זייער מיט Xanthelasma (אזא ברוינע-געלע פלעק אונטער'ן אויג). אויב איינער האט עקספיריענס דערמיט ביטע לאזט וויסן (מיר האבן שוין אונטערגעזוכט פאר קאלעסטראל און עס קומט נישט פון דעם). אונזער נומער איז געהיטן ביי די רעדאקציע. יישר כח פון פאראויס,

(-)

5886
צייכן אויפ'ן נאז

מיר זוכן אן עצה פאר א קינד וואס האט א צייכן (Scar) פון 'סטיטשעס' אינמיטן די נאז, וויאזוי קען מען עס אוועקנעמען?

(-)

5887
פאות און מקוה-וואסער

וויאזוי קען מען זיך אן עצה געבן די האר פון די פיאות זאלן נישט ארויספאלן אין די מקוה וואסער, און וואס קען מען טון ווען עס איז שוין ארויסגעפאלן?

(-)

5888
עפל סיידער וויניגער מנלן?

לעצטנס איז געשטאנען וועגן "עפל סיידער וויניגער". איך האב עס געגומען א שטיק צייט מיט ערפאלג, אבער לעצטנס איז עס נישט פארהאן צו באקומען אין גראסערי. אויב איינער ווייסט וואו יא, ביטע שרייבן. א דאנק,

(-)

5889
פארטייבטע פיס

איך זוך אן עצה איבער די גאנץ אונטערשטע חלק פון מיינע פיס וואס פילן זיך כסדר ווי אביסל Numb, צומאל אויך קאלט (נישט אליין נאר פאר די האנט וואס רירט עס צו). איז עס מעגליך צוליב א שוואכע בלוט-צירקולאציע (Circulation) אין די פיס? פילייכט איז דא ספעציעלע עקסערסייז וואס העלפט דערפאר? אויב איר ווייסט עפעס דערוועגן, שרייבט ביטע צום ליינער'ס גאזעט.

5890
קינד בלוטיגט

וואס קען מען טון פאר א יונגל וואס זיין נאז בלוט אסאך? איז פארהאן א וויטאמין וואס קען העלפן? די עצה פון אויסברענען אן אדער אין די נאז איז עפעקטיוו? ווער עס האט עקספיריענס זאל ביטע אריינשרייבן, אדער קען מען רופן 347-786-3610. יישר כח,

(-)

5891
איי. טי. פי.

אויב איינער האט אינפארמאציע איבער היילן (Idiopathic Thrombocytopenic Purpura) אין קינדער, ביטע לאזן וויסן. איך האב פרובירט אלעס וואס דער דאקטאר האט פארגעשלאגן, אבער די פלעיטלעטס זענען נאך אלץ אונטער k10. א דאנק.

BRANDS START HERE

Hello Writing is a team of focused in house individuals.
We know words; we love art; we create statements.
Based out of our Brooklyn agency, brands happen!

BUSINESS PLANS / WEBSITE CONTENT / EMAIL TEMPLATES
COMPANY NAME / COMPANY SLOGAN / PRODUCT DESCRIPTIONS
EXECUTIVE BIO / LINKEDIN CONTENT / POETRY

hello writing

212.335.0429 / HELLOWRITING.COM / INFO@HELLOWRITING.COM

ברכת השנה
שטייענדיג אויפ'ן שוועל פון נייעם יאר איז געקומען די צייט צו וואונטשן פון טיפן הארץ פאר אלע וואס שפילן א ראלע אין די הייליגע ארבייט פון אונזער אגענטור
צום ערשטן די
קינדער, ערוואקסענע און זקני שארית עמך ישראל
וועלכע נעניסן פון סיי וועלכע פון אונזערע העלט און יומען סערוויסעס
די חשובע און טייערע
עלטערן, געשוויסטער, קינדער, אייניקלעך
וועלכע העלפן זייערע נאנטסטע מיט אומבאשרייבליכע הארץ און נעפיל
אחרון אחרון חביב
המספיק פראווייזערס און סטעף
נעטריי און איבערגענעבן, די בעסטע שטאב מיטגלידער אויף דער וועלט
טוען מיר אייך אלע וואונטשן:
לשנה טובה תכתבו ותחתמו לאלתר לחיים
צום נייעם יאר זאל אייך השי"ת בענטשן מיט א גוט, זיס, לעכטיג, פרייליך, לעבעדיג, געזונט, הצלחה'דיג און נחת'דיג יאר, דער אנקום פון תשע"ה זאל ברענגען "תחל שנה וברכותי," השפעות טובות עד בלי די, רפואה שלימה פאר אלע חולי ישראל, הויפנס אידיש נחת פאר אלע אידן געזונטערהייט. מיר זאלן שוין זוכה זיין צו ביאת משיח צדקינו, אמן.
וואונטשט,
מאיר וועריהיימער

רפואה אין וואַרשייטן

חודש תשרי

ח׳ תשרי
הרה"ק רבי אלעזר ניסן אבד"ק דראהביטש זי"ע

א איד איז אמאל געקומען צום הייליגן צדיק, רבי אלעזר ניסן פון דראהביטש זי"ע, מיט א קינד וועלכער האט פלוצים אנגעהויבן ליידן פון אומפארשטענדליכע פחדים וועלכע האבן אים געשטערט פון לערנען און זיך געהעריג אנטוויקלען. רבי אלעזר ניסן האט געזאגט פאר'ן קינד ער זאל זיך אויפשטעלן אויפ'ן באנק און זיך גוט איינקוקן אויף זיין צורה, און וועו ער וועט ווידעראמאל שפירן דעם שרעק, זאל ער זיך דערמאנען פון צורת פניו הק'. אזוי איז טאקע געווען, און דאס קינד איז אויסגעהיילט געווארן.

דעם לעצטן פרייטאג פאר זיין הסתלקות לחיי העולם הבא, ליגנדיג אין בעט קראנק און שוואך, זענען עטליכע תלמידי חכמים ארום געגאנגען אין שטאט דראהביטש נאך געלט פאר פדיון שבוים, און זיי זענען אויך אריין געקומען צום רב, רבי אלעזר ניסן, אין שטוב אריין.

הערנדיג פארוואס די אידן זענען געקומען,האטרביאלעזרניסן‌אויסגעבראכן אין א יאמערליכן געוויין, "אחינו בני ישראל זענען עוסק אין די געהויבענע מצוה פון פדיון שבוים, און איך האב נישט קיין כח מיטצוגיין מיט זיי," ווי עס פלעגט זיין דרכו בקודש.

בערך א שעה בעפאר זיין פטירה, וועו עס האבן זיך שוין אנגעזען אלע סימנים פון גסיסה און מען האט געזען אז דער צדיק געזעגנט זיך שוין ממש פון די וועלט, האט ער זיך מיטאמאל צוריק אויפגעזעצט און גענומען זיין טאבאק פושקעלע אין די הענט און געשמעקט דערפון כדרכו בקודש אין בעסטן געזונט צושטאנד. אין יענע מינוטן האט מען נישט אנגעזען קיין שום שוואכקייט אויפ'ן צדיק טראץ דעם גאר שווערן מצב, ויהי לפלא.

רבי אלעזר ניסן בן רבי משה טייטלבוים זצ"ל, ח' תשרי תרט"ו

י״ב תשרי
הרה"ק רבי אברהם המלאך זי"ע

דער הייליגער צדיק רבי אברהם המלאך זי"ע איז אמאל אינמיטן דאווענען אריינגעפאלן אין א געוואלדיגע דביקות ביז עס האט דערגרייכט צו סכנת נפשות. זיינע חברים, די חבריא קדישא פון זיין הייליגן פאטער דער גרויסער מגיד פון מעזריטש זי"ע, זענען געווארן זייער דערשראקן נישט וויסנדיג וויאזוי אים צוריק צו ברענגען.

זיין חברותא, דער הייליגער בעל התניא זי"ע, האט זיך אנגערופן אן עצה, אז מען זאל פונעם מלאך אראפנעמען די רש"י תפילין און אנטון די רבינו תם תפילין. מען האט אזוי געטאן, און באלד האט זיך דער צדיק דערמונטערט, ומי יבוא בסוד קדושים.

אינטערעסאנט צו באמערקן אז דער טיטל מיט וועלכען ער איז באקאנט אלס "דער מלאך" האט ר' אברהם באקומען פונעם הייליגן ווילנער גאון זי"ע.

נאך איידער דער מעזריטשער מגיד איז געווארן א תלמיד פונעם בעל שם טוב הקדוש, האט מען גערעדט א שידוך פאר זיין זון רבי אברהם מיט'ן טאכטער פונעם גאון. איינמאל איז אויסגעקומען אז דער ווילנער גאון האט געזען ווי דער מדובר, דער זון פונעם מגיד, שפאצירט אויף א דאך פארזינקען אין א געוואלדיגע דביקות, אזש ער האט נישט באמערקט ווי ער איז שוין אנגעקומען צום עק פונעם דאך, און ער גייט ווייטער... אזוי האט ער ווייטער שפאצירט אין די לופטן און נישט אראפגעפאלן! האט דער ווילנער גאון זיך אנגערופן מיט גרויס התפעלות, אז געראטעוועט צו ווערן פון סכנה אויף דעם וואונדערליכן וועג דארף מען זיין א מלאך, גארנישט קיין מענטש. זינט דאן איז דער מגיד'ס זון מפורסם געווארן אלס "דער מלאך".

רבי אברהם בן רבי דוב בער זצ"ל, י"ב תשרי תקל"ז

י״ג תשרי
הרה"ק רבי עקיבא אייגער זי"ע

אין די שטאט ווארשא האט געלעבט א רייכע פרוי, א גרויסע בעלת חסד, וועלכע האט זיך אונטערגענומען צו געבן נייע שיך פאר אלע ארעמע אידישע משפחות אין שטאט, מענער, פרויען און קינדער. דאס איז געווען ווי פארשטענדליך גאר א קאסטבארע אונטערנעמונג, וויבאלד אין אזא גרויסע עיר ואם בישראל האט דאס געמיינט קויפן שיך פאר טויזנטער משפחות. די צדיקת האט אבער דאס אלעס געטון אויף זיך און באצאלט פון איר קעשענע ביז צו די לעצטע קאפיקע.

איינמאל איז איינער אין איר משפחה קראנק געווארן, און דער הייליגער גאון וצדיק רבי שלמה אייגער זי"ע האט געשיקט א בריוו צו זיין גרויסן פאטער, הגה"ק רבי עקיבא אייגער זי"ע, וואו ער האט געשריבן די נאמען פונעם קראנקען און געבעטן זיין טאטן מתפלל צו זיין דער חולה זאל האבן א רפואה שלימה אין זכות פון די געוואלדיגע צדקה וואס די פרוי טוט.

א קורצע צייט שפעטער האט ר' שלמה'לע צוריקבאקומען א בריוו פון פאטער, אז ער האט מזכיר געווען דעם נאמען און ער איז נישט געענטפערט געווארן, אפשר איז דא א טעות איינעם נאמען. רבי שלמה האט איבערגעקוקט און באמערקט אז מען האט טאקע געמאכט א טעות ביים שיקן דעם נאמען פונעם חולה. ער האט באלד צוריקגעשריבן א בריוו צום פאטער מיט'ן ריכטיגן נאמען, און א קורצע וויילע דערויף איז אנגעקומען א תשובה פונעם גאון, "התפללתי ונעניתי"!

רבי עקיבא אייגער בן רבי משה גינז זצ"ל, י"ג תשרי תקצ"ח

י״ד תשרי
הרה"ק בעל עבודת ישראל, דער קאזשניצער מגיד זי"ע

אמאל איז א פרוי פון שטאט קאזשניץ געקומען צום הייליגן קאזשניצער מגיד און אויסגעפלאצט אין א יאמערליך געוויין, דערציילנדיג אז איר טאכטער איז זייער קראנק און די דאקטוירים וויייסן נישט וואס צו טון. די פרוי, א נגידית'טע, איז געווען גרייט צו געבן איר גאנצע פארמעגן פאר'ן צדיק ער זאל נאר אויס'פועל'ן א רפואה פאר איר טאכטער.

דער עבודת ישראל האט געזאגט ער דארף גארנישט פון איר גרויסן פארמעגן, נאר די קליינע חנוכה מנורה'לע וואס ליגט באהאלטן אין שאפע אין שטוב. אויב ברענגט מען אהער די מנורה'לע זאגט ער צו אז די טאכטער וועט געזונט ווערן.

די פרוי האט באלד מסכים געווען, אבער דער קאזשניצער מגיד האט געפרעגט אויב איר מאן איז אויך מסכים, וויבאלד מ'קען דאך נישט נעמען א גרויסע מתנה פון א פרוי אן ערלויבעניש פונעם מאן. די פרוי האט פארזיכערט דעם צדיק אז אלעס וואס זי זאגט איז מיט די פולסטע איינשטימונג פון איר מאן, וויבאלד זיי האבן שוין געהאט אפגעשמועסט צווישן זיך צו לאזן קאסטן דאס גאנצע פארמעגן, אלעס אלעס, אבי צי פועל'ן א רפואה פאר די טאכטער. אויב אזוי, האט דער מגיד געזאגט, זאל מען באלד גיין ברענגען די מנורה. די פרוי איז באלד אהיימגעגאנגען און זיך קורץ דערנאך צוריקגעקערט מיט א קליינע מנורה'לע אין האנט. זי האט עס אראפגעשטעלט אויפ'ן טיש און דער הייליגער מגיד האט אנגעוואונטשן אז די טאכטער וועט באלד ווערן אויסגעהיילט. איבריג צו זאגן אז אזוי איז געווען, די טאכטער האט געהאט א רפואה שלימה און אויפגעשטאנען פון בעט געזונט און שטארק.

וועו דער קומענדיגער חנוכה האט זיך דערנענטערט, האט דער עבודת ישראל געלאזט רופן די פרוי און די אויסגעהיילטע טאכטער, און איבערגעפרעגט אויב מען שענקט אים די מנורה אלס פולקאמע מתנה מיט'ן גאנצן הארץ און ער מעג טאן דערמיט וואס ער ווייל, האבן זיי געזאגט אז אודאי יא, זיי האבן דאך געדארפט א ישועה און זיי זענען ב"ה געהאלפן געווארן!

הערנדיג די זיכערע רייד האט דער עבודת ישראל געלאזט רופן א איד מיט'ן נאמען גאלדשמידט, א קאזשניצער תושב, און אים געשאנקען די מנורה אלס מתנה. דאן האט ער געזאגט פאר די פרוי און טאכטער אז זיי קענען רואיג אהיימגיין, זיי האבן דאך שוין פון פריער אויסגע'פועל'ט די ריכטיגע רפואה און ישועה.

די תלמידים און חסידים האבן דאך זייער געוואונדערט אויף די וואונדערליכע מעשה, וואס ליגט אונטער די מנורה'לע און וואס האט דאס שענקען די מנורה פאר דעם איד גאלדשמידט א שייכות מיט די רפואה פאר די טאכטער, האט דער הייליגער צדיק זיי דערציילט די פאלגנדע געשיכטע.

דער הייליגער רבי ר' זושא זי"ע פון האניפאלי פלעגט יעדן פרייטאג געבן צדקה געלט פאר ארעמעלייט. זיינע מטבעות זענען געווען אסאך מער ווערד ווי זייער פשוט'ע ווערד, וויבאלד די ארעמעלייט פלענן פארקויפן די מטבעות פאר עשירים וועלכע האבן דאך געלאזט קאסטן גרויסע געלטער צו האלטן א מטבע פון רבי'ן רבי זושא אלס סגולה פאר ברכה און הצלחה.

איינער פון די עניים וועלכער פלעגט כסדר באקומען א מטבע פונעם צדיק איז געווען אן ארעמאן מיט'ן נאמען גאלדשמידט. דער איד האט אבער אליינס פארשטאנען די זכי' פון פארמאגן די מטבעות פון צדיק און זיי בשום אופן נישט געווילט פארקויפן. וועו עס האבן דאך אים צוזאמגעקליבן פילע מטבעות פונעם רבי'ן רבי זושא, האט ער עס געטראגן צו א זילבער-שמיד ער זאל צולאזן די מטבעות און גיסן פון זיי א מנורה אויף חנוכה. די מנורה האט ער ווי פארשטענדליך זייער טייער געהאלטן און דאס גענוצט יעדעס יאר מיט גרויס פרייד צו צינדן די חנוכה לעכט.

אמאל, ביים חתונה מאכן א טאכטער, האט ער געדארפט צוזאגן א גרויסע סומע געלט אויף נדן וואס ער האט נישט פארמאגט. ער האט זיך געוואנדן צו גביר בעטנדיג שטיצע אויף הכנסת כלה, האט אים דער עושר געענטפערט ער איז גרייט אים אויסצושאלן דעם גאנצן נדן און אלע הוצאות פון די חתונה, מיט איין באדינג, ער זאל אים שענקען די מנורה וואס איז געמאכט פון די הייליגע מטבעות. דער

רפואה אין וואַרשייטן

חודש תשרי

איד האט אויפגעציטערט, און ער האט זיך געבעטן ביים גביר ער זאל פארלאנגען סיי וואס אנדערש, אבער די הייליגע מנורה קען ער נישט אוועקגעבן. דער גביר האט זיך אבער פאר'עקשנ'ט, און דער איד, זיענדיג ווי אנדערש וועט ער נישט קענען חתונה מאכן די טאכטער, האט ער געצוואונגענערהייט אוועק געטראגן די מנורה און מיט טרערן אין די אויגן עס געשאנקען פאר'ן גביר. דער גביר האט אים באלד אויסגעצאלט אלע קאסטן פון די חתונה מיט'ן גרויסן נדן.

אבער, האט דער עבודת ישראל אויסגעפירט, וויבאלד דער איד האט זיך געשפירט געצוואונגען אוועקצוגעבן די מנורה, און דער עושר האט דערביי עובר געווען אויף 'לא תחמוד', איז נגזר געווארן פון הימל אז די מנורה מוז צוריקגיין פון די קינדער פונעם גביר - וואס די מיידל וואס איז קראנק געווארן איז געווען זיינס אן אייניקל, צו די יורשים פון יענעם איד גאלדשמידט, פאר וועם דער קאזשניצער מגיד האט עס טאקע צוריקגעקערט אלס מתנה דעם חנוכה, און אזוי האט דאס קינד זוכה געווען צו א רפואה שלימה.

דער הייליגער קאזשניצער מגיד איז ווי באקאנט געווען זיין גאנץ לעבן גאר שוואך און קראנק. ער איז כמעט אייביג געלעגן אין בעט. דאקטוירים האבן זיך געוואונדערט וויאזוי ער לעבט.

וועו ער איז געגאנגען דאוונען אין בית המדרש דאוונענען, פלעגט מען אים דארפן טראגן מיט זיין בעטל. אבער ווי נאר מען איז אנגעקומען צום טיר פון ביהמ"ד, פלעגט דער צדיק געבן א שפרונג אראפ ווי א יונגערמאן און געלאפן ביז די אנדערע עק בית המדרש זיך שטעלן דאוונענען פאר'ן אייבערשטן. און געדאוונט האט דער מגיד פלאם פייער. ער פלעגט טאנצן און שפרינגען ביים דאוונענען ווי א קליין קינד. פון גרויס דביקות פלעגט ער האקן זיין קאפ אין די וואנט און נישטאמאל געוואוסט וואס גייט פאר ארום זיך.

אמאל איז הרה"ק רבי אשר סטאלינער זי"ע געפארן צום קאזשניצער מגיד. זענענדיג ווי דער צדיק האקט זיין הייליגן קאפ אין וואנט האט ער עס נישט געקענט אויסהאלטן. ער איז באלד צוגעלאפן און געשטעלט זיין האנט צו דער וואנט פארנט פון צדיק'ס קאפ עס זאל זיך נישט אזוי שטארק צעקלאפן פון די שטיינערנע וואנט. דער מגיד האט אבער גארנישט געשפירט נאר ווייטער געקלאפט אויף די האנט פונעם סטאלינער, ביז ר' אשר'ס האנט האט אנגעהויבן בלוטן.

איינמאל, וועו דער עבודת ישראל האט געדארפט פארן צו א ברית אויף סנדקאות, האבן זיינע מקורבים אים געוואלט אונטערהאלטן און העלפן איינשטייגן אין וואגן, האט דער קאזשניצער מגיד געזאגט עס פעלט נישט, זאגנדיג: "וואס דארף איך אייער כח, איך האב ב"ה א בעסערן כח, עס שטייט 'וקוי ד' יחליפו כח,' מיר בייטן זיך מיט כביכול'ס כוח, כביכול האט גענוג כח." און ער האט געגעבן א שפרונג ארויף אויפ'ן וואגן ווי א יונגערמאן.

דער זון פונעם קאזשניצער מגיד, הרה"ק רבי משה אליקים בריעה זי"ע, איז אמאל אלס קליין קינד זייער נישט געזונט געווארן, אזש די דאקטוירים האבן זיך מייאש געווען פון זיין לעבן. דער גרויסער פאטער, דער הייליגער עבודת ישראל, איז געווען אין גרויס צער. איין טאג וועו עס איז געקומען צום דאוונענען האט ער געזאגט אז ער דארף מסיח דעת זיין פונעם מצב פון זיין זון און נאר אזוי וועט ער קענען דאוונענען מיט שמחה, כאטש איין וואר פונעם דאוונענען זאל זיין בשמחה.

דער הייליגער סניגורן של ישראל, הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זי"ע, האט דאס אלעס געשפירט, און ער איז געגאנגען זיך טובל'ן אין מקוה צו פועל'ן אז דער עבודת ישראל זאל יא אונזין האבן זיין אייגן קינד ביים דאוונענען.

און אזוי איז טאקע געווען. דער קאזשניצער מגיד האט געדאוונט פאר זיין זון און טאקע אויסגע'פועל'ט פאר אים א רפואה שלימה. דער הייליגער בארדיטשעווער רב האט שפעטער דערציילט אז דורכדעם וואס דער עבודת ישראל האט גע'פועל'ט א רפואה שלימה פאר זיין קינד, האט ער דורכדעם משפיע געווען א רפואה שלימה און המתקת הדינים אויף אלע קינדערלעך ביי גאנץ כלל ישראל.

דער קאזשניצער מגיד איז געווען זייער נאנט מיט'ן הייליגן בארדיטשעווער, ווי דערמאנט. אין זיין לעצטן זומער אויף די וועלט, תקע"ד, האט דער עבודת ישראל געשריבן א בריוו צו הרה"ק רבי ישראל פון פיקוב זי"ע, א זון פונעם קדושת לוי, וואו ער בעט אים ער זאל אים אונזין האבן צו קומען צו די כוחות, און ער בעט אים זייער צו גיין צוזאמען מיט חסידים ואנשי מעשה אויף די קברים פון די הייליגע צדיקים, דער קדושת לוי און זיין זון הרה"ק רבי מאיר זי"ע, אז זיי זאלן משפיע זיין א רפואה שלימה פאר זיין שוואכן און קראנקן גוף.

וועו עס געקומען פאר די פטירה ערב סוכות תקע"ה, האט דער עבודת ישראל געזאגט פאר זיין זון רבי משה אליקים בריעה, אז דער הייליגער קדושת לוי האט זיך יעצט באווזן צום אים און ער האט געפרעגט דעם קדושת לוי צוויי שאלות, איינס, אז ער האט פארשפראכן אויסצו'פועל'ן די גאולה באלד ביים ארויפקומען אויפ'ן עולם האמת און ער האט נאך נישט, און צווייטס, אויב עס לוינט זיך יעצט איינצורייסן אויף די גאולה שלימה. דער קדושת לוי האט אים געענטפערט, "באלד וועסטו זיין דא ביי אונז, וועסטו שוין זען אז אלעס וואס מ'זעט אויף די אונטערשטע וועלט אלס שלעכט זעט מען דא אין עולם האמת אז עס איז לטובה!" דער הייליגער מגיד האט געזאגט נאך עטליכע וועלטער פאר זיין גרויסן זון און באלד דערויף נסתלק געווארן לחיי העולם הבא.

רבי ישראל בן רבי שבתי האפשטיין זצ"ל, י"ד תשרי תקע"ה
רבי לוי יצחק בן רבי מאיר דערבארעמדיגער זצ"ל, כ"ה תשרי תק"ע

ט"ו תשרי

הרה"ק רבי שמעון יערוסלאווער זי"ע

הרה"ק רבי שמעון יערוסלאווער זי"ע, בעמח"ס תורת שמעון, איז געווען דער עלטסטער רבי אין זיין דור. אבער כאטש ער איז געווען דער זקן צדיקי הדור פלעגט ער אלייניס ארומפארן צו די גרויסע צדיקים.

ער איז געווען פון די ערשטע און גרעסטע תלמידים פון הייליגן רבי'ן פון לובלין זי"ע, נאך זיין פטירה פלעגט ער פארן צו די צדיקים פון זיין דור, מיט וועלכע ער האט געלערנט אינאיינעם ביים חוזה, און שפעטער אפילו ביי יונגערע רבי'ס און נאך יונגערע. ער האט נאכגעזאגט בשם דעם רבי'ן פון לובלין אז דאס איז א סגולה צו אריכות ימים, וויי עס שטייט אין פסוק, "צד"ק צד"ק תרדוף - למען תחי"" אז מען גייט צו אסאך צדיקים, האט מען אריכות ימים. ער האט עדות געזאגט אויף זיך אז ער איז געפארן צו צוויי הונדערט און פופציג רבי'ס.

הרה"ק רבי יודא'לע פון דזשיקוב זי"ע פלעגט זאגן, אז רבי שמעון זי"ע איז געפארן צו פינף דורות צדיקים: דער הייליגער רבי ר' אלימלך זי"ע פון ליזשענסק, זיינע תלמידים דער הייליגער חוזה זי"ע פון לובלין און דער רבי ר' מענדעלע רימנעווער זי"ע, נאכדעם צום קומענדיגן דור פון גדולי החסידות, צום הייליגן שר שלו' פון בעלזא זי"ע און דער הייליגער ראפשיצער רב זי"ע, נאכ'ן הסתלקות פון הייליגן ראפשיצער רב פלעגט ער ווייטער פארן צו זיין איידעם הרה"ק רבי אשר ישעי' ראפשיצער זי"ע, און נאך זיין פטירה פלעגט ער ווייטער פארן וויי א חסיד צו זיין זון הרה"ק רבי מנשה'לע פון ראפשיץ זי"ע - וועלכער איז געווען דריי דורות יונגער פון אים.

וועו מען האט אים געפרעגט פארוואס ער פארט אויף דער עלטער צו א יונגען רבי'ן האט רבי שמעון זי"ע געענטפערט אז אויב ער וואלט נישט געפארן צו אים וואלט עס געווייזן אז ער האלט אז ר' מנשה איז נישט קיין רבי, וואלט מען אים ארויף גערופן צום עולם האמת וויייזן אין הימל אז ר' מנשה איז יא א רבי, ממילא פארט ער יא, קען ער בלייבן אויף די וועלט און מען דארף אים נישט זאגן אין הימל.

דער צדיק רבי שמעון יערוסלאווער האט געליטן פון צער און יסורים ביים לעבן. ער איז געווען א סגי נהור ל"ע, ער האט פיר מאל חתונה געהאט און נאך, ער האט זיך אבער קיינמאל נישט באקלאגט אויף קיין שום זאך. וועו מען האט אים געפרעגט פארוואס ער האט זוכה געווען צו אזא זעלטענע אריכות ימים, פלעגט ער אלץ זאגן א מימרא וואס איז היינט באקאנט אומעטום, אז זיין גאנץ לעבן האט ער זיך צוגעוואוינט זיך נישט צו באקלאגן און נישט צו פרעגן קיין קשיות אויפ'ן רבונו של עולם. אויב וועל איך יא פרעגן, וועט מען מיר זאגן פון הימל, דו ווילסט פארשטיין? קום ארויף און מ'וועט דיר ווייזן אויף אלע שוועדע מצבים וויי זיי זענען אלע געווען צום גוטן. אבער איך וויייס און איך גלייב אליינס, ממילא דארף מען מיר נאך נישט רופן.

די ווערטער פונעם הייליגן צדיק וועגן נישט מתרעם זיין און אלעס מקבל זיין לטובה איז גוט צוניץ געקומען פאר אידישע קינדער ביז צום היינטיגן טאג. איבערהויפט האבן אידן דאס גענוצט ביים ביטערן חורבן אייראפע. עס איז באקאנט וואס דער ווייטצענער רב זצ"ל דערציילט אין הקדמה צו זיין ספר "שו"ת מקדשי השם" וויאזוי ער האט דורך די מימרא זיך געראטעוועט דאס לעבן פון די אכזריות'דיגע הענט פון א בלוטדארשטיגן דייטשן קאמוניסטישן קאפא.

דער ווייטצענער רב האט געהאט בירושה א טלית פון הייליגן ייטב לב זי"ע. ביים קריג, ווילנדיג אפהיטן דעם טלית אפילו אין די שוועדסטע צייטן, האט ער דאס באהאלטן אונטער די געשטרייפטע לאגער מונדירן. דער קאפא ימ"ש האט אמאל באמערקט ווי זיינע מלבושים זענען אויפגעבלאזן, האט ער געפרעגט דעם ווייטצענער רב וואס ער פארמאגט דארט. וועו דער ווייטצענער רב האט געענטפערט אז דאס איז "א ג-טטעס קלייד." דער רשע האט אים אנגעהויבן אריינצושמייסן מיט'ן קאנטשיק מיט נאצישע אכזריות. דערנאך האט ער אים אריינגערופן אין זיין ביורא, און נאך א פרישע פארציע נאצישע שלעק האט ער אים געשריגן אויף אים ער זאל זאפארט ענטפערן וויאזוי ער קען נאך גלייבן און זיך שטארקן מיט שמירת התורה והמצוות אין אזעלכע שוועדע צייטן.

דער ווייטצענער רב האט אים געענטפערט מיט דעם הייליגן וואדט פון רבי שמעון יערוסלאווער זי"ע, אז אויב מען פרעגט נישט קיין קשיות, רופט מען נישט ארויף צו הערן דעם ענטפער. עס איז אזוי געפאלן פאר'ן קאפא אז ער האט אים ארויסגעלאזט לעבעדיג, און נאך אנגעהויבן ברענגען פארציעס עסן וואס אזוי האט דער

זייט 20 >>

רפואה אין ארצייטן

חודש תשרי

זייט 19 >>

ווייטצענער רב בחסדי השם איבערגעלעבט.

ר' שמעון, וועלכע פלעגט אסאך ארומפארן צו קברי צדיקים בפרט אויף זייערע יארצייטן, האט נישט געגליכן די גרויסע אנלויפענישן וואס האבן זיך דארט געטון, און ער האט געזאגט אז ביי אים וועט נישט אזוי זיין - אזוי איז טאקע געווען וען ער איז נפטר געווארן אום יום טוב וען מען גייט נישט אויף קיין קברים.

אין עלטער פון 91 (לויט אנדערע גאר 93), האט ער מתפלל געווען ביים קבר פון רבי'ן פון לובלין אז ער קען מער נישט פארנעמען דעם עולם הזה. דעם קומענדיגן יום טוב סוכות, דעם ערשטן טאג גאר פרי, וועלן רבי שמעון האט גענומען די אתרוג און לולב אין די הענט, איז ער נפטר געווארן זקן ושבע ימים.

רבי שמעון בן רבי ישראל מרילוס זצ"ל, ט"ו תשרי תר"י

כ"ך
תשרי

הרה"ק רבי אשר סטאלינער זי"ע

דער הייליגער צדיק רבי אשר (הראשון) סטאלינער, דער זון פון רבי אהרן הגדול פון קארלין זי"ע, איז אמאל אויסגעקומען צו זיין ערב סוכות אין א פארשטופטע שטעטעלע. אזוי קליין און דארפיש איז עס געווען אז אין גאנצן שטעטל איז געווען נאר איין גרויסע סוכה, און אלע אידן פון שטעטל זענען געקומען עסן אין די דאזיגע סוכה.

יענעם יאר איז דער פראסטיגער ווינטער אנגעקומען היבש פרי, און די סוכה איז געווען באדעקט מיט א הויכע שיכט שניי און אייז, זייער געדעכט כמעט ווי שטיין. וויפיל די אידן האבן פרובירט צו צעהאקן די אייז האבן זיי עס נישט געקענט רירן פון ארט. וועלן דער גרויסער רבי אשר, ווי מען רופט אים אין קארלין, האט געזען דעם מצב, איז ער געווארן זייער צובראכן. ער האט פארטיפט אין זיינע געדאנקען געשפאנט אהין און צוריק, זאגנדיג, "אויב מען האט נישט קיין סוכה צו עסן דעם ערשטן כזית כדת של תורה, וואס דארף מען לעבן?" און זיין הייליג הארץ איז געווען צובראכן ביז גאר.

ענדליך איז אנגעקומען א יונגערמאן, און זענדיג ווי דער צדיק איז אזוי צובראכן האט ער זיך אנגערופן אז ער ער איז א בעל כוח און אויב אנדערע וועלן אים צוהעלפן וועט ער זיך אנשטרענגען און אראפשארן אלע שניי און אייז פון די סוכה. רבי אשר האט זיך שטארק געפריידט דערצו, און דער יונגערמאן האט זיך געזומען צו דער שווערער ארבעט וועלן אנדערע נעמען זיך די רייע אים צו העלפן. נאך אסאך מיה און פלאג איז ענדליך ב"ה געלונגען צו באפרייען דעם שלאק פון די אנגעלייגטע שניי, מען האט געעפנט דעם שלאק, און א הערליכע כשר'ע סוכה האט זיך אנטפלעקט פאר די אויגן פון גאנצן שטעטל און דער הייליגער צדיק בראש.

נאך א קורצע צייט האט מען אבער געזען אן אומגליק - דער יונגערמאן האט זיך שטארק פארקילט דורך די שווערע ארבייט מיט די אייז און שניי. ער האט ערשט שטארק געשוויצט אבער דאן איז אים געווארן קאלט אין אלע גלידער, ביז קאנוואלסיעס. ער האט אויך גענומען שווער אטעמען און בליץ שנעל באקומען הויך-פיבער. ער איז ל"ע ארריינגעפאלן אין ערנסטע לעבנס-געפאר.

מען איז געקומען לויפן צום רבי'ן מזכיר זיין דעם יונגערמאן, אבער דער צדיק האט עס אוועקגעמאכט, זאגנדיג אז מען זאל אים ברענגען אין סוכה ביינאכט צו די סעודה.

דאס גאנצע שטעטל האט זיך געגרייט צום הייליגן יום טוב סוכות, זמן שמחתינו, וועלן דער יונגערמאן ליגט ל"ע און בעט און פיבערט אוועק. יום טוב ביינאכט, נאכ'ן דאוונען, האט מען געברענגט דעם יונגערמאן אויף זיין בעטל, ביז נעבן דעם רבי'נס פלאץ אין די סוכה.

ר' אשר'ל, זענדיג דעם יונגערמאן אזוי אפגעשוואכט, האט ער אים אויפגענומען מיט א געוואלדיגע שמחה, און אנגעזאגט ער זאל בלייבן נעבן אים במשך די גאנצע יום טוב'דיגע סעודה, צולייגנדיג: "יונגערמאן, שרעק זיך נישט, דארפסט נישט דאגה'ן, דו וועסט זיין געזונט אם ירצה השם, כי אני ד' רופאיך."

דער צדיק האט אנגעגאסן פאר'ן יונגערמאן א כוס און אים געהייסן מאכן קידוש און זאגן "לישב בסוכה." צום וואונדער פון אלעמען האט זיך דער יונגערמאן אויפגעזעצט מיט פרישע כוחות און געמאכט קידוש. דאן האט ער צדיק אים דערלאנגט לחם משנה און געהייסן זיך וואשן און עסן דעם ערשטן כזית, וואס מען איז מחוייב א מצות עשה מן התורה. נאכ'ן ערשטן כזית האט דער יונגערמאן געשפירט ווי עס ווערט אים אסאך בעסער. במשך די סעודה האט ער זיך ערהוילט מער און מער און נאך עטליכע טעג איז ער געווען צוריק געזונט און פריש מיט אלע כוחות.

נאך יום טוב, וועלן דער סטאלינער צדיק האט זיך געגרייט אהיימצופארן, איז דער יונגערמאן אריין זיך געזעגענען, און ר' אשר האט אים אנגעוואונטשן געוואלדיגע ברכות און השפעות טובות, אריכות ימים, צולייגנדיג דעם רמז פון ברכת ה'גפן', ג'עזונט פ'רנסה נ'חת.

איבעריג צו זאגן אז די הייליגע ברכות זענען מקוים געווען. דער יונגערמאן האט דערלעבט אן אריכות ימים פון הונדערט און צוואנציג יאר, מיט קינדער און קינדס קינדער ארום זיין טיש כשתילי זיתים סביב לשולחנו.

רבי אשר בן רבי אהרן פערלאוו זצ"ל, כ"ו תשרי תקפ"ב

כ"ט
תשרי

הרה"ק ר' מאיר מ'בארדיטשוב זי"ע

ווי דערמאנט פריער ביים עבודת ישראל זי"ע (י"ד תשרי), האט דער הייליגער קאזשניצער מגיד געשריבן א בריוו צו הרה"ק רבי ישראל דער זון פונעם בארדיטשעווער רב, א חודש פאר זיין הסתלקות, אז ער זאל אים מזכיר זיין ביים ציון פון זיין טאטן דער הייליגער בארדיטשעווער, און ביים ציון פון זיין ברודער הרה"ק רבי מאיר.

דער רבי מאיר זי"ע איז נפטר געווארן יונגערהייט נאך אין לעבן פון זיין פאטער. צדיקים האבן געהאט געזאגט אויף אים מדריגות גבוה מעל גבוה. דער הייליגער קדושת לוי האט געהאט א שרעקליכן צער פון זיין פטירה און אנגעהויבן טון פעולות נשגבות אין הימל צו מחי' מתים זיין דעם זון, אבער די רעבעצין האט זיך אנגערופן, "דער רבונו של עולם וויל דאך אזוי, טא וויאזוי ווילסטו דען טון אנדערש?"

הערנדיג די ווערטער האט זיך גענצליך געטוישט די הייליגע צורה פונעם קדושת לוי. ער איז געווארן מלא שמחה, אזוי ווייט, אז ביי די לוי' פון זיין זון רבי מאיר איז ער געגאנגען נאך די מטה און געטאנצן פאר'ן אייבערשטן ווי ביי א חתונה.

די הייליגע תלמידים זענען מורא'דיג נתפעל געווארן, און געשיקט פרעגן - לויט איין גירסה: דעם מחותן פון קדושת לוי, דער הייליגער בעל התניא זי"ע (הרה"ק רבי אליעזר בן רבי מאיר מבארדיטשוב איז געווען אן איידעם ביי הרה"ק רבי דובער זי"ע דער זון פונעם בעל התניא) - וויאזוי מען קומט צו אזא שמחה. עס שטייט טאקע "כשם שמברך על הטובה..." אבער ביז אזעלכע ריקודין אויף די לוי'? האט דער הייליגער בארדיטשעווער געענטפערט, "איך האב באקומען א קינד מיט אזא ריינע נשמה, און צוריקגעגעבן דעם קינד מיט אזא ריינע נשמה, זאל איך זיך נישט פרייען?"

דער הייליגער קדושת לוי זי"ע האט דאן פארפאסט א הייליגן און הארציגן שיר, "מאיר'ל מיין קינד," וי א נשמה גיסט זיך אויס פאר'ן טאטן אין הימל, און דורכדעם ווערט נשפע בני חיי ומזוני רויחי, און בנים ובני בנים עוסקים בתורה ומצוות. (דער ניגון איז זייער ענליך צום מער באקאנטן, "רבונו של עולם מיר וועלן מאכן א בייט." וצ"ע אויב דער קדושת לוי זי"ע האט געמאכט צוויי באזונדערע שירים אויף דעם אופן, אדער איז די איינע נוסח געטוישט געווארן מיט די יארן.)

רבי מאיר בן רבי לוי יצחק דערבארעמדיגער זצ"ל, כ"ט תשרי תקס"ו

כ"ט
תשרי

הרה"ק בעל צמח צדיק מ'וויזשניץ זי"ע

דער ערשטער וויזשניצער רבי, הרה"ק רבי מענדעלע, בעל מחבר ספר צמח צדיק, פלעגט זייער לאנג דאוונענען תפילת נעילה אום יום הכיפורים. וויבאלד זיין זון, הרה"ק רבי ברוכ'ל, איז געווען א שוואכער, פלעגט אים דער פאטער שיקן ביי די הפסקה פאר נעילה דאוונענען אין שטאטישן שול וואו מען פלעגט ענדיגן צום זמן, אזוי אויך פלעגט מען אויסרופן אז אלע וועלכע האבן נישט קיין כח צו פאסטן זאלן אריבערגיין אין שטאטישן שול צו קענען אויספאסטן ביים זמן.

די רעבעצין פון צמח צדיק, די צדיקת מרים ע"ה, טאכטער פון הייליגן רוזשינער זי"ע, איז נפטר געווארן צום גדלי' תרמ"ג. ראש השנה איז זי שוין געווען גאר מסוכן, האט דער צמח צדיק געשיקט פרעגן דעם דאקטער אויב זי וועט נאך לעבן נאכ'ן דאוונענען, וויבאלד ער האט נישט געוואלט מען זאל אים מפסיק זיין אינמיטן דאוונענען פאר'ן עמוד. וועלן דער דאקטער האט געזאגט אז זי וועט נאך לעבן נאכ'ן דאוונענען, האט דער צמח זיך געשטעלט דאוונענען מיט זיין כאראקטעריסטישן פייער און ברען אן מען זאל דערקענען דאס מינדעסטע טויש צוליב'ן שמאלן מצב פון די רעבעצין.

ר' יעקב גרינבערגער ז"ל, דער דיין פון שטעטל דיבעווע, האט דערציילט, אז איינמאל איז איינער ל"ע קראנק געווארן ביי אים אין שטוב און ער האט אוועקגעלייגט דריי זילבערנע רובל צו שיקן צום צמח צדיק אויף א "פדיון נפש". למעשה האט זיך עס נישט אויסגעשטעלט ער זאל עס קענען שיקן, אבער דער קראנקער איז שוין געזונט געווארן. וועלן ר' יעקב איז שפעטער געפארן קיין וויזשניץ אויף ראש השנה, האט ער מיטגענומען די 3 רובל, און צום גדלי' איז ער אריין זיך געזעגענען, וועלן ער נעמט מיט די 3 רובל, מיט נאך צוויי אלס פדיון מיט'ן קוויטל.

א חבר זיינער, ר' דוד בער בארשער, האט אים געזאגט, "מאכט זיכער צו זאגן פאר'ן רבי'ן אז די 3 רובל זענען אלס פדיון נפש פאר'ן חולה, ווייל די געלטער האלט דער רבי באזונדער פון אנדערע געלט." למעשה,

רפואה אין וואַרצייטן

חודש תשרי

וועו דער דיבעוועד דיין איז צוגעקומען, האט ער פון גרויס שרעק פארגעסן צו זאגן פאר'ן רבי'ן איבער דעם חילוק אין די געלט. ער האט נאר אראפגלייגט זיין קוויטל מיט די פינף רובל.

צוליב די גרויסע שטופעניש האט ער נישט געקענט גלייך ארויסגיין פון צימער, האט ער פלוצים באמערקט ווי דער צמח הייבט אן זוכן אינעם גרויסן הויפן קוויטלעך און געלט אויפ'ן טיש, ביז ער האט געפונען זיין קוויטל מיט די 5 רובל, און ער האט ארויסגענומען דריי רובל און געלייגט אין דער זייט. קיינער אין צימער האט נישט פארשטאנען פארוואס, אבער ר' יעקב האט זיך דערמאנט און ער האט זיך באלד אנגערופן, "רבי! איך האב פארגעסן צו זאגן אז די דריי רובל זענען א פדיון נפש."

דער צמח האט זיך צושמייכלט און אים געזאגט, דארפסט מיר נישט זאגן. כ'ווייס אליינס וועלכע געלטער געהערן צו מיר און וועלכע זענען פאר די שטוב אויסגאבן. אזוי רעדנדיג האט ער צוגערופן איינעם פון די גבאים: "יעקיל, ער וועט עדות זאגן אז איך ווייס וועלכע געלטער געהערן צו מיר"...

*

אמאל איז דער הייליגער צמח צדיק פון ויזשניץ געפארן צום קור-ארט מאריענבאד. אויפ'ן וועג איז ער אדורך געפארן די קור-ארט ווינער-באדען, צו באזוכן ביים הייליגן צאנזער רב, בעל דברי חיים זי"ע, וועלכער האט זיך דאן אויפגעהאלטן אין 'באדען'. דער צאנזער רב האט פארבעטן דעם צמח צדיק צו פארבלייבן ביי אים אויף די סעודת ראש חודש, אבער ר' מענדעלע ויזשניצער האט נישט געוואלט און ער איז געפארן ווייטער קיין מאריענבאד.

עטליכע טעג שפעטער האט מען געזען דעמצאנזערבוויערגייטארומצושטורעמט און זאגט איבער נאכאנאנד דעם פסוק "ואתן אדם תחתיך" מיט א געוואלדיגן קאך. אין יענע מינוטן איז דער הייליגער צמח צדק געזעצן אויף די טאראסע אינדרויסן פון זיין אכסניא אין מאריענבאד וואס איז געווען עטליכע שטאק הויך, וועו פלוצלינג האט זיך די טעראסע אונטערגעבראכן און דער הייליגער צדיק איז אראפגעפאלן צו דער ערד. דער צמח צדיק איז שווער פארוואונדעט און פאר'חלש'ט געווארן, אריינפאלנדיג אין א מצב מסוכן רח"ל.

מען האט אפגעפירט דעם צדיק אין שפיטאל אין א שווערן צושטאנד. דארט אין שפיטאל איז אנגעקומען א אידישער דאקטאר מאדערן געקליידעט ווי א יעקע, "א דייטשל" ווי חסידים פלעגן זיי רופן, וועלכער האט זיך אפגעגעבן מיט'ן צדיק מיט א געוואלדיגע געטריישאפט, חוץ לדרך הטבע. צווישן איין באהאנדלונג און די אנדערע האט דער דאקטאר געזאגט תהלים מיט בכיות נוראות, אזוי ווייט אז דער צמח צדיק האט געפרעגט צי מען מעג זיך בכלל באנוצן מיט אזא גרויסן איד אלס דאקטאר.

צום ענדע איז דער הייליגער צדיק ערהוילט געווארן פון די שווערע סכנה, און ער האט עדות געזאגט אז דער דאקטאר האט אים אויסגעבעטן. צדיקים האבן געזאגט ער איז געווען אדער פון די ל"ו צדיקים, אדער האט מען געשיקט א מלאך פון הימל צו היילן דעם צדיק.

אז מיט דעם אלעמען איז דער גזר דין נישט אינגאנצן אוועק און קורץ דערנאך איז דער צווייטער זון פונעם צמח צדיק, הרה"ק רבי יעקב דוד, ל"ע נפטר געווארן יונגערהייט (י"ג מנחם אב תרכ"ה). דעמאלטס האט מען פארשטאנען דעם באדייט פון דעם וואס דער צאנזער רב האט געקאכט "ואתן אדם תחתיך", אז ר' יעקב דוד האט מיט זיין פטירה פארמיטן די הסתלקות פונעם צמח.

אינאיינעם מיט ר' יעקב דוד, איז דער עלטסטער זון, דער שפעטערדיגער ממלא מקום הרה"ק ר' ברוכ'ל וויזשניצער זי"ע, אויך קראנק געווארן, ער איז אבער יא אויפגעשטאנען פון זיין קרענק. וועו דער צמח האט זיך ענדליך ערהוילט און האט זיך צוריקגעקערט אהיים קיין וויזשניץ, איז געווארן אן אנלויפענעש פון חסידים וועלכע האבן געוואלט זען וויאזוי ער וועט זיך טרעפן מיט ר' ברוכ'ל נאך אלע ניסים וואס זיי זענען אריבער, בפרט וואס ר' ברוכ'ל איז יעצט געבליבן א בן יחיד. צו זייער וואונדער האט דער צמח געגעבן זיין זון שלום עליכם אן קיין שום אויסטערלישע התרגשות. שפעטער האט ער געזאגט תורה אויף דעם וואס יעקב אבינו האט געליינט קריאת שמע וועו ער האט זיך געטראפן מיט יוסף הצדיק, אז וויבאלד ער האט געשפירט אזא אהבה ביים באגעגענען זיין באליבטן זון, האט ער די אהבה געוואלט אוועקגעבן דעם רבונו של עולם.

אגב, אין שו"ת בית שלמה איז דא א לאנגע בארימטע תשובה וואו די מוטער פונעם צמח צדיק פרעגט איבער א גרעסערע סומע געלט וואס זי האט צוגעזאגט צו שיקן פאר עניי ארץ ישראל אלס זכות איר גרויסער זון זאל האבן א רפואה שלימה, און זי האט שפעטער געפרעגט דעם סקאהלער רב צי מען מעג נעמען פון די צוגעזאגטע געלטער פאר גרויסע ארימעלייט פון איר משפחה מיוחסת.

פון דעם אלעמען זעהט מען אין וואספארא גרויסע סכנה עס האט זיך געפינען דער הייליגער צמח צדיק, און צדיקים האבן געזאגט אז בדרך הטבע וואלט ער עס נישט אדורכגעמאכט ח"ו. דאס האט דער הייליגער דברי חיים געשפירט פון פאראויס, און אויפגעטוישט די גזירה עס זאל אויסגיין אויפ'ן זון. רבי מענדעלע וויזשניצער האט נאך די מעשה געלעבט נאך צוואנציג יאר.

*

אין "אבן שתי'" דערציילט דער מחבר וואס ער האט אליינס געהערט פונעם עלטסטן זון פונעם צמח צדיק, הרה"ק רבי ברוכ'ל וויזשניצער זי"ע, וועלכער האט אים דערציילט אז איינמאל איז זיין שוועסטער, די צדיקת שרה, רעבעצין פון סקאהלער רב, שווער קראנק געווארן, וועו זי איז נאך געווען אויף קעסט אין בעלזא ביי איר שווער, דער מיטעלער בעלזער רב. יעדן טאג איז אנגעקומען א טעלעגראם פון בעלזא דערציילן פאר'ן צמח איבער'ן מצב פון זיין איינציגע טאכטער. איין טאג איז נישט אנגעקומען קיין שום באריכט און מען האט געזען אז רבי מענדעלע האט אויסטערלישע עגמת נפש דערפון אזש ער האט זיך נישט געקענט בארואיגן. זיין זון, ר' ברוכ'ל, האבן אים פרובירט צו בארואיגן אז זיכער איז אלעס גוט, נאר די פאסט האט פארשפעטיגט, אבער דער רבי האט זיך נישט געלאזט בארואיגן. שפעטער איז טאקע אנגעקומען א טעלעגראם וואס האט דערציילט אז דער מצב ביים חולה האט זיך פארבעסערט.

ר' ברוכ'ל האט זיך שפעטער גענומען די מוט און געפרעגט דעם צמח צדיק פארוואס ער איז אזוי אויסטערליש צעשטורעמט געווארן וועו ער האט עטליכע שעה נישט גערעדט וואס טוט זיך מיט זיין טאכטער, אויב אזוי, וואס זאל שוין א פשוט'ער איד טון? האט אים ר' מענדעלע געענטפערט, זאלסט וויסן מיין קינד אז אלע מידות זענען מיר נישט צו שווער אנגעקומען זיי אויסצוארבעטן צו די צד הקדושה, אויסער די מדה פון "ואהבת לרעך כמוך", אז מען זאל ליב האבן א צווייטן ממש ווי זיך אליינס, דאס איז מיר געווען דאס שוועראסטע. שפעטער האט זיך מיר געדאכט אז איך האב שוין צו דעם אויך דערגרייכט און עס איז נישט קיין חילוק ביי מיר צווישן מיינס אן אייגן קינד און אן אנדער אידיש קינד.

היינט אינדערפרי, וועו די געוועלכע צייט וועו די פאסט קומט אן איז אריבער און איך האב גארנישט ערהאלטן א ידיעה איבער דאס וואוילזיין פון מיין טאכטער, האב איך זיך שטארק דערשראקן וויבאלד איך האב געזען אז עס האט מיר עטוואס מער ווי געטון ווי אלע אנדערע קוויטלעך און הזכרות וואס איך באקום כסדר, אויב אזוי הייסט עס אז איך האב נאכנישט דערגרייכט בשלימות די מידה פון אהבת ישראל, דאס האט מיר אסאך מער ווי געטון ווי דאס אז מיין טאכטער שפירט זיך נישט גוט, און עס האט מיר געשאפן א שרעקליכע צער.

*

זומער פון יאר תרמ"ד, וועו דער צמח צדיק איז נאך געווען אין יונגען עלטער פון 54 יאר, איז ער ל"ע קראנק געווארן מיט די ביטערע מחלה און ער האט געליטן שרעקליכע יסורים.

יענעם יאר, א' אלול, איז דער הייליגער אלעסקער, הרה"ק רבי חנוך העניך דוב זי"ע, בעמח"ס לב שמח און איידעם פון ערשטן בעלזער רב זי"ע, נסתלק געווארן לחיי העולם הבא. פאר זיין פטירה האט ער געזאגט פאר זיינע חסידים: "איך בין שוין אלט און איר דארפט נישט ווייטער נעהערן צו מיר (ער איז געווען 84 יאר אלט). אפאר אין נאך עטליכע וואכן וועט נסתלק ווערן דער צדיק הדור, וועלכער טראגט די נשמה פון משיח, און ער וועט אונז איבערלאזן וויבאלד דער דור איז נאכנישט גרייט דערויף, אויף אים דארף מען ווייטער."

וועו די הייליגע טעג האבן זיך דערנענטערט, האבן די דאקטוירים געווארנט רבי מענדעלע ער זאל נישט פאסטן יום הקדוש. די שטוב מענטשן האבן אבער מורא געהאט אז ער וועט יא פאסטן, האבן זיי זיך געוואנדן צו די גדולי הדור זיי זאלן אים באאיינפלוסן צו פאלגן די דאקטוירים נישט צו פאסטן. עס האט אבער גארנישט געהאלפן און דער צמח האט טאקע געפאסט.

צווישן די צדיקי הדור וועם די משפחה האט געבעטן פאר הילף, האט זיך אויך געפונען זיין מחותן, הרה"ק ר' יהושע'לע, דער מיטעלער בעלזער רב זי"ע. דער בעלזער רב האט געשיקט א בריוו צום צמח צדיק וואו ער שרייבט אים צווישן די שורות, אז כאטש עס איז אים קלאר אז דער תענית וועט אים נישט שאטן, וויבאלד "רגלי חסידיו ישמור", זאל ער פארט נישט פאסטן כדי די חסידים זאלן זיך נישט אפלערנען צו פאסטן אין פאל פון סכנה, וויבאלד פאר זיי קען עס יא שאטן.

עס איז וועדד אפצולערנען עטליכע ציטאטן פון דעם הייליגן בריוו אלס געוואלדיגע התחזקות פאר יעדן חולה אין אזא מצב ח"ו:

.... איך שרייב דעם בריוו וויבאלד איך וואונדער זיך וואס זיינע חסידים האבן מורא אז כבוד קדושתו וועט אפשר וועלן פאסטן אום יום הקדוש. ווער וועט דאס דען גלייבן אויף אזא איש קדוש, דער זעלבער באשעפער וואס האט באפוילן נישט צו עסן יום הכיפורים האט אויך געזאגט אז אויב עס פעלט אויס, דאן, 'ונשמרתם לנפשותיכם'.

איך געדענק וועו מיין טאטע (הרה"ק רבי שלום, דער ערשטער בעלזער רב) זצ"ל איז קראנק געווען און מיר האבן מורא געהאט אז ער וועט אפשר נישט ווילן עסן אום יום הקדוש. אבער דער טאטע ז"ל מיט זיין גרויס צדקות האט זיך צוגעאיילט און תיכף נאך כל נדרי האט ער באפוילן מען זאל אים ברענגען צו עסן וויפיל עס פעלט אויס, און ער האט געזאגט בזה הלשון: "הריני מוכן ומזומן לקיים מצוות בוראי כפי שאמרו חז"ל!" און ער האט געגעסן מיט אזא שמחה, וואס מיר האבן כמעט נישט געזען ביי אים אזא שמחה אויסער ביים עסן די כזית מצה און ביי נטילת לולב.

רבי מנחם מענדיל בן רבי חיים האגער זצ"ל, כ"ט תשרי תרמ"ה

זכותם יגן עלינו ועל כל ישראל

המספיק אין בילדער - אלול תשע"ו

זומער וואקאציעס: אויבן, 38'סט. שוועסטערהיים, גרענדוויו ברודערהיים, אונטן: בעיקערטאון שוועסטערהיים

המספיק אין בילדער - אלול תשע"ו

עס איז זומער אויף דער וועלט - אויבן אין אראנדזש קאונטי, אין שויס פון נאטור; אונטן, ישיבת תורה וחסד אין ראקלענד, א תפילה ביים קבר רחל, אליינס געמאכט
הערליכע ארטס און קרעפטס און ביים שיפלען איבער'ן יום; אונטער דעם, הבה"ח יואל גרייט אן עסן פאר אידן, ביים הערליכן שפיל דורך הרה"ח ר' זושא שמעלצער

אונטן זעט מען איין נאכמיטאג שפאציר פון די חשוב'ע בחורים אין ארקעדיען ברודערהיים

שבת המספיק

חלק ג-ד

אינהאלט פון די פלאם פייערדיגע שלש סעודות תורה פון כ"ק אדמו"ר מ'חוסט שליט"א ביים פארלאפענעם דערהויבענעם "שבת המספיק"

מיט הונדערטער חשוב'ע עלטערן שיחיו - שבת בהעלותך תשע"ז

חלק ג' - מיט חלומות און שמייכלען, פאראויס!

חלום גרויס

יעקב און יוסף האבן ביידע אנגעהויבן זייער קאריערע מיט חלומ'ן. יעקב אבינו האט גע'חלומ'ט אויף הר המורי' די מחזה פונעם לייטער, און יוסף האט גע'חלומ'ט איבער די זאנגען און די זון, לבנה און עלף שטערנס וועלכע האבן זיך געבוקט צו אים. וואס מיינט דאס פאר אונז?

דער פאנאוויטשער רב זצ"ל איז ארומגעפארן א וועלט צו שאפן געלט פאר די גרויסע פאנאוויטשע ישיבה אין בני ברק. איינמאל, קורץ נאך די קריג, איז ער געקומען קיין אמעריקע און אויפגעטרעטן ביי א באנקעט וואו ער האט צוזאמגעבערענגט אסאך גבירים. אין זיינע וועלטער האט דער פאנאוויטשער רב געשילדערט מיט גרויס ענטוזיאזם וויי ער גייט קויפן א בארג אין בני ברק (דעמאלטס זענען נאך אפילו נישט געווען קיין אויסגעפלאסטערטע גאסן אין די נייע בני ברק...), און אויף דעם בארג וועט ער בויען א ריזיגע ישיבה, און אזוי האט ער געדעדט וועט יעדער איז זיכער אז ל"ע די קריג האט אים געשאדט... אזויפיל גזמאות צו רעדן...

איינער פון די גבירים, ער האט זיך געפרופן "אוירווינג ביונעם" (א באקאנטער פילאנטראפ אין אמעריקע בימים ההם. כ"ק חוסט'ער רבי האט אים פערזענליך געקענט, ער איז געווען "טשעירמאן" ביים חוסט'ער רבי'נס בר מצוה, און ער איז געווען דער רעכטער האנט פון הגאון הגדול רבי אהרן קאטלער זצ"ל, גרונדער פון עיר התורה 'לעיקוואד'), איז אויך געזעצן דארט ביי דעם מיטינג. שטייט דארט דער פאנאוויטשער רב, א איד וואס האט אלעס פארלוירן, די העמד זיינע איז א געבארגטע, און ער קויפט א בארג און בויעט בנינים! האט ער זיך געגעבן רוף אן, "פאנאוויטשער רב, איר חלומ'ט!"

ענטפערט אים דער פאנאוויטשער רב, **"יא, איך חלום, אבער איך שלאף נישט!"** די תורה לערנט אונז דעם געוואלדיגן מוסר השכל מיט די מעשי אבות. לאמיר כאפן א בליק אויף יעקב אבינו, אין וואס פאר א מצב ער איז געווען ווערן ער האט גע'חלומ'ט.

דער הויפט 'באס' פון די מאפיא האט געשוואוירן ער גייט אים הרג'ענען, און יענער איז אן איש נאמן... ווען ער זאגט ער וועט הרג'ענען, וועט ער הרג'ענען. און וואו אהין לויפט ער? צום גרעסטן בלאפער און שווינדלער פונעם יאר הונדערט, צו לבן! פארוואס האט ער געהייסן לבן? ווייל אויף א גרויסן ליגנער זאגט מען, 'ער איז אזא ליגנער אז ער ווערט רויט ווען ער זאגט דעם אמת' - לבן איז קיינמאל אפילו נישט רויט געווארן, ער האט ניטאמאל בטעות געזאגט דעם אמת... ער איז אלעמאל געבליבן ווייס מיט'ן בלעכענעם פנים.

דרייט זיך יעקב אויף די וועגן בעירום ובחוסר כל, מ'האט אים אלעס צוגענומען, עלנד אליינס, און פלוצלינג ווערט אים נאכט, אין די נישט נערמאלע צייט. ער איז פארלוירן! שווארץ! וואס קען זיין ערגער פון דעם?

און וואס טוט יעקב? ער חלומ'ט גרויס!! ער חלומ'ט פון א לייטער וואס שטייט נעבן אים און גייט ביז'ן הימל! ער איז נישט צופריידן מיט קלייניגקייטן, אויב וועט ער אנקומען צום פעטער לבן א לעבעדיגער מיט נאר דריי קויל-וואונדן זאל ער זיין גליקליך און טאנצן ביז'ן דאך... אבער ניין, ער חלומ'ט פון א לייטער ביז צום הימל!

רבותי, דו קוקסט אן דיין קינד ווי א פראבלעם, דער מצב איז שווארץ... וויאזוי האנדל איך עס, הלואי זאל ער כאטש אויסוואקסן האלב לעבעדיג... ניין! ניין!! חלום גרויס! ער וועט נאך אנקומען הויך! ארבעט מיט דעם קינד! לאז אים נישט נאך, טו מיט אים און חלום גרויס! דו ווייסט נישט ווי סאך ער קען נאך דערגרייכן!!

וואו האט יעקב אבינו אויפגעשטעלט כלל ישראל? נישט אין בית המקדש. ער האט אויפגעשטעלט די שבטי ק-ה ביי לבן אין שטוב, דער נידריגסטער באנדיט וואס קען נאר זיין, א שטוב פול מיט אלעם בייזן, דארט האט ער אויפגעשטעלט דעם כלל ישראל!

ער האט געזען מלאכים אין חלום גייען ארויף, אבער זיי גייען אויך אראפ! און ער לערנט אונז וויאזוי זיך צו פירן ווען אלעס גייט מיט'ן פיטום אראפ. מ'חלומ'ט ווייטער גרויס און מ'טוט וואס מ'קען.

וויאזוי? ווייל ער האט גע'חלומ'ט גרויס! ער האט נישט גע'חלומ'ט ס'וועט נאך זיין אביסל בעסער... ס'וועט געוואלדיג גוט!

יוסף הצדיק לערנט אונז דאס זעלבע. יוסף הצדיק איז געווען ל"ע א יונגער בחור'ל א יתום, די ברידער רודפ'ן אים, און ער איז אמאל געטאנצן ביי א חתונה און יעדער האטט שוין געענדיגט טאנצן, און ער שטייט נאך און טאנצט. מ'האט געמיינט דער זיידע איז שוין עבר ובטל, זאגט ער ניין ניין... איך טאנץ ווייטער ווייל מיין חלום ווען איך בין געשטאנען פארנט פון מענגעלע ימ"ש איז יעצט מקויים געווארן - דער גאנצער זאל איז פול מיט מיינע קינדער.

יוסף בלייבט יוסף!

יוסף הצדיק איז געווען דער בן "זקונים" - ראשי תיבות אלע סדרים פון משניות אויסער סדר טהרות. טהרות, שטייט אין ספרים, דאס האט יוסף הצדיק געלערנט זיצנדיג ביי פוטיפר אין שטוב.

מ'קען זיך אליינס פארשטעלן וואספארא בית המדרש ער האט דארט געהאט... די האט טעלעוויזיע געשפילט טאג און נאכט, די נידריגסטע אטמאספערע מיט די נידריגע אשת פוטיפר, און יוסף, ער לערנט סדר טהרות.

יוסף הצדיק לערנט אונז וואס עס מיינט זיך נישט פארלירן אפילו אונטער די גרעסטע שווערקייטן, וויאזוי צו בלייבן אן אברהם אבינו אפילו אין די פידזשאמעס, מ'מאכט מיט א שווערע צייט, מיר שפאנען אבער פאראויס! מיר גייען ווייטער אן מיט אונזער לערנען, דאוונען, מידות טובות, אפילו אין די ערגסטע מצבים.

ווען יוסף איז אנטלאפן פון די מרשעת, אשת פוטיפר, האט ער איבערגעלאזט זיין רעקל ביי איר אין האנט און 'וינס,' 'ויצא החוצה.' דריי קשיות. ערשטנס, פארוואס האט ער איבערגעלאזט זיין רעקל ביי איר? זי איז נישט געווען שטארקער פון אים, און אפילו אויב יא, ווען איך גיי מיט א בגד איז זייער שווער עס אראפצונעמען פון מיר, פארוואס האט ער איר געלאזט מיט'ן בגד אין האנט? צווייטנס, וואס איז די איבריגע לשון, ס'איז גענוג ווען ס'שטייט 'וינס' אדער 'ויצא החוצה'!? וואס דארף מען ביידע ווערטער? און דריטנס, וואס הייסט 'ויצא'? ער איז דען רואיג ארויסגענגענען? ער איז דאך אנטלאפן פון איר!

זאגט דער רמב"ן א מורא'דיג ווארט: אודאי האט יוסף געקענט ארויסרייסן זיין רעקל פון איר, ער האט אבער געהאט הכרת הטוב צו די פרוי. זי האט אים למעשה געעפנט די טיר און געשאנקען א דאך איבער'ן קאפ ווען ער האט נישט געהאט וואו צו וואוינען, האט ער נישט געקענט מיט איר זיך ראנגלען!

ווען זי האט געטון וואס זי האט געטון, האט ער איר נישט געוואלט מאכן בזיונות דורכ'ן ארויסלויפן אין גאס, ממילא קודם וינס, ער איז תיכף ארויסגעלאפן פון צימער, אבער נאכדעם 'ויצא החוצה', אין גאס איז ער ארויסגעגאנגען רואיג.

טיפש! פארוואס לאזטו דיין בגד אלס עדות קענגן דיר, ביי די מרשעת אין די הענט? יוסף געדענקט אבער איין זאך. אני יוסף. איך פאל נישט. אפילו אין ביטערסטן שווערסטן טאג. איך האב הכרת הטוב. איך האלט זיך ביי מיינע ווירדן און פרינציפן. הכרת הטוב בלייבט הכרת הטוב. איי ער גייט דאך וועגן חלומ'ט ווי די גאנצע הימלישע מיליטער בוקט זיך צו אים! און אויסגעוואקסן איז ער "יוסף הצדיק".

עס האט פארציילט א איד: ער איז געווען 15 יאר אלט, צעריסענע קליידער, נאך דריי טעג אויף די באן קיין אוישוויץ, געשטאנען און געציטערט מלא פחד פארנט פונעם אוישוויצער מלאך המות, מענגעלע ימח שמו וזכרו. דער געבט איין מאך מיט די האנט און ער איז טויט. ער איז געווען דארט ווי אזא שטיק גארנישט. אבער ער האט געטראכט, רבונו של עולם, אויב איך וועל דאס איבערלעבן, וועסטו זען וואס איך וועל דיר געבן. ער האט היינט קינדער און אייניקלעך וואס זענען ראשי ישיבות, רבנים, תלמידי חכמים.

ניין! ניין!! חלום גרויס! ער וועט נאך אנקומען הויך! ארבעט מיט דעם קינד! לאז אים נישט נאך, טו מיט אים און חלום גרויס! דו ווייסט נישט ווי סאך ער קען נאך דערגרייכן!!

דעם גיין אין תפיסה!! קיין זאך וועט מיר אבער נישט רירן פון זיין "יוסף".

וועו א טאטע קומט אהיים נאך א שוועךע אויסגעמאטערטע טאג, דער דאקטער האט געזאגט ביטערע בשורות, דאס קינד האט געפאדערט איבערמענטשליכע כוחות, אבער וועו דו קומסט אריין, ווייז הכרת הטוב צו די פרוי, די פרוי צום מאן, און מ'גייט ווייטער אן - אפילו וועו עס קאסט כוחות. מיר געבן נישט אויף! מיר לאזן נישט נאך פון זיך!

אפילו מ'איז הונגעריג, קוים צוריק פון שפיטאל, שרייט מען נישט, מ'זאגט יישר כח, און מ'איז ווייטער זיך.

מיט א שמייכל - איבעראל

די נאטור פון די וועלט איז זייער אינטערעסאנט. אלע מענטשן האבן אן ערנסטע ברוגז'דיגע פנים. קינדער האבן א פרייליכ'ן פנים. דער אייבערשטער האט דיר באשאפן מיט א שמייכלדיגן פנים, און פון אלע פראבלעמען אין לעבן, אזויפיל ווייטן און זיך באקלאגן, וועלט יעדער אנגע'ברוגז'ט.

עס זענען פארהאן מענטשן וואס שטייען אויף אינדערפרי, ערשט איז מען ברוגז. ער ווייסט נאכנישט אויף וועמען, אבער ברוגז איז ער שוין. ער קוקט זיך אין שפיגל, זעט זיך ברוגז, אה, זייער גוט, דאס האב איך ליב צו זען...

ער קומט אין שול און נעבאך א יונגעלע האט זיך אוועקגעשטעלט פונקט קעגן אים מיט זיין שמייכלדיגן ריינעם פנים, הייבט ער אן בלאזן אונטער די נאז: "עזות פנים, וואס לאכסטו?"

די נאטור איז, איינער וואס איז ברוגז האט ליב אז יעדער איז ברוגז. איינער וואס איז פרייליך האט ליב יעדער זאל זיין פרייליך.

יוסף הצדיק איז געווען צען יאר אין תפיסה. טאטאל רואינירט. צווישן אונז גערעדט, ער האט נישט קיין האפענונג. על פי דרך הטבע האט ער נישט וואס ארויסצוקוקן אויף א בעסערן מארגן. ער וועט שוין דארט אוועקפוילן זיין גאנץ לעבן. נישטא קיין משפחה וואס זוכט אים, ס'איז נאכנישט געווען קיין דרור, אפשר גאר אזויוי ר' שלום מרדכי הלוי בן רבקה רובאשקין שיחי', וואס מיט אלע שתדלנות און עסקנות זיצט ער נאך ליידער אומשולדיגערהייט. פרובירט זיך אריינצולייגן אין זיין מצב. א יונגערמאן אין די שענסטע יארן, צווישן 18 און 30, זיצט אומשולדיג שוין צען יאר, און ער איז דארט "טו סטעי".

אלזא דער יוסף האט אלע רעכטן אויפצושטיין אינדערפרי מיט א נערוועזן פנים.

יוסף האט אבער געוואוסט אז אין יעדן מצב פירט אים דער רבונו של עולם, און וועגן דעם, נישט גענוג וואס ער איז נישט געווען אנגעצויגן, האט ער גאר געהאט א "סמיילי פעיס". פרייליך און לוסטיג.

פון וואו ווייס איך?

ער שטייט אויף אינדערפרי און זעט צווויי שקצים זיצן אין זייער צעל מיט א ברוגז'דיגן פנים. פרעגט ער זיי, "וואס זענט איר אזוי אנגעבלאזן היינט?"

עס האט אים געארט!

ער האט אזוי געשמייכלט, אזש עס האט אים געבאדערט צו זען א בייזע פנים.

וועו ער איז וועו אנגעזעצט וואלט ער זיך געדארפט ארויפכאפן דערויף, 'גוט פאר ענק, יא, ס'איז טאקע ביטער, לאמיר אלע זיין אנגעזעצט'... אבער ניין. ער איז געווען אזוי בשמחה אז ער האט נישט געקענט פארנעמען קיין עצבות.

וואס איז געווען זיין שכר פאר דעם?

עס האט געדויערט נאך צוויי יאר, אבער אין רעזולטאט פון זיין שמחה איז ער אנגעקומען צו ווערן דער קעניג וואס אין גאנץ תנ"ך טרעפט מען נישט נאך איינער וואס האט אזוי לאנג געקעניגט ווי אים - 80 יאר.

קיין מלך אין גאנץ תנ"ך האט נישט געקעניגט אזוי לאנג ווי אים.

און נישט נאר האט ער געקעניגט, נאר ער איז געווען א סוקסעס פון א קעניג. די עקאנאמיע האט געבליעט, אלעס איז געגאנגען גוט, מ'האט געווארפן גאלד און זילבער אויף אים נאר צו כאפן א בליק, אלע אוצרות פון די גאנצע וועלט זענען געגאנגען קיין מצרים, אין חז"ל שטייט נישט קיין שום מלחמות אין יענע צייט, א מעכטיגער געלונגענער מלך! פארוואס האט ער זוכה געווען דערצו? ווייל ער איז געווען אויפגעלייגט און בשמחה אפילו אין ערגסטן גרוב.

אני מאמין אין יעדן מצב

וויאזוי האט יוסף זיך טאקע געקענט האלטן בשמחה אין אזא מצב? ווייל ער האט געוואוסט אז דער אייבערשטער

זייט 26 >>

עבודה, איז מען אים געקומען זאגן אז מ'האט פארגעסן צו עפענען דעם שלאק.

וואס וואלט אפילו א פשוט'ער איד געטון?

ר' יודא'לע זצ"ל האט אבער פשוט געלאכט! פארוואס? ווייל אז דאס איז וואס דער אייבערשטער וויל, איז גוט אזוי!

אויבן, אונטן, דאס זעלבע

אין במדבר (סוף פרשה ד', אות ה') צונעמט דער מדרש דעם גאנצן קאפיטל תהלים (קל"א), ד' לא גבה לבי - וועז שמוא' הנביא האט מיר געזאלבט פאר קעניג, לא רמו עיני - וועז איך האב גע'הרג'עט גלית, און אזוי וויטער טייטשט דער מדרש אויס יעדע זאך אין דעם קאפיטל אויף אלע זיינע מצבים - וועז ער איז צוריק צו זיין מלוכה, ארויפגעטראגן דעם ארון, אא"וו.

וויאזוי קען א מענטש מיטמאכן די אלע זאכן און נישט ווערן געירט, נאר בלייבן אלץ דאס זעלבע בעניוות און פעסט?

זיינע ברידער האבן אים גע'רודפ'ט און געהאלטן פאר א נישט כשר'ער איד פאר 28 יאר, נישט געלאזט אפילו עסן מיט זיי אינאיינעם נאר אין ווינקל אוועקגעדרייט צו דער וואנט, געמאכט פאר א פאסטוך דער אייבערשטער זאל העלפן ס'זאל קומען א לייב און אים אויפעסן, יעצט זאלבט מען אים פאר קעניג און זיי האט מען נישט גענומען, קוק כאטש ארויס פון אונטער די גלעזער און געב א קליינעם שמייכל צום ברודער, הא...

גארנישט.

לא רמו עיני.

וויאזוי?

ווייל נפשי כגמול עלי אמו - א קינד וואס די מאמע האלט אין האנט, אים גייט גארנישט אן אויף דער וועלט. צי ער זיצט אין א הערליכן פאלאץ, אין דאקטערס אפיס א מינוט פאר אן אפעראציע אדער אויף די באן קיין אוישוויץ - ער איז אלץ די זעלבע רואיג. אויף די מאמע'ס שויס.

א איד דארף וויסן אונטער אלע

זייט 25 <<

איז מיט אים אומעטום. אייביג.

שטעלט אייך פאר מ'גענבט פאר רובאשקין א שאנס ער קען ארויסגיין פון תפיסה, ער דארף נאר טון עפעס וואס ער קען טון. פארוואס נישט? וועז מ'פרעגט מיר אין אזא מצב, וואלט איך געזאגט אפילו וואס איך קען נישט: אודאי קען איך...

דא, דער יוסף, דער קעניג רופט אים און זאגט, "איך האב געהערט אויף דיר אז דו קענסט הערן א חלום און עס גוט באשיידן, הא?" און יוסף האט געקענט, ער האט עס שוין געטון אין תפיסה. אויף זיין פלאץ וואלט איך געענטפערט, 'אודאי קען איך'. אבער וואס האט יוסף געענטפערט דאס ערשטע וואס ער האט? 'בלעדי' - איך קען נישט.

פרעה וואלט געקענט אויף דעם ענטפערן, "אז ער קען נישט, פירט אים שוין ארויס פון דא!" ס'איז אים געלונגען, פרעה האט געווארט נאך א מינוט, וואס זאגט ער? 'האלקים'! נאך א באמבע. וועז משה רבינו איז געקומען זאגן "אלקי ישראל" שלחני, איז פרעה ווילד געווארן, "מי ד'?" אבער יוסף ענטפערט מיט א רואיגקייט "האלקים" וועט שוין ענטפערן וואס מ'דארף פאר פרעה.

על פי דרך הפרעה, וואלט ער געדארפט שפייען,"פירט אים שוין צוריק אין נידריגסטן צעל! איך ווייל מער קיינמאל נישט זען דעם נידערטרעכטיגן אידישן קנעכט!"

יוסף האט געוואוסט אין וואס ער לייגט זיך אריין, ער האט זיך אבער נישט מייאש געווען אין קיין שום מצב. ער האט געוואוסט אז דער אייבערשטער פירט די וועלט.

מיר דארפן אויך וויסן אז וועז דער דאקטער האט שוין אפגעזאגט, דער טעראפיסט הייבט הענט, בלעדי, האלקים יענה את שלום. דער אייבערשטער וועט קעיר נעמען פון דעם! נישטא וואס זיך צו זארגן! מען קען זיך מחזק זיין און בלייבן בשמחה ווי יוסף הצדיק.

הרה"ק רבי יודא'לע דזשיקוב'ער זי"ע איז געווען א איד וואס האט נישט געטון א מצוה סתם אזוי, וער רעדט נאך פון מצות סוכה. ער האט זיך געגרייט פריער, אריינגעקומען איז ער מיט א פלאם פייער, געקאכט ביים איינלאדענען די אושפיזין און די לשם יחוד, וער רעדט נאך פון קידוש און נאכדעם די ערשטע כזית אין די סוכה, מיט אלע דקדוקים, הלכות און חסידות און א פייער און א ברען... נאכ'ן עסן דעם כזית, ער האט קוים אפגעאטעמט פון די געוואלדיגע

אומשטענדן. אפילו עס ווערט געבוירן א נישט געזונט קינד, מען האט פרובירט אזויפיל זאכן און מ'טרעפט זיך צוריק ביים א', איך ווייס איין זאך - איך בין אין אייבערשטנ'ס שויס. איך האב נישט וואס זיך צו זארגן.

אומזיסט געליטן

איך טרעף איין טאג א איד, שלום עליכם ר' יעקב, און ער זעט אויס אזוי צובראכן. וואס איז? איי געוואלד, וואס האב איך שוין צו זאגן.. זיין ווייב איז ל"ע געשטארבן מיט עטליכע און צוואנציג יאר צוריק, ער איז ל"ע געבליבן אליינס, שפעטער איז זיינס א זון גע'הרג'עט געווארן אין א שרעקליכע אומגליק... וואס קענען מיר אים דען טרייסטן? ליידער, א צובראכענע נשמה, מיט אלע רעכטן.

עטוואס שפעטער הערט ער אז זיין זון לעבט! נאכמער, ער איז גאר קעניג און מצרים! און נישט נאר דאס, נאר וועגן אים איז גאנץ כלל ישראל נישט געפארן קיין מצרים ווי אויף די באנען קיין אוישוויץ, נאר מיט כבוד מלכים. צוליב אים וועט זיין א רכוש גדול אין מצרים, אין זיין זכות וועלן אידן נישט זינדיגן אין מצרים ווייל ער האט זיי קאנטראלירט און באזעצט אין גושן, דער זון האט דערגרייכט די מדריגה פון יסוד צדיק, ממש נישט צום שילדערן.

"אויב אזוי," האט יעקב אבינו געזאגט, "וועגן 'דעם' האב איך פאר צוויי און צוואנציג יאר געקלאגט און נישט געהאט קיין רוח הקודש?" (האט חוסט'ער רבי צוגעלייגט מיט א שמייכל, איך גיי אייך נישט זאגן אויב איך האב יא רוח הקודש, אבער וועט דא אין צימער האט יעצט רוח הקודש אפילו פאר איין מינוט... און יעקב אבינו האט געקענט האבן 22 יאר רוח הקודש, און ער האט עס אויפגענעבן. פארוואס? ווערט ער יעצט געוואויר עס איז געווען אומזיסט.)

פון דעמאלטס האט יעקב אבינו געוואוסט אז עס לוינט זיך שוין נישט צו קלאגן אין קיין שום מצב. אלעס וואס דער אייבערשטער טוט איז גוט. וועגן דעם שטייט 'ויחי יעקב' אין מצרים ביז סוף ימיו. פון דאן אנגעהויבן האט ער "געלעבט". ס'איז מער נישטא קיין שום שלעכטס. אלעס וואס דער אייבערשטער טוט איז נאר גוט.

יעקב האט געזאגט ס'איז ממש א שאד, פארוואס האב איך פארשוועכט מיין צייט אומזיסט צו קלאגן.

ווער איז דער רחמנות?

לאמיר כאפן א בליק וויאזוי עס האט אויסגעזען א מוצאי שבת חנוכה ביי יעקב אבינו אין מצרים. בנימין איז זיך אנגעקומען מיט צען זיידענע יונגעלייט, אלע אנגעטון מיט שטריימלעך, ווייסע זאקן, סטראקעס בעקיטשעס, שפענצערס און צאנזע גארטלעך, יעדער איז צוגעגאנגען צום זיידן נעמען שלום, יעקב האט געפרעגט יעדן וואס לערנסטו? דער לערנט זבחים, דער גענבט ארויס א ספר אויף בבא מציעא, דער לערנט פאר א שיעור אין יבמות, אה! א פראכט פון א משפחה.

נאכדעם איז אנגעקומען דן, מיט איין יונגעלע, מיט גרויסע "הירינג עידס" (אין יענע צייטן זענען נאכנישט געווען די קליינע אימפלענטס...), ער כאפט אים אן ביי די האנט און זאגט/שרייט אין זיינע אויערן, יעצט געב די האנט פאר זיידי, זאג א גוטע וואך, זאג שלום עליכם... און דער חושימ'ל קוקט ארויף אויפ'ן טאטן, וואאאס?

עס זעט אויס רחמנות'דיג... דער יונגסטער ברודער זיצט דארט מיט צען קנאקעדיגע בנים, און ער האט דא דעם איין קליינעם יונגעלע מיט דיסעביליטיס וואס פארשטייט גארנישט, ווייסט נישט קיין זאך, קוים וואס ער קען זאגן שלום... זיידי פרעגט אים נישט וועלכע מסכת ער לערנט...

אבער געב א מיש אריבער צוויי חומשים צו פרשת במדבר וועסטו זען, פון בנימין איז געווען 25,000 מענטשן, און פון דן איז געווען 64,000 מענטשן! דער צווייט גרעסטער שבט! זיי נישט מוותר אויף קיין איין קינד.

די מאכטפולע טרערן

נו, וואס טוט מען?

דאס ערשטע דארף מען מתפלל זיין. אמאל א קורצע תפילה און אמאל א לאנגע תפילה. א קורצע תפילה איז אסאך מאל אויך געווג! מ'זעט ביי מרים הנביאה האט משה רבינו מתפלל געווען א קורצע תפילה פון פינף ווערטער.

אמאל דארף מען גיסן א טרער. נישטא וואס צו רעדן. א טרער איז א מאכטפולע וואפן. יעדע טרער איז א "בולעט".

פארוואס?

ווען די מכה פון "ברד" האט זיך אויפגעהערט אין מצרים, איז די איבריגע האגל געבליבן הענגען אין הימל. פארוואס? ווייל ווען יהושע האט איינגענומען ארץ ישראל האט מען דאס אראפגעווארפן אויף די כנענ'ישע פעלקער, און ווען משיח ווערט קומען ווערט מען נוצן דאס איבריגע פון יענע האגל.

די קשיא איז שטארק. ווען מ'רעדט פון א מענטש, ער האט עטליכע הונדערט פונט האגל, דארף ער עס אוועקלייגן אויף ווען מ'ווערט עס דארפן נוצן... אבער דער אייבערשטער, ער האט א פראבלעם צו מאכן נאך האגל? ער דארף אוועקלייגן די האגל פון מצרים אויף ימות המשיח?

זייט 28 >>

שבת המספיק

זייט 27 <<

די האגל אין
מצרים איז געווען געמאכט פון פייער און וואסער צוזאמען. וויאזוי האלטן זיך די צוויי צוזאמען? נאר וועו נאך א שווערן טאג עבודת הפרך אין מצרים, וועו א אידישע מאמע האט זיך געלייגט שלאפן, האט זי אדורכגעווייקט דעם קושן מיט הייסע טערערן. זי האט געמיינט עס איז אלץ פארלוירן. דערווייל האט דער אייבערשטער גענומען די הייסע פייערדיגע טערערן, די נאסע טערערן, און פון דעם האט ער געמאכט דעם ברד! אזא ברד וואס מען קיינמאל נישט אוועק! דאס איז א טיילערער אוצר אין הימל!

וועו א פרוי גייט אין גראסערי צו קויפן אביסל מילך פאר אירע קינדערלעך, און וועו זי קומט אן זעט זי די גראסערי איז פארשפארט. עס טוט איר ווי אוי זי לאזט א טערער, די אלע טערערלעך לייגט דער אייבערשטער אוועק. וועו רעדט נאך וועו מען גיסט א טערער פאר טיפערע זאכן, ווי וואס גייט פאר ביי די טיילערע אידן אין דעם זאל, די טערערן זענען נישט 'בולעטס', קוילן, דאס זענען באמבעס! דיאמאנטן וואס דער אייבערשטער לייגט יעדעס איינס אוועק אין א סאמעטענע גאלדענע פושקעלע אין זיין שאץ-קאמער! מיט די באמבעס וועט מען פארניכטן אלע גויים און אויסריניגן די וועלט וועו משיח וועט קומען!

חלק ד - מען ארבעט א גאנץ לעבן פאר... יעצט!

אויב נישט פאר די מינוט

אין בעלזא חדר אין תל אביב איז געווען א געטרייער מלמד, א חשוב'ער גור'ער יונגערמאן. ער פלעגט זיך אפגעבן מיט די תלמידים מיט א גאוואלדיגע געטריישאפט און אחריות. איין טאג אינמיטן חודש ניסן, דער מנהל זיצט ביי זיך אין אפיס וועו ער הערט אן איידעלער קלאפ אין טיר. "אריין!" און אריינגעקומען איז נישט קיין אנדערער ווי דער מגיד שיעור.

"איך קען אפשר נוצן דעם טעלעפאן?" פרעגט ער דעם מנהל.

"אודאי," האט דער מנהל געענטפערט, וויסנדיג, אויב ער בעט א טעלעפאן אינמיטן שיעור איז עס וויכטיג.

דער מגיד שיעור האט אנגעקלונגען א נומער, און דער מנהל האט געהערט דעם שמועס, כאטש נאר איין זייט.

● "האלאו, איך קען רעדן צו מאמי?"

● "יא, א גוטן. האסט מיר נעכטן געזאגט דו פלאנסט היינט צו מאכן פסח'דיג די שאפע פון די כאלעטלעך. האסט עס שוין געמאכט?"

● "אהא, יישר כח! וואס האסטו געטון מיט די אלטע כאלעטלעך?"

● "אהא, אין די מיסט. די מיסט איז נאך אינדרויסן אדער מ'האט עס שוין אוועקגענומען?"

● "שוין אוועקגענומען. גוט, יישר כח! האב א גוטן טאג!"

אראפגעלייגט דעם טעלעפאן, באדאנקט דעם מנהל, און צוריק אין כיתה. א האלבע מינוט שפעטער האט דער מנהל וויטער געהערט זיין מעכטיגע אבער ליבליכע שטימע ווי ער לערנט וויטער פאר דעם שיעור מיט זיין ארגינעלע קלארקייט און ברען.

ביי הפסקה איז ער צוגעגאנגען צום מגיד שיעור און פארבעטן אין א זייט. "זייט מיר מוחל אז איך מיש זיך איין אייערע פריוואטע ענינים, עס וואונדערט מיר נאר זייער שטארק. וועו איר האט געבעטן א טעלעפאן אינמיטן קלאס האב איך פארשטאנען עס איז זייער וויכטיג. דערווייל האב איך געהערט איר רעדט פון כאלעטלעך, מיסט, וואס איז אזוי וויכטיג געווען מיט דעם?"

"איך וועל אייך זאגן," ענטפערט דער מגיד שיעור געלאסן. "איך מאך אם ירצה השם חתונה באלד נאך שבועות און איך האב נישט אויף די הוצאות החתונה. נאך אסאך השתדלות איז מיר ב"ה געלונגען צו באקומען א הלואה פון א גמ"ח אויף גאר גוטע טערמינען, און גאנצע פערציג אלפים. הודו לד'. דאס געלט האב איך באהאלטן אין טאש פוון אן אלטן צעריסענעם כאלאטל עס זאל דארט זיין אפגעהיטן ביז מ'וועט עס נוצן.

"זיצנדיג ביים שיעור האב איך זיך דערמאנט אז מיין אידענע זאל זיין געזונט האט מיר פונקט נעכטן דערציילט אז היינט וועט זי פסח'דיג מאכן יענע שאפע. אזויוי איך האב דארט אסאך פון די דינע גור'ע כאלאטלעך, וועט זי אוועקווארפן די אלטע וואס מ'קען שוין נישט נוצן און מאכן מער פלאץ אין די שאפע. איך האב איר אבער קיינמאל נישט דערציילט אז אין טאש פון איין אלטן כאלעטל האב איך באהאלטן דאס גאנצע געבארגטע געלט פאר די חתונה"...

"וועגן דעם בין איך שנעל ארויס פון כיתה און אהיימגעקלונגען פרעגן אויב זי האט שוין פסח'דיג געמאכט יענע שאפע. וועו זי האט געזאגט אז יא און אז די אלטע האט זי שוין געווארפן אין די מיסט, האב איך געפרעגט אויב די שטאטישע סאניטאציע האט שוין אוועקגענומען די מיסט. וועו זי האט מיר באשטעטיגט אז יא, האב איך געווואוסט אז עס איז דערנאך, ס'וועט שוין סייוויי נישט צוריקקומען, דאן פארוואס זאל איך איר סתם מצער זיין? בין איך צוריק אריין אין קלאס"...

"וואס?" האט דער מנהל אויסגעשריגן עפענענדיג מויל אין אויגן. "איך פארשטיי נישט! איר ווילט מיר זאגן אז נאכ'ן הערן אז איר זענט אריין אין אזא חוב האט איר פארלוירן איז גאנצע געלט אריין אין דער מיסט, געבליבן מיט פערציג אלפים אין חובות און אן קיין פרוטה חתונה צו מאכן אין צוויי חדשים ארום, און אזוי זענט איר צוריק אריין אין כיתה און ווייטער פארגעלערנט דעם שיעור מיט א געשמאק פאר א שעה און א האלב ווי גארנישט וואלט פאסירט?"

"יא," איז געקומען דער ענטפער.

"איך פארשטיי נישט!" איז דער מנהל ארויס פון די כלים. "וויאזוי איז דאס מעגליך? פון וואו נעמט א בשר ודם די כוחות?"

"איך בין א תלמיד פון בארימטן גערער משגיח, הגאון החסיד ר' גד'ל אייזנער זצ"ל," האט דער מגיד שיעור געענטפערט. "ר' גד'ל פלעגט אייביג איינפרעגלען אין אונז, **אויב נישט פאר די מינוט - פארוואס ביזטו געקומען אויף די וועלט?**"

טייערע אידישער טאטע, טייערע אידישע מאמע! פארוואס ביזטו געקומען דא אויף די וועלט? ס'איז מעגליך אז דיין מאמע האט דיר ערצויגן, דיין טאטע האט דיר געפירט אין חדר, האסט חתונה געהאט און אויפגעשטעלט א שטוב, אלעס איז געווען נאר פאר די איין שווערע מינוט! יא, די מינוט וועו מען שפירט ווי מען קען מער נישט, אלעס גייט בארג אראפ, עס איז פארנעפלט און שווארץ, **זאלסטו געדענקען איין זאך: יעצט איז עס!!**

מ'האט דיר באשאפן, געגעבן לעבן די סעקונדע, דו זאלסט דאס קענען אויסנוצן צו שטייגן א מדריגה העכער! בלייב מיט דיין ישוב הדעת, זיי מתפלל א תפילה קצרה, און טו וואס דו קענסט, און דערמיט האסטו עס אויסגעפירט! האסט עס געמאכט! ביזט דער געווינער.

50 רובל שכר טירחה!

דער הייליגער רבי ר' זושא פון אניפאלי זי"ע האט געהאט טעכטער אין די יארן און ער האט געדארפט טון שידוכים מיט זיי. ווי באקאנט איז ער דאך אבער געווען רוב ימיו אן עני ואביון און בימים ההם, אן קיין נדן, האבן די טעכטער געקענט בלייבן זיצן אין שטוב ביז'ן וויסן צאפ.

די רעבעצין זיינע האט אים געבעטן, דו פארסט דאך כסדר קיין מעזריטש צו דיין רבי'ן, דער גרויסער מגיד, זיי אמאל מזכיר אז מ'ברויך געלט א נדן צו געבן חתונה צו מאכן די טעכטער.

יעדעס מאל וועו ער איז אהיימגעקומען פון רבי'ן האט זי אים געפרעגט, האסט געבעטן? ניין... און דער רבי ר' זושא האט איר ערקלערט, דארפסט פארשטיין, וועו מ'גייט צום רבי'ן, ווער קען דארט רעדן פון געלט?

זי האט אים אבער כסדר דערקוטשעט ביז איינמאל האט ער מסכים געווען אז ער וועט זיך מזכיר זיין ביים רבי'ן אויף געלט... דער רבי ר' זושא איז געפארן צום הייליגן רבי'ן רבי בער, פארשטייט איר אליינס וואס האט זיך דארט אפגעטון, און אודאי האט ער אינגאנצן פארגעסן צו רעדן וועגן געלט - אינמיטן כל נדרי קען מען זיך נישט אוועקשטעלן רעדן וועגן נייעס און ביים מגיד רעדט מען נישט פון קיין געלט... אינגאנצן ארויס פון קאפ.

פאר ער האט זיך געזעגנט האט אים דער הייליגער מגיד אנגעקוקט מיט זיינע צוויי ליכטיגע אויגן און געפרעגט: "זושא, דו האסט דאך טעכטער אין שטוב, דארפסט דאך זיי טון שידוכים, וואס הערט זיך דערמיט?"

האט זיך דער רבי ר' זושא דערמאנט, אה, יא, כ'האב טאקע געוואלט מזכיר זיין ביים רבי'ן...

פרעגט אים דער מגיד וויפיל געלט דארפסטו האבן זיי חתונה צו מאכן? דער רבי ר' זושא האט געמאכט א שנעלן חשבון און געזאגט דעם סכום, לאמיר זאגן צב"ש, 500 רובל.

דער גרויסער מגיד האט געעפנט זיין שופלאד, ארויסגענומען די גאנצע סומע און אים אהינגעגעבן אין האנט אריין, אנגעוואונטשן און אפגעזעגנט לחיים טובים ולשלום. חסדי ד'! פארט ער אהיים זאט מיט רוחניות און מיט גשמיות.

אינמיטן וועג איז ער אדורך א שטעטל און באמערקט ווי ס'טוט זיך א גרויסער געזעמל אויפ'ן מארק פלאץ. וועו ער האט זיך אינטערעסירט וואס גייט פאר, האט מען אים געזאגט אז אן אלמנה מאכט בקרוב חתונה, זי האט ענדליך צוזאמגעשטעלט דאס גאנצע געלט און יעצט איז אלעס פארלוירן געגאנגען.

"וויפיל געלט איז עס געווען?" האט רבי זושא געפרעגט.

"פינף הונדערט רובל!" אקוראט די זעלבע סומע ווי דער רבי האט אים געגעבן.

"אה! דאכט זיך איך האב עס געפונען!" האט דער רבי ר' זושא אויסגערופן, און ער האט באלד געפרעגט די אלמנה, "האט איר אפשר א סימן וועלכע באנקנאטן דאס געלט איז געווען, וויפיל פופציגערס, צוואנציגערס און הונדערטערס?"

"יא," האט זי געענטפערט און אויסגערעכנט פונקטליך וויאזוי דאס געלט איז געווען צוזאמגעשטעלט אין זעקל.

רבי זושא האט געזאגט ער לויפט צו זיין אכסניא איבערקוקן אויב דאס איז טאקע אירס, און דערווייל איז ער שנעל געלאפן אויפטוישן דאס געלט ס'זאל זיין די זעלבע ווי די באנקנאטן וואס איר באלד האט פארלוירן, און ער האט באלד "צוריקגעברענגט" די "פארלוירענע" געלט.

> "אויב אזוי," האט יעקב אבינו געזאגט, "וועגן 'דעם' האב איך פאר צוויי און צוואנציג יאר געקלאגט און נישט געהאט קיין רוח הקודש?"

דאס פרייד פון די אלמנה קען מען נישט שילדערן, ביז...

רבי זושא האט איר געזאגט אז ער פארלאנגט פופציג רובל אלס שכר טירחה. "וואס?" האט די אלמנה ערשטוינט זיך גענומען ליידמען און דער גאנצער עולם האט זיך גענומען שרייען, "א חוצפה פון א שנארער! אזא סומע? א צענטל פונעם סכום?! שעמט אייך!! אזוי צו בארויבן אן ארעמע אלמנה!? אפשר גאר איז ער דער גנב!!! צוויי רובל איז דיר נישט גענוג?!"

דער רבי ר' זושא האט אבער נישט נאכגעלאזט. פופציג רובל שכר טירחה - קיין איין פרוטה וויניגער.

מען האט אים אנגעזידלט, געשלאגן און אין ענדע איז ער ארויס פון דארט צע'מקל'ט מיט בזיונות, בושות און חרפות וואס האט געבראכן רעקארדס.

דער רב פון יענעם שטעטל האט געוואוסט אז רבי זושא איז יעצט געקומען פון רבי'ן רבי בער, האט מחליט געווען ער וועט פאר'מסר'ן דעם ר' ש' ע' צום מגיד. געזאגט און געטון, קומענדיגע מאל ער האט זיך געטראפן מיט'ן מגיד האט ער אים דערציילט איבער די זעלטענע "רשעות" פון זיין תלמיד, דער אויסוואורף זושא, און דערציילט די גאנצע מעשה.

אינגאנצן שאקירט האט אים דער מגיד באלד פארראכטן, "וואס רעדט אירי? דאס איז דאך בכלל נישט געווען דאס געלט! דאס האב איך אים געגעבן קוים אפאר טעג פריער ער זאל חתונה מאכן זיינע אייגענע טעכטער!"

דעם קומענדיגן מאל וואס רבי זושא איז געקומען צום מגיד, האט אים זיין רבי געפרעגט פשט, אויב ער האט שוין יא געטון די מצוה און געגעבן די אלמנה דאס גאנצע געלט, פארוואס האט ער געבעטן די פופציג רובל?

האט דער רבי ר' זושא געענטפערט אז ווען ער האט אנגעהויבן ציילן דאס געלט פאר די אלמנה, האט ער געשפירט ווי דער יצר הרע הייבט אים אן איבערצורעדן "הא זושא, ביזט אן ערליכער איד!! פארפאלן, נישטא וואס צו רעדן, נאך אזויפיל בעטן האסטו ענדליך דאס געלט אין האנט און דו געבסט עס אוועק, דאס איז עס, קענסט זיך שוין גארנישט איינרעדן... אזא צדיק!! אזא בעל חסד!! זעלטן צו טרעפן"...

געוואלד! האט דער רבי ר' זושא געטראכט. דאס איז דאך ערגער פון אלעס. דער בעל דבר וויל אים איינשלעפן אין גאות אריין. וואס טוט מען? האט ער געבעטן 50 רובל, האט ער באקומען אזעלכע פארציעס אז מיט קיין גאוה איז ער שוין נישט ארויס פון דארט...

דער רבי ר' זושא האט פארשטאנען אז די גאנצע מעשה איז אפשר נישט געווען נאר בייצושטיין די יעצטיגע נסיון פון גאוה!

ער האט געטון א געוואלדיגע מצוה, אבער דער עיקר לימוד איז ווי ער האט נישט געלאזט דעם יצר הרע אים אטאקירן מיט גארנישט אפילו לאחר המעשה. ער האט פארשטאנען אז אלעס וועלט זיך אין די יעצטיגע מינוט - וועט ער יעצט אלעס פארלירן?

וועט מ'קומט אהיים פון שפיטאל, גוטע נייעס אדער חלילה פארקערט, יעצט איז די גורל'דיגע מינוט, וועסטו זיך פארלירן אדער וועסטו זיך וועלדן צום באשעפער - דו האסט מיר געגעבן די מתנה, פיר מיך וויטער אויפ'ן ריכטיגן וועג!?

די מינוט - פון דעם רעדט מען.

פארוואס ארבעט ר' משה פיינשטיין 30 יאר?

דער וועלט באריממטער פוסק פון פריערדיגן דור, הגאון האדיר רבי משה פיינשטיין זצ"ל, פלעגט אסאך זיצן און שרייבן זיינע חידושי תורה. ארום פופציג פראצענט פון די צייט איז ער געזעצן און געשריבן. עס זענען איבערגעבליבן 'פרידזשידעיר באקסעס' מיט זיינע כתבים. ער פלעגט שרייבן מיט די אמאליגע עכטע טינט, די "פאונטעין פענס".

איינמאל איז ר' משה געזעצן זומער אין קעמפ ביי א טישל אין פעלד און געשריבן חידושי תורה פאר צוויי און א האלב שעה. אינצווישן האט ער געדארפט אוועקגיין אויף עטליכע מינוט. צוויי בחורים'לעך וועלכע זענען געווען אין דער זייט, זענען צוגעלאפן זען וואס שטייט אויפ'ן בלאט. ווי זיי זענען אינאיינעם צוגעלאפן האט זיך דאס טינט-פלעשעלע איבערגעקערט און אויסגעגאסן די גאנצע טינט אויפ'ן פרישן אנגעשריבענעם פאפיר, אויף די גמרא, אויפ'ן טישטוך, אלעס אוועקגע'הרג'עט.

ווערן ר' משה איז צוריקגעקומען האט ער באמערקט דעם חורבן, ער האט אבער נישט געוואוסט ווער האט עס גענטון. א פרוי וועלכע האט געארבעט דארט אין קעמפ האט זיך געגעבן א רוף אן צו אים, איך ווייס ווער האט עס גענטון. האט ר' משה איר געבעטן זי זאל זיי רופן צו אים. אלע ארומיגע האבן געוואארט צו זען ווי ר' משה וועט זיי אפירנעמען און געבן וואס עס קומט זיך זיי...

ווען זיי אנגעקומען האט זיי ר' משה געזאגט, "איר ווייסט בחורים, עס איז נישט גוט צו זיין אזוי נייגעריג. קוקט וואס איז געשען אז איר זענט געווען אזוי נייגעריג... ס'איז נישט גוט צו זיין אזוי נייגעריג." און ער האט זיי געלאזט גיין.

די פרוי האט זיך אנגערופן צו אים, "רבי, דאטס אלל? דאס איז דאס גאנצע פסק

זייט 30 >>

א פארגרעסערטע
ווארעמע פאמיליע!

When we chose to extend our family and take in a lovely child, we worked directly with Hamaspik's devoted team that has been handling such delicate situations for over 25 years. They supported us every step of the way, and helped us obtain all available funds.

RIKKI IS NOW A PERMANENT PART OF OUR FAMILY,
and Hamaspik's wonderful liaison visits us at home once a month to check up on her and ensure everything works beautifully.

DART MEDIA 845.782.6598

25+ YEARS EXPERIENCE IN FAMILY CARE

LEADING THE WAY WITH KNOWLEDGE OF COMPENSATORY PROGRAMS

MONTHLY LIAISON VISIT TO KEEP IN TOUCH AND OFFER ASSISTANCE

YOU CAN DO IT TOO!
CALL THE HAMASPIK LIAISON:
1.877.550.6611

HAMASPIK
HOME FAMILY CARE

DISCLAIMER: HAMASPIK IS COMMITTED TO SUPPORT PARENTS WITH THEIR CHOICE. DECISIONS ARE EXCLUSIVELY MADE BY PARENTS.

שבת במספיק

זייט 29 <<

וואס איר געבט פאר דעם בחור'ל?"

"דרייסיג יאר ארבעט איך שוין אויף כעס," האט איר ר' משה געענטפערט. "אויב נישט פאר יעצט, פאר וועו יא?"

"יעצט" מיינט מען!

וועו דו שטייסט ביי דעם גאר שווערן מינוט, וועו דו גייסט אדורך א שווערניקייט מיט דיין קינד און דאס הארץ קען מער נישט און וויל זיך ח"ו מייאש זיין, זאלסטו וויסן אז יעצט איז עס!

דו מיינסט עס איז גארנישט ספעציעל וויייל דו זעסט נישט קיינעם שטיין מיט א גרויסן מעסער, זעסט נישט די מלאכים ארום דעם בארג סיני, אבער וויסן זאלסטו איז יעצט איז די מינוט פארוואס דיינע עלטערן האבן חתונה געהאט, דיינע מלמדים האבן מיט דיר געלערנט, מ'האט שווערע מינוט מיט אמונה, מיט ישוב הדעת, האט זיך אלעס געלוינט!

יאוש איז זיכער נישט קיין עצה - ריין עצת היצר. נאך א וויכטיגע נקודה - האסט באקומען דעם פראבלעם ווייל דו קענסט עס אדורכגיין. וועו דו קענסט עס נישט האנדלען וואלסטו עס נישט באקומען. ממילא אנטלויף נישט - גיב עס נישט אוועק פאר סגולות און פאר שטותים! האסט דעם אייבערשטן מיט דיר - טויש אים נישט מיט סגולות.

זיי א העלד און טו וואס דו קענסט מיט ישוב הדעת. אויב האט מען א שאלה אין הלכה אדער השקפה, דארף מען פרעגן א דעת תורה איבער דעם קומענדיגן שריט, און טו ווייטער. אויב האסט גיטן, האסטו מצליח געווען! נישט קיין חילוק די רעזולטאטן. גיבסט אן אנדערע, ווער איז אויסגעשטיגן דער גרעסערער שבט - דער וואס האט זיך אפגעגעבן מיט זיין שווער קינד.

מיר האבן אונזער אייגענעם תפקיד - מיר דארפן שפילן אויף די פידלען, די שווערסטע אינסטרומענטן. לאמיר זיך אנכאפן אינאיינעם, זיך לערנען פון אונזערע עלטערן, איבערשפרונגען דעם גרויסן לאך, און מיר וועלן עס מאכן!

הלכה למעשה: דאוונען, אפילו א קורצע תפילה, זיך כסדר דערמאנען אז פאר דעם זענען מיר אראפגעקומען אויף דער וועלט, און וועו רעדט נאך אז מיר זיינע ברידער האבן אים גע'רודפ'ט און געהאלטן פאר א נישט כשר'ער איד פאר 28 יאר, נישט געלאזט אפילו עסן מיט זיי אינאיינעם נאר אין ווינקל אוועקגעדרייט צו דער וואנט, געמאכט פאר א פאסטוך דער אייבערשטער זאל העלפן ס'זאל קומען א לייב און אים אויפעסן, יעצט זאלבט מען אים פאר קעניג און זיי האט מען נישט גענומען, קוק כאטש ארויס פון אונטער די גלעזער און גיב א קליינעם שמייכל צום ברודער, הא... גארנישט. לא רמו עיני.

דיר אונטערגעפירט אונטער די חופה, האסט געהאט א קינד און אלעס נאר כדי דו זאלסט ביישטיין דעם נסיון פון די יעצטיגע מינוט, און דו ווילסט זיך מייאש זיין אז דו קענסט נישט?

וועו עס קומט די שווערע מינוט אינמיטן יאר, געדענק: דו ביזט יעצט יצחק וואס ליגט אונטער'ן מעסער! דו ביזט יעצט יוסף, דו לויפסט יעצט ארויס פון שטוב פון פוטיפר! ביזט יעצט ווי אברהם אבינו וועלכער שפרונגט אריין אין קאלך-אויוון! וויאזוי פירסטו זיך אויף אין אזא דורות'דיגע הויכע מאמענט!? דיין גאנצע עבודה דיין גאנץ לעבן איז פאר - יעצט.

אלעס זעט אויס פארוואלקנט, די שטוב איז איבערגעקערט, **"יעצט" קומט דיר דער אייבערשטער באזוכן!** וויאזוי וועסטו יעצט זיך אויפפירן? אויב דו גייסט אדורך די וועלן צולייגן די טייערע טערערן - אונזערע מאכטפולע באמבעס, דאס קען קיין שום מחיצה נישט ביישטיין.

* * * * *

די דרשה האט זיך געענדיגט היבש שפעטער ווי די באשטימטע צייט, אבער וועו קוקט דען אויפ'ן זייגער? די טערערעלעך... די גאלדענע טערערעלעך, די הייסע מאכטפולע טערערעלעך, זענען פריי געפלאסן אראפ די אויגן און אויסגעשווענקט די הערצער... שעות שפעטער האט מען נאך געזען קופקעס שטייען און שמועסן איבער דעם פייערדיגן שמועס. יעדער וויל עס מיטנעמען אינעם לאנגען יאר אריין, צו קענען נוצן די טייערע באלזאם וועריטער - יעצט.

מזל טוב

מו"ה
וואלף שניטצער
הי"ו
באורד מעמבער, המספיק אוו ראקלענד קאונטי
וזוג' החשובה תחי'
וגם לרבות
נכדו מו"ה
ישעי' הירש
הי"ו
וזוג' החשובה תחי'
קאמ. העב, עפ. עס. עס., קארפארעיט קאמפלייענס,
המספיק אוו אראנדזש קאונטי
לרגל שמחת לידת הנכד/הבן נ"י

מו"ה
ישראל דוב אהרן (בערל) שטיין
הי"ו
באורד מעמבער, המספיק אוו ראקלענד קאונטי
וזוג' החשובה תחי'
לרגל שמחת לידת הנכד
יחיאל שלמה נ"י
בן הבכור לבנו מו"ה יחזקאל שרגא שטיין הי"ו
ולרגל שמחת לידת הנכד נ"י
אצל חתנו מו"ה יואל יום טוב יאזשעף הי"ו

מו"ה
שלום מאיר עקשטיין
שליט"א
וזוג' החשובה תחי'
שטאב, שנות חיים פראגראם,
המספיק אוו אראנדזש קאונטי
לרגל שמחת אירוסי בנו
החתן היקר כמר משה יודא נ"ו
עב"ג הכלה החשובה תחי'
בת מו"ה חיים נתן ווינשטאק הי"ו

מו"ה
טובי' שרייבער
הי"ו
טראנספארטאציע קאארדינעיטער,
המספיק אוו אראנדזש קאונטי
וזוג' החשובה תחי'
לרגל שמחת נישואי נכדתו הכלה החשובה תחי'
בת בנו מו"ה זלמן לייב שרייבער הי"ו
עב"ג החתן החשוב כמר משה יוסף הכהן נ"ו
בן מו"ה יצחק אייזיק הכהן פריעדמאן הי"ו

מו"ה
שמואל מארקאוויטש
הי"ו
קאמפטראלער, המספיק אוו אראנדזש קאונטי
וזוג' החשובה תחי'
לרגל שמחת לידת הנכד נ"י
אצל חתנו מו"ה שמואל מרדכי שטיין הי"ו

מו"ה
ישראל ניימאן
הי"ו
וזוג' החשובה תחי'
מענעדזשער, סעוועץ ספרינגס שוועסטערהיים,
המספיק אוו אראנדזש קאונטי
לרגל שמחת לידת הנכד הבכור נ"י
אצל בנו מו"ה שלמה אלעזר ניימאן הי"ו

יהי רצון מלפני
אבינו שבשמים
שתזכו לרוות
רב נחת
דקדושה
מכל יוצאי חלציכם
מתוך אושר
ועושר
והרחבת הדעת
לשם ולתפארת
עד ביאת הגואל

מו"ה
יואל הכהן ברעכער
הי"ו
דירעקטאר, ארטיקל-16 קלויניק,
ניו יארק סטעיט המספיק אסאסיאציע
וזוג' החשובה תחי'
לרגל שמחת הכנסת הבן
הבה"ח כמר חיים ארי' יודא הכהן ני"ו
לעול התורה והמצוות

מו"ה
יחיאל מיכל קארנבלי
הי"ו
וזוג' החשובה תחי'
דירעקטאר ביזנעס אדמיניסטראציע,
המספיק טשויס
לרגל שמחת לידת הילד נ"י

מו"ה
ישעי' דעסער
הי"ו
וזוג' החשובה תחי'
פראוויידער רילעישאנס רעפרעזענטעטיוו,
המספיק טשויס
לרגל שמחת לידת הילד נ"י

מו"ה
מרדכי דוב טייטלבוים
הי"ו
וזוג' החשובה תחי'
מעמבער סערוויס רעפרעזענטעטיוו,
המספיק טשויס
לרגל שמחת לידת הילד נ"י

מו"ה
ישראל יעקב פריעדמאן
הי"ו
וזוג' החשובה תחי'
אדמיניסטראציע אסיסטענט,
המספיק טשויס
לרגל שמחת לידת הילד נ"י

מו"ה
יוסף גרין
הי"ו
מדריכים שטאב, רעספיט,
המספיק אוו ראקלענד קאונטי
וזוג' החשובה תחי'
לרגל שמחת תגלחת הבן נ"י

מו"ה
שמואל שטענדיג
הי"ו
מדריכים שטאב, רעספיט,
המספיק אוו ראקלענד קאונטי
וזוג' החשובה תחי'
לרגל שמחת לידת הבן נ"י

מו"ה
ניסן צבי רובין
הי"ו
בוכהאלטער, המספיק אוו קינגס קאונטי
וזוג' החשובה תחי'
לרגל שמחת לידת הבת תחי'

ד' 'סארנא'

דער סוד פון דר. סארנא'ס וואונדערליכע מעטאדע אויסצוהייל

(זעקסטער ארטיקל)

ווען רעידזש גייט צום אימיון סיסטעם

אין פאריגן קאפיטל האבן מיר בס"ד ערקלערט וויאזוי די מאכטפולע "רעידזש" גענפילן וועלכע ברויזן 'אונטערן באוואוסטזיין' שיסן ארויס אין פארעם פון פיזישע ווייטאגן, דורך דעם "לימביק סיסטעם".

די צומישטקייט און כאאס וואס הערשט אינעם נערוון סיסטעם אדאנק די רעידזש קען אבער אויסקלאפן אויף צוויי וועגן, אויף די מוסקלען און נערוון, ווי געשמועסט, זייער אנגעצויגן און שפירט זיך אין מלחמה צושטאנד אויפ'ן העכסטן אלערט, וועט עס שטרענג באקעמפן יעדע זאך וואס עס דאכט זיך אים אז עס איז נישט גוט. א בחינה ווי רש"י הקדוש זאגט ביי די פרשה פון נח, 'אנדרלומוסיא בא לעולם והורגת טובים ורעים.' דער אימיון סיסטעם איז נישט מבחין צווישן גוט און שלעכט וועט עס איז א צייט פון עמערדזשענסי (לויט זיינע געפילן).

מיט דעם וועלן מיר פארשטיין, אז וועט די נערוון סיסטעם איז אנגעצויגן, קען עס פארדרייען כמעט יעדן צעל אינעם קערפער.

> א מענטש וואס איז א פערפעקשאניסט, לעבט אונטער גרויס דרוק. יעדע זאך וואס ער טוט מוז זיין 'גוט'. 'גוט' האט זייער אסאך 'גרויע ליניעס', אבער פאר'ן פערפעקשעניסט, מוז 'אלעס' זיין 'גוט' ביז אין די 'ווייסע ליניעס' אריין.

אבער אויך אין די אימיון סיסטעם. וועט עס קלאפט אויס אויף די מוסקלען און די נערוון, וועט מען שפירן יסורים אין די קאפ, רוקן, אקסל אד"ג. וועט עס קלאפט אויס אויף די אימיון סיסטעם, מאכט עס מען זאל ליידן פון אלערגיעס, אפטע אינפעקציעס, קראונס דעזיז, און גאנץ מעגליך, אויך איינע פון די גורמים אויף קענסער!

די הסבר אויף דעם איז, וויבאלד דער תפקיד פונעם אימיון סיסטעם איז צו היטן דעם מענטש פון אומגעוואונטשענע 'געסט' און פרעמדע באקטעריע אינעם קערפער, דארף עס נאטורליך זיין גוט באלאנסירט. אבער וועט דער אימיון סיסטעם איז נישט באלאנסירט פאסירט צוויי זאכן: אדער איז עס זייער שוואך און פארמאגט נישט קיין כח צו באשיצן דעם קערפער - דעמאלטס קען שעדליכע באקטעריע זיך אריינבאקומען אינעם קערפער, און די רעזולטאט איז אן אינפעקציע.

אדער קען פאסירן פארקערט: דער אימיון סיסטעם הייבט אן רעאגירן מיט א שטארקע אלארם אויף יעדע זאך וואס וויל אריינקומען אין קערפער, אפילו געזונטע זאכן, און דאס פאנגט אן א רונדע פון אלערגיעס. דאס עסן פאר זיך מעג ארגינעל אריינקומען אינעם קערפער, אבער וויבאלד דער אימיון סיסטעם איז דערפאר זענען דאקטוירים וואס טוען אין דעם פעלד, ווי עס קומען כסדר אפיר נייע אינטערעסאנטע אנשיקענישן וואס פאסירן צו מענטשן אין פארשידענע חלקים פונעם קערפער, וועלן צום סוף זעט מען אז די סיבה פאר די אנשיקעניש האט נישט קיין ריכטיגע מעדעצינישע ערקלערונג. עס קומט נאר פון די ארבעט פונעם מוח וויאזוי עס באהאנדלט די רעזענטמענט.

פון וואו שטאמט די רעידזש?

דא באדערט אבער די שאלה, פון וואו איז די רעידזש אנגעקומען? איך פארשטיי עס איז א רעזולטאט פון אלטע איינגעזעסענע רעזענטמענטס, אבער וועלן און וויאזוי האט זיך אזויפיל אינערליכע כעס און עסענישן אנגעזאמלט אינעם אונטער-באוואוסטזיין?

די תירוצים אויף דעם זענען פילפאכיג, און עס קען זיין ביי יעדן אנדערש אדער עטליכע אינאיינעם.

טראומע אין די יונגע יארן

די ערשטע סאמע פאָר יאר פון א קינד'ס לעבן, איז א גאלדענע תקופה אינעם קינד'ס אנטוויקלונג. דאס זענען די יארן וואס קענען משפיע זיין אויפ'ן מענטש אויף יארן שפעטער, סיי צום גוטנס, און סיי ח"ו אויף פארקערט. עס שטעלט אוועק א גענעראציע פארעם וואו דער מענטש וואקסט אריין, וואס דאס וועט אים באגלייטן יארן שפעטער.

אויב גייט א קינד אריבער א שווערע דורכגאנג אן קיין געהעריגע תמיכה און סופארט, קען דאס האבן א קריפעלדיגע אפעקט אויף די עתיד פון זיין לעבן. אזא דורכגאנג קען טריגערן אסאך כעס אין ביטערקייט אינעם מוח פונעם קינד, אן ער זאלבכללווייסן וויאזוידאסארויסצוברענגען. די כעס בלייבט דארט פארשטעקט, און ווי אויבן געשריבן, וועט דאס איין טאג וועלן ארויסקומען, ברענגענדיג דערצו אז דער מוח זאל וועלן געצוואונגען צו פראדוצירן פיזישע וויטאגן.

פיזישע און עמאציאנאלע פיין און 'אביוז' זענען פון די הויפט פאקטארן וועלכע טריגערן פיזישע וויטאגן אין די שפעטערע יארן. מ'רעדט נישט דא וועלן א טאטע שענקט אמאל א פאטש פאר א קינד מתוך אהבה ווייל ער וויל אים באמת מחנך זיין, מ'רעדט דא וועלן א קינד ווערט גע'רודפ'ט דורך אנדערע צי אין געשלעגן צי דורך רופן נעמען. דאס קען אריינלייגן די קינדער אין א שרעקליכע פאניק נישט וויסנדיג וועלן די נעקסטע פאטש אדער טשעפע קומט צו פליען. מיט דעם קומט צו, די שרעקליכע כעס וואס בויעט זיך אויף אין די מח'ל פונעם קינד קענן די רודפים - וואס ער קען אבער נישט ארויסברענגען פאר קיינעם, צוליב פחד אז דער 'קעניג פון קלאס' אד"ג וועט אים נאך מער שלאגן און דערנידערן.

רופן קינדער מיט דערנידערנדע נעמען... המכנה שם... אוי ווי דאס טוט צוקלאפן א קינד. דאס קינד ווערט אינעווייניג אזוי צעבראכן און אויפגערעגט איבער וויאזוי מען פירט זיך אויף צו אים. אבער, פארשטייט זיך, ער קען דאס נישט ארויסברענגען, אויס שרעק אז מען וועט אים נאך מער משפיל זיין און פארשעמען.

אין רעזולטאט ליידט דאס קינד און שווייגט, די כעס בלייבט אינעווייניג, און זאמלט זיך אן טאג נאך טאג ווי קאכעדיגע לאווא אונטער א פארפרוירענעם וואולקאן בארג.

אפילו משפחות וואו די אטמאספערע אין שטוב איז רואיג און געשמאק, קען זיך אויך מאכן אז איין קינד זאל זיך עסן אינעווייניג אויף געוויסע זאכן וועלכע גייען פאר אין זיין לעבן, אבער ער פילט זיך נישט זיכער זיך צו קענען אויסרעדן צו איינעם, צי וויל דער אביוזער האט אים אנגעסטראשעט צי אויס בושה צי אויס פחד מען וועט אים נישט גלייבן אדער סיי וואספארא סיבה, און די ביטערע געפילן, די מעסערדיגע פייערדיגע וואונדן, בלייבן פארשטעקט. זיי וועלן נישט פארשוואונדן. זיי שאפן א בלוט באד אונטער'ן באוואוסטזיין.

עקסטרעמע 'פערסענאלעטי' נאטורן

דער קומענדיגער הויפט גורם פאר רעידזש און עסענישן איז די נאטור פונעם מענטש. אסאך מענטשן ליידן פון געוויסע עקסטרעמע פערסענאלעטי נאטורן.

צום ביישפיל:

- מענטשן וואס זענען שטארקע "פערפעקשאניסטן". לעבן מיט גאר הויכע סטאנדארטן וואס 'גוט' מיינט איז יענע גן עדן.
- "זעלבסט-קריטיקירער" - מענטשן וואס טוען זיך אליינס כסדר קריטיקירן און אראפקלאפן אויף זאכן וואס זיי טוען (אדער טראכטן אז זיי טוען) נישט גוט.
- מענטשן וואס פרובירן כסדר צו געפעלן פאר אנדערע, און זוכן נאכאנאנד וואס וועט זיי געבן די ריכטיגע אנערקענונג

מו"ה חיים מאיר הכהן פערל הי"ו איז א לייף און ביזנעס קאוטש, און פריוואטער מדריך און עקספערט טרענירט צו נוצן די סארנא מעטאדע. במשך די לעצטע פאר יאר נוצט ער די מעטאדע אינאיינעם מיט פראפעסיאנאלע מהלכים אין וועלכע ער איז געלערנט צו העלפן ביזנעס לייט, פון ארבעטער ביז עקזעקיוטיוון, באפרייט צו ווערן פון זייערע ווייטאגן וואס שטערן זיי פון דער ארבעט. פאר קאמענטארן און/אדער שאלות קען מען זיך פארבינדן מיט אים דירעקט אויפ'ן טעלעפאן נומער, 845-533-3082; פאקס, 845-533-3537; אדער אויף די בליץ-פאסט אדרעסס, sarnomethod@gmail.com.

רעוואלוציע

ן ווייטאגן און וויאזוי עס צו נוצן למעשה

חיים מאיר הכהן פערל

פון אנדערע נאך וואס זיי לעכצן אזוי שטארק.

● ענליך צו דעם זענען מענטשן וועלכע ווילן זייער שטארק צופרידן שטעלן 'יענעם', און קענען נישט פילן רואיג מיט זיך און זיך אליינס ליב האבן, אויב זיי האבן נאך נישט קיין רשות דערויף פון אנדערע... ער איז נאך נישט גענוג גוט פאר'ן הויכגעשעצטן 'יענעם'.

● מענטשן וועלכע לעבן מיט א "דזשעט מאטאר", א הויכע 'דרייוו' און זענען כסדר On the run, זיי האבן נישט קיין צייט פאר זיך אליינס און קענען נישט דעריאגן דעם אייגענעם אטעם.

● "לאו סעלף עסטיעם" - מענטשן וועלכע דרייען זיך כסדר ארום מיט געפילן פון שוואכע זעלבסט-שאץ.

פארוואס זענען די סארט מענטשן מער אויסגעשטעלט צו רעידזש? סך הכל זוכן זיי צו זיין פערפעקט און זיי ווילן יענעם צופרידן שטעלן. פארוואס זאלן זיי לכבוד דעם ליידן פון רעידזש?

דער ענטפער אויף דעם איז אזוי. א מענטש וואס איז א פערפעקשאניסט, לעבט אונטער גרויס דרוק. יעדע זאך וואס ער טוט מוז זיין 'גוט'. 'גוט' האט זייער אסאך 'גרויע ליניעס', אבער פאר'ן פערפעקשעניסט, מוז 'אלעס' זיין 'גוט' ביז אין די 'ווייסע ליניעס' אריין.

פאר'ן אונטער'ן באוואוסטזיין שמעקט דאס בכלל נישט. עס לעבט ווי א קינד וואס פארנעמט נישט צופיל 'פרעשור', און וויל לעבן־וויאפרייעפויגלאן־קיין־באגרעניצונגען. וועט דער פערפעקשעניסט הערט נישט אויף צו לייגן את הלחץ זו הפרעשור אז יעדע זאך מוז זיין 'פערפעקט', וועט דאס 'קינד' אין אים זייער אויפגערעגט.

עס פאסט אים אבער נישט צו שפירן די כעס - ווייל אויב ער פילט כעס וועט דאס זיין א גרויסע קלאפ פאר זיין "פערפעקט" מציאות - פון איין זייט שטרעבט ער אזוי שטארק צו זיין דאס בעסטע וואס איז שייך, און דא רעגט ער זיך אויף זיך אליינס?! עפעס שטומט עס נישט, און די אינערליכע סתירה קען מאכן א מענטש זיך שפירן זייער פארלוירן. דערפאר דרוקט מען אריין דעם כעס אונטער'ן באוואוסטזיין, ליג שיין שטיל, יעצט, האפנטליך... וועט מען עס נישט פילן.

זייער אסאך פערפעקשאניסטן, בפרט וועלן עס האלט שוין אויף א שטאפל ווי OCD, קענען פילן די סתירה. פון איין זייט ווילן זיי זיין זייער גוט, אבער פון די אנדערע זייט פילן זיי אז זיי ווילן אויפהערן, אבער כמעט קיינער פילט נישט די שטארקע כעס וואס שטורעמט אין מח. די OCD קומט דירעקט צוריקהאלטן, פונקט ווי פיזישע ווייטאגן, אז די עכטע כעס זאל נישט ארויפשווימען, וויבאלד עס וועט זיך שפירן אומדערטרעגליך.

דאס זעלבע פאסירט ביי מענטשן וואס גענבן זיך אוועק יומם ולילה פאר אנדערע, אבער אויפ'ן חשבון פון זיך אליין שענקען וואס פעלט אויס פאר'ן אייגענעם לעבן אדער פאר די אייגענע משפחה - א פראבלעם וואס מאכט זיך אפט ביי טעטיגע עסקנים. פון איין זייט ווילן זיי זיין זייער געטריי פאר די מענטשן פאר וועם זיי גענבן זייערע סערוויסעס, אבער פון די אנדערע זייט איז דא דער 'קינד' אין זיך, וואס רעגט זיך און האט נישט קיין געדולד פאר די אלע עסקנות. וואס טוט זיך מיט מיין לעבן?

וועו די כעס שטייט אט אט ביים ארויסקומען, שאפט עס א שרעקליכע סתירה און אינערליכע קאנפליקט ביים מענטש: פון איין זייט טו איך חסד פאר יענעם מיט'ן גאנצן הארץ, און דא פיל איך ווי איך וויל נישט טון אזויפיל חסד? ער קען זיך נישט אן עצה געבן מיט די אלע געפילן און דערפאר קומען שנעל שטארקע פיזישע ווייטאגן צו ראטעווען דעם מצב און מסיח דעת זיין דעם מענטש ער זאל נישט צופיל טראכטן פון די רייסנדע עמאציאנאלע ווייטאגליכע קאנפליקטן.

דרוק וואס קומט מיט'ן לעבן

דאס עצם לעבן ברענגט מיט זיך דרוק פאר יעדן איינעם און ביי מאנכע קען עס גיין ביז שוווערע אינערליכע עסענישן. צום ביישפיל:

● מען האט חתונה. דאס קומט באגלייט מיט אן אחריות צו זיין גוט און געפעלן איינער דעם אנדערן

● אז השי"ת שענקט און מען האט קינדער, קומט די פרעשור צו זיין א גוטע טאטע/מאמע

● פרנסה...

● זיך אריבערציען א דירה

● א פרישע שטעלע אדער פראבלעמען ביי אן אלטע

● מחלות

● עלטערע מענטשן הייבן אן זען און שפירן די זקנה

און די ליסטע איז ווייט פון פארטיג. לעבן...

די אלע סארט דרוק ברענגט עסענישן פאר די אינערליכע 'קינד' אינעם מענטש, עס האט נישט ליב קיין דרוק און וויל ענדערש לעבן א זארגלאז לעבן. עלטערע מענטשן ווילן נישט אלעמאל טראכטן אז דאס לעבן ענדיגט זיך אמאל, אבער ווייסן אז פאקט איז פאקט, און יא, אפן גערעדט, דאס לעבן וועט זיך איין טאג ענדיגן. די רעזולטאטן דערפון זענען - פיזישע ווייטאגן.

● מיט די יארן קענען זיך אנזאמלען אסאך געפילן פון 'רעידזש' אונטער'ן באוואוסטזיין - געפילן פון איינגעהאלטענע כעס און הארץ עסענישן וואס מען ערלויבט זיך נישט ארויסצוואווייזן.

● עס קומט א צייט וועו די דרוק וואקסט און די רעידזש געפילן ווילן ארויסקומען. די באוואוסטזיין פונעם מוח ווערט זייער דערשראקן, און זייעט אן כאאס דורך שאפן פיזישע ווייטאגן.

● די מטרה פון דעם מח איז צו פארקירעווען דעם מענטש פון די רעידזש געפילן וואס ווילן ארויסקומען, און ווי מער עס טוט פיזיש ווי, אלץ מער איז די האפענונג אז דער מענטש וועט לייגן מער געווייכט אויף די פיזישע ווייטאג, ווי אויף די געפילישע.

● פון פראקטישן שטאנדפונקט, פאסירט דאס וועו די נערוון סיסטעם ווערט שטארק אקטיווויזירט און עס פאסירט א מילדע אקסידזשן מאנגל אין די בלוט צירקולאציע, און דאס ברענגט די שניידנדע ווייטאג.

● פארשידענע סארט סטרעס און דרוק וואס א מענטש גייט אדורך אין לעבן, אנדערע מער צוליב זייער נאטור, דאס אלעס שאפט א ברויזנדער טאפ רעידזש וואס איז איינגעשפארט און זידט אינעם מח.

צוליב די פארגרעסערטע יום טוב אויסגאבע שטעלן מיר דא אפ דעם ארטיקל. קומענדיגן חודש וועלן מיר בס"ד אריינגיין אינעם מולטי-מיליאן דאלערדיגן ענטפער, וויאזוי דערזעט מען זיך למעשה ארויס פון דעם פלאנטערי? א גוט געבענטשט יאר! און צום וויידערזען תשע"ז בס"ד

YOUR LIFE IS Precious
WE HANDLE IT WITH CARE!
HAMASPIK
CENTER FOR HUMAN SERVICES
המספיק
מרכז עזרה לצרכי הציבור
HAMASPIK CENTRAL INTAKE
TOLL FREE 866.353.8400
ROCKLAND COUNTY
845.503.0200
ORANGE COUNTY
845.774.0300
KINGS COUNTY
718.408.5400

יום טוב ערבעהלונגען

הויפנס חיזוק און אמונה האבן פילצאליגע ליינער געשעפט פון די פריערדיגע יום טוב'דיגע באשרייבונגען ווי אידן זענען אנגעגאנגען אין די הייליגע צייטן אפילו אין די פינסטערע יארן פון גרויסן חורבן וואס האט באטראפן אונזער הייליג פאלק מיט קוים זיבעציג יאר צוריק. לכבוד ראש השנה ברענגען מיר אויפ'ן פארלאנג פון די געערטע ליינער ווידעראמאל אן אויטענטישע געשיכטע פון "דארט". יהי רצון עס זאל אונז אלע שטארקן און דערנענטערן אינאיינעם צום הייליגן אמונה קייט פון אונזערע פריערדיגע דורות און צום ליכטיגן צוקונפט מיט די גאולה שלימה בב"א.

בברכת כתיבה וחתימה טובה, וד עס וואונטשט,
די רעדאקציע

דער לעצטער ייִד אין אַער

שילדערונג איבער דאס לעצטע יום טוב של ראש השנה וואס איז געפראווט געווארן אין גרויסן בית המדרש אין גער, פוילן, אינמיטן ברען פון צווייטן וועלטס קריג, דורך א גרופע מסירות נפש'דיגע מונקא-טאבאריסטן

"גער", א נאמען וואס האט געטרייסלט די טיפסטע סטרונעס פון צענדליגער טויזנטער אידישע הערצער, יונג און אלט, איבער גאנץ פוילן און ווייט אויסער אירע גרענעצן. אויף די מאפע איז זי נישט מער ווי א קליין שטעטעלע, אומגעפער א האלבע שעה צו פארן פון די פוילישע הויפטשטאט ווארשע.

דאס קליינע שטעטעלע פארמאגט א הויף. אנצוקומען צום הויף פון דער הויפט גאס דארף מען אדורכגיין צוויי הייזער, און אויף די אנדערע זייט טרעפט מען זיך אין הייליגן הויף, גערופן מיט יראת הכבוד, "דעם רבי'נס חצר".

קעגנאיבער די אריינגאנג צום הויף שטייט די געביידע וואו עס האט נאך געוואוינט דער הייליגער שפת אמת זצ"ל. אונטן, אויף דער לינקער זייט, געפונט זיך דער "פראוע צימער" וואו טויזנטער זענען אדורכגעלאפן מיט א הייליגן ציטער זיך פראווען. דארט האט זיך אויך געפונען דער וועלט בארימטער אוצר הספרים, געגרונדעט נאך דורכ'ן חידושי הרי"ם.

אין די לינקע זייט פונעם הויף דערהייבט זיך אין איר פולסטן פראכט א הויכע צוויי שטאקיגע געביידע, מאיעסטעטיש געבויט פון רויטע ציגל. די גרויסע הייליגע שול פון די גער'ע רבי'ס. די שול איז באנייט געווארן דורכ'ן ערשטן גער'ער רבי'ן, הרה"ק בעל חידושי הרי"ם זצ"ל.

איי "גער"... דער גליקליכער אמאל וען וועלט איז געווען וועלט... איז געקומען אן ערב יום טוב, איז דאס שטעטל איבערגעפולט געווארן מיט חסידים ואנשי מעשה. יעדע פאר מינוט איז אנגעקומען נאך א "קאלייקע" (באן) פון ווארשע, נאכגעפאלגט מיט א פרישן וואלקן פון שטויב, פיסטריט פון הונדערטער חסידים, יונג און אלט, מיט דאשיקלעך און היטלעך, אידן אפגעשיידט פון דער וועלט, בחורים בקיאים אין ש"ס אינאיינעם מיט ארבייטער און בעלי בתים, אלע זענען זיי געקומען אויף יום טוב צום רבי'ן.

דאס סמעטענע פון פוילישן חסידות האט זיך אין די דערהויבענע ימים טובים באוויזן אין פולסטן פראכט. דארפס-אידן, דערהויבענע חסידים, נגידים, מלמדים, ארבייטער, בטלנים, אלעס קומט ווי איינער זיך אנשעפן מיט תורה און חסידות.

זכור ברית "אמאל"

וועד רעדט וען עס האבן זיך דערהערט די ערשטע שופר קלאנגען צווישן די גער'ע געסלעך. פון טאג צו טאג איז דעם רבי'נס הויף געווארן אלץ געדעכטער און פולער. יונג און אלט האבן דאס רוקן געוויזן דעם עולם הזה און געלאזט זיך אין וועג אריין קיין גער מקבל זיין מלכות שמים מיט'ן רבי'ן און די טויזנטער חסידים.

וען עס איז געקומען האלבערנאכט, ערב ראש השנה, איז דער בית המדרש, דער הויף און אלע ארומיגע געסלעך, אלעס געדעכט שוואנקט געווען מיט אן ענגע ריזיגע מענטשן מאסע. טויזנטער חסידים צוזאמגעפרעסט אזש מען קען נישט רירן קיין גליד.

צו דער באשטימטער סעקונדע אויפ'ן האר באוויזט זיך דער רבי ביים טיר. א שטילקייט באהערשט דאס פלאץ אזש מען קען הערן א בין אדורכפליען. און דאן געבט א דונער אפ די הויכע אבער הארציגע שטימע פונעם בעל תפילה ווי ער לאזט ארויס דעם געשריי "אשרי יושבי" און ווי אן עלעקטרישער שטראם וואלט זיי אדורכגעלאפן וועדט דער גאנצער עולם אויפגעטרייסלט... "זכור ברית" מיט'ן רבי'ן אין גער.

אך ווי שיין, אוי ווי ליכטיג, איי ווי הייליג, ווי זיס.

איז אבער געקומען דער דייטש און אלצדינג אכזריות'דיג פארשניטן. וועקט מען זיך אויף פון די זיסע זכרונות און מען מאכט אויף די אויגן אין הויף. א בליק רעכטס, א בליק לינקס, און אלץ איז ליידיג.

ליידיג. ווי טרויעריג. ליידיג.

גער איז לער און פוסט.

די טויזנטער חסידים ואנשי מעשה וועלכע פלעגן אנפולן דאס ארט, עלטערע וועלכע האבן זיך נאך געווייקט אין קאצק אינאיינעם מיט בחורימ'לעך מיט די דאשיקלעך, זיי זענען מער נישט דארט. פארברענט אויף קידוש השם אין טרעבלינקע אדער אוישוויץ, אדער נוצט זיי נאך דער דייטשער רייך אלס ארבעטס פלייש ביז דער טויט וועט זיי אויך אויסלייזן פון די יסורים און שיקן למנוחה נכונה תחת כנפי השכינה. ניטאמאל דערגרייכט זייער הייליגע אש צו קבר ישראל.

און אין גער, אין זייט פון הויף, שטייט דער גרויסער בית המדרש פאר'יתומ'ט.

פאר'אבל'ט.

באלד נאך סוכות תש"א האבן די נאציס ימ"ש איבערגעזידלט די לעצטע רעשטלעך אידן פונעם גטא אין גער קיין ווארשע. גער איז פארבליבן 'אידן-ריין'. נעבן די פאר נאקעטע צעבראכענע בענק און טישן, שטייען שטיקער אייזן און שארבן וואס די רשעים האבן דארט אריינגעשטעלט. א מאגאזין. יא, א פראסטער מאגאזין האבן די רשעים געמאכט פון דעם הייליגן ארט. עס איז טרויעריג און ביטער.

און וואס קענען די קאלטע שטיינער טאן אויסער לאזן א הייסן טרער וועט קיינער זעט נישט?

ברוקלין תשל"ו

"וועד האט זיך געקענט פארשטעלן אז דער גרויסער בית המדרש אין גער, די הויפטשטאט פון פוילישן חסידות, זאל שטיין פוסט און וויסט אום סאמע ראש השנה? אבער וועד קען דען גלייבן אז פינף יאר נאכדעם וואס די נאציס האבן ערקלערט גער אלס "יודן-ריין" האט מען אין גער געדאוונט בפרהסיא יענעם ראש השנה תש"ה!?"

דער דערציילער, אן עלטערער איד, הרה"ח ר' פנחס בראון איז זיין נאמען, יליד באניאד און שפעטער אין ברוקלין, איז דער

ר' נפתלי גרינבאנד, דער זייגער מאכער אין אמאליגן אידישן גער

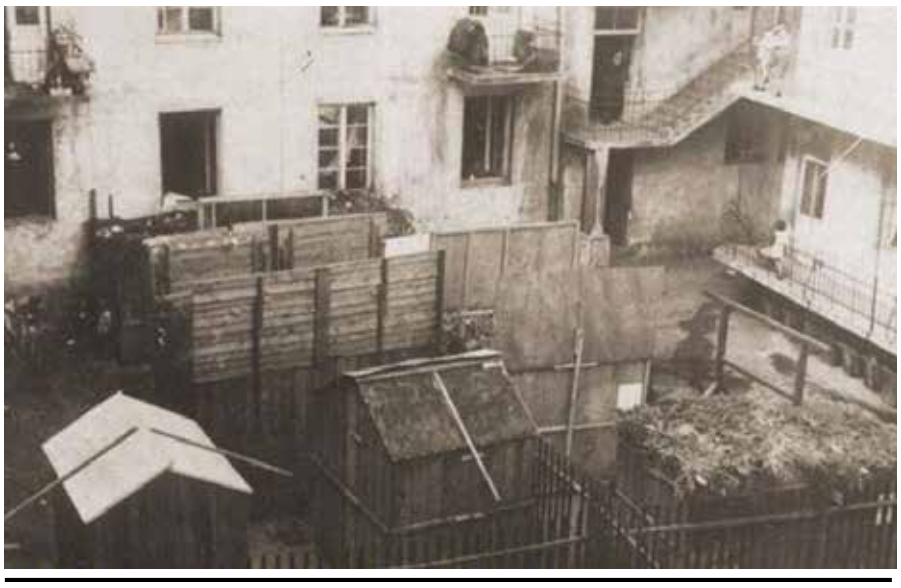

תשרי אין הארץ פון חסידישן קראקא בלויז עטליכע יאר פריער

די אריינגאנג צום שול אין גור פון הונטערשטן הויף

איינציגסטער וועלכער האט איבערגעלעבט די קריג פון די מתפללים וועלכע האבן געדאוועט דעם לעצטן ראש השנה אינעם גרויסן בית המדרש אין גער, פוילן.

דער שמועס איז פארגעקומען תשל"ו, אין די דירה פון ר' פנחס אין ברוקלין ניו יארק, וועו נעבן אים איז געזעצן דער שריפטשטעלער ר' משה פראגער ע"ה און פארשריבן יעדעס וואכן עס זאל פארבלייבן פאר די קומענדיגע דורות, און אט ברענגען מיר דא אראפ די געשיכטע פאר די ליינער פונעם גאזעט, צולייגנדיג איינצלהייטן ווי מיר האבן עס געהערט פון יבלחט"א די קינדער פון ר' מיכל וויינבערגער הי"ד, דער בעל תפילה פון יענעם לעצטן ראש השנה וואס אידן האבן געדאוונט אין די אלטע שול אין "גער".

"אסאך ראש השנה'ס האב איך שוין געדאוונט זייט דעמאלטס," האט ר' פנחס אנגעהויבן דערציילן די אומגלויבליכע געשיכטע. "אבער יענעם ראש השנה וועל איך קיינמאל נישט פארגעסן."

באן סטאנציע, "גורא קאלווּאריא"

אלול תש"ד. די מלחמה בוזשעווועט גרויזאם אויף אלע צילינדערן. די רוסישע "רויטע ארמיי" זיצט איינגעגראבן און באפעסטיגט אויף מזרח זייט פונעם "ווייסל", דער גרעסטער טייך אין פוילן, און אויף מערב זייט פרובירן די נאצישע חיילות אנצוהאלטן זייערע פאזיציעס מיט פארצווייפלטע קרעפטן. עס הערן זיך שוין גסיסה קרעכצן פונעם "טויזנט יאריגן דייטשן רייך".

דאס אונגארישע מיליטער שלעפט זיך נאך הונטער די עס. עס. פאנצער בריגאדעס, אבער די נאציס געטרויען מער נישט זייערע אונגארישע שותפים, און מיט רעכט. אונגארישע אפיצירן שעפשען צווישן זיך "היטלער קאפוט" און שטייען אוועק פונעם בלוטיגן פראנט.

די פארביסענע שלאכטן זענען יעצט קאנצענטרירט ארום ווארשע. די ערשטע אונגארישע ארמיי איז סטאנציאנירט בערך דרייסיג קילאמעטער ארויפציר, מיט עטליכע "מונקא-סאזאד'ס", גרופעס פון אידישע צוואנגס ארבעטער, טרויעריג באקאנט אלס די "מונקא-טאבאר".

נאכדעם וואס די דייטשן האבן גרויזאם אונטערדרוקט דעם פולישן ווידערשטאנד אונטער גענעראל קאמאראווסקי, זענען געקומען געציילטע רואיגערע טעג וועו מען האט געקענט עטוואס אפאטעמען. און דאן האט ר' מיכל וויינבערגער אלאמירט זיין נאנטן חבר ר' פנחס בראון: "פנחס, ס'קומט ראש השנה. מען דארף עפעס טון צו דאוונענן מיט מנין!"

וואו וועט מען דאוונענן? אבער פריער, וואו זענען זיי? גענוואוסט האבן די אידן אז זיי זענען נאנט צו ווארשע, אבער וואו גענוי, וויאזוי הייסט דער פלאץ? דאס האבן זיי נישט גענוואוסט.

א קליינע באן סטאנציע איז געלעגן נישט ווייט באמבאדירט צו ברוכווארג. צווישן די חורבות האט זיך ארויסגעשטעקט א פארקרומטע שילד מיט ריזיגע אותיות: "גורא קאלווּאריא". וואס ליגט אונטער דעם נאמען האבן זיי נישט גע'חלומ'ט.

די גוי'טע אנטפלעקט דעם סוד

צווישן די חורבות פון די באן סטאנציע האט זיך געדרייט א היימלאזע אלטע גויטע. זי האט באמערקט אז זיי זענען אידן וויבאלד זייערע מונדירן האבן נישט פארמאגט קיין קנעפלעך, ווי מיליטערישע געפאנגענע, און צודעם זענען זיי געגאנגען מיט די געלע ארעם-בענדער.

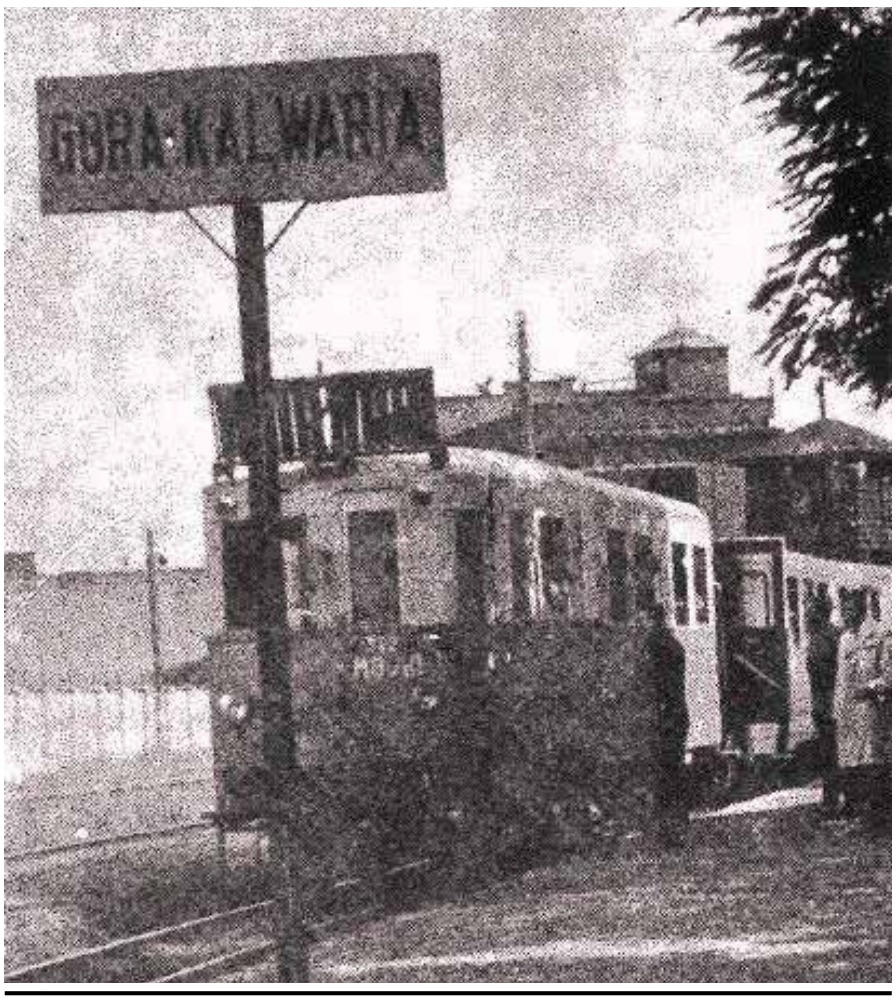

...צווישן די חורבות האט זיך ארויסגעשטעקט א פארקרומטע שילד מיט ריזיגע אותיות: "גורא קאלווּאריא". וואס ליגט אונטער דעם נאמען האבן זיי נישט גע'חלומ'ט....

די "קאלייקע" ביים אנקומען צום באן סטאנציע אין "גורא-קאלווּאריא" ערב יו"ט אין בעסערע טעג – באמערקט דעם שילד וואס האט איבערגעלעבט די באמבאדירונגען

"דזשידאו!" האבן די אונגארישע זעלנער געלאכט, פאלאקן האבן מיטגעלאכט, און די אלטע היימלאזע פויערטע האט פרובירט דוקא ביי זיי צו טרעפן עפעס רחמנות. ר' פנחס, וועלכער האט אויפ'ן סטאלינגראד'ער פראנט זיך דערלערנט עטוואס רוסיש (זייענדיג ביידע סלאווישע שפראכן, פארמאגט רוסיש ענליכע אויסדרוקן צו פויליש), האט מיט זיין געבראקטן רוסיש/פויליש/דייטש/אונגארישן פרובירט צו פארשטיין וואס זי זאגט.

"איר זענט דזשידן," האט זי האסטיג געזעדט, "און איר ווייסט גארנישט וואו איר זענט? דא האט דאך געוואוינט א בארימטער "ראווין", אהער האבן געשטראמט טויזנטער אידן פון די גאנצע וועלט! דא זענען געקומען מענטשן פון אומעטום און איבערגעלאזט אסאך געלט. מיר פלענן צושטעלן אסאך עסן פאר די אידישע ימים טובים, און די אידן האבן זיך דא געפריידט ווי מען פריידט זיך נישט אין ערגעץ אויף דער וועלט. ס'איז געווען פריליך אין שטעטל "יאק נא וועסעלע" (ווי ביי א חתונה)!"

"איך פארשטיי וואס זי זאגט, כ'פארשטיי אבער נישט וואס זי וויל," האט זיך ר' פנחס אויסגעדרייט צו ר' מיכל. "כ'האב קיינמאל נישט געהערט איבער עפעס א רב אדער רבי וואס זאל האבן געוואוינט אין גורא קאלווּאריא"...

"דזשידאו,דזשידאו,איר זענט פרעמדע," האט זיך די אלטע געכאפט ביים קאפ. "איר פארשטייט דאך נישט קיין ווארט פוילישן... איך קען אבער יא אידיש. די אידן האבן געזופן דעם שטעטל "גער", געהערט פון "גער!?" "גער!!"

"גער!" האט דער נאמען אויפגעטרייסלט ווי אן ערד ציטערניש. זיי האבן באלד פארשטאנען אז נישט אומזיסט זענען זיי אום סאמע ערב ראש השנה פארוואגלט געווארן קיין "גורא קאלווּאריא". די צוויי האבן אויפ'ן ארט באשלאסן אז דעם פאלגנדן ראש השנה וועלן זיי נישט ארבעטן. זיי וועלן פרובירן מיט אלע מיטלען צו דאוונענן מיט מנין.

געוואגט, געבעטן, און געלונגען

קיין סאך צייט האבן די אידן שוין נישט געהאט. אין צוויי טאג ארום איז ראש השנה, און אויב געפונט מען זיך טאקע אין גער, די חסיד'ישע הויפטשטאט, דארף מען טרעפן א פאסיגע פלאץ צום דאוונענן. ערשטנס דארף מען אבער ערלעדיגן רשות נישט צו דארפן ארויסצוגיין יום טוב צו דער צוואנגס ארבעט.

נאך יענע נאכט איז ר' פנחס צוגעגאנגען צום קאמאנדיר פון די בריגאדע און פארגעלייגט זיין בקשה: "הער קאמענדאנט, מיר היטן ביינאכט אויפ'ן ברעג פונעם ווייסל צו אלאמירן וועו די רוסן פרובירן אריינשווערצן שפיאנען. בייטאג, וועו מיר האבן סייוויי נישט קיין ספעציפישע אויפגאבע, ווילן מיר בעטן מען זאל אונז באפרייען און ערלויבן צו דאוונענן צום אידישן נייעם יאר!"

"א אידישע חוצפה!" איז דער אונגארישער אפיציר שאקירט געווארן און ער האט אויסגעשאסן א מבול מיאוסע קללות ווי נאר אן איידעלער מאדיאר קען. נאך אפאר מינוט איז ער אבער שטיל געווארן, ווי ער קוועלנקלט וואס ווייטער צו טון. ר' פנחס האט באשלאסן ווייטער צו בעטן.

"הער קאמאנדיר, מיר געפונען זיך אויף א פלאץ וואו צענדליגער טויזנטער אידן פלענן דאוונענן. א בארימטער ראבין האט דא געוואוינט. די מלחמה איז א שווערע, און מיר, אומגליקליכע, ווילן בעטן פאר אונזערע לעבנס."

"מיר וועט איר נישט אויספאפן דזשידאוס!" האט דער אפיציר זיך אויסגעגליכן. "איך באפעל אז יעדער פון אייך וואס פלעגט היטן דעם אידישן נייעם יאר פאר די קריג, זאל זיך שטעלן אין די זייט. איך ווארן, מיר קען מען נישט אויספאפן! איך קען פונקטליך די אידישע מנהגים. נאר ווער עס פלעגט נישט פארן אינעם יום טוב און נישט טראגן געלט אין טאש, נאר אזעלכע זאלן זיך שטעלן. אויב וועל איך כאפן איינעם וואס וויל מיר אפנארן, איז ער אליינס שולדיג אין זיין טויט!"

"גוט. נאר דרייצן אידן האבן זיך אווועקגעשטעלט," האט דער אפיציר זיך געפאטשט דאס בייכל מיט פארגעניגן וועו די נעאלאגן האבן זיך דערשראקן פון זיין ווארענונג. "כא, כא, מיר פאפט קיינער נישט אויס. אלזא, די דרייצן באקומען רשות נישט צו ערשיינען צו דער ארבעט אינעם אידישן נייעם יאר און דאוונענן וויפיל זיי ווילן. אלע אנדערע, צו דער ארבעט ווי יעדן טאג. דאס איז מיין באפעל!"

"זכור ברית אברהם ועקידת יצחק" – תש"ד אין מונקא סאזאד

יענע נאכט איז געווען "זכור ברית" - ערב

זייט 36 >>

יום טוב ערבעהלונגען

בעי לערנטערי ייִדי אין אַער

שילדערונג איבער דאס לעצטע יום טוב של ראש השנה וואס איז געפראווען געווארן אין גרויסן בית המדרש אין גער, פוילן, אינמיטן ברען פון צווייטן וועלטס קריג, דורך א גרופע מסירות נפש'דיגע מונקא-טאבאריסטן

ראש השנה. די הייפל פרומע אידן האבן כמעט נישט פארמאכט קיין אויג. אינמיטן די נאכט האבן זיי זיך צוזאמגענומען אין א האלב איינגעפאלענע הויז נעבן די קליינע באן סטאנציע אין גורא קאלווואריא - "גער". עס האט זיי באהערשט א רואיגע געפיל אז זיי געפונען זיך אונטער'ן שוץ פון די פליגלען פון הייליגע צדיקים וועלכע קיינער פון זיי האט נאך קיינמאל נישט געזען, אפשר אמאל געלערנט אביסל אין זייערע הייליגע ספרים - אבער זיכער געשפירט אין די מינוטן א התקשרות צו זיי.

"זכור ברית אברהם ועקידת יצחק"... האט דער חסיד פון די חבורה, ר' מיכל ווינבערגער פון בודאפעסט, אנגעהויבן ברומען די נאסטאלאגישע תנועות פון די הייליגע ערב ראש השנה'דיגע סליחות, און א באהאלטענער קוואל פון געפילן האט אויסגעפלאצט ביי יעדן אין הארץ. נישט זכרונות פון פאר'ן מבול, ווען וועלט איז געווען וועלט, נאר פון די בלוטיגע טעג אונטער די נאצישע שטיוול.

"זכור ברית אברהם"... די אידן האבן נישט פארמאגט קיין סליחות אדער אפילו א סידור'ל צו קענען זאגן א געהעריגע תפילה פון אינעווייניג. יעדער האט פרובירט ארויפברענגען נאך עטליכע סליחות פסוקים, און אינאיינעם האבן זיי געבעטן עס זאל זיי ביישטיין זכות אבות כמה שכתוב, וזכרתי את... ואף את... והארץ אזכור...

הוי, שמע קולנו...

א "פשוט'ער איד"

איין צוואנגס ארבעטער איז געווען צווישן זיי, און דוד שטייגער איז געווען זיין נאמען. א פשוט'ער תמימות'דיגער איד, נישט קיין גרויסער למדן, אבער אן אמת'ער "מסירות נפש איד". א איד וועלכער האט באקומען דעם טיטל "דער שומר שבת".

אין אמת'ן אריין האבן אלע פרומע אידן אין די גרופע געהיטן דעם הייליגן שבת. וואס מיינט "היטן שבת" אין "מונקא טאבאר"? געארבעט האט מען שבת ווי אינדערוואכן, וויבאלד עס איז געווען פיקוח נפש און דער באשעפער האט באפוילן "וחי בהם".

די אידן האבן זיך אבער נישט פארלוירן און ווייטער געהיטן די שמאלע ליניע צווישן וואס מען מוז טון און וואס מען קען זיך ארויסדרייען פון טון. בשעת די ארבעט, האט מען געארבעט. אבער נאך די ארבעט האבן זיי געדענקט אויף יעדן טריט און שריט: "עס איז שבת היינט!" רייכערן שבת? קיינער האט זיך נישט דערוואגט אפילו אויף דער ווע צו און פון דער ארבעט. כאטש עס איז געווען א לאנגע שווערע ווע און יעדע 'צי' מיט'ן ציגארעטל איז געווען ווי א וואונדער-מעדיצין, א גאנצע וואך יא, שבת - חס וחלילה.

דער תמימות'דיגער איד איז געווען דער שמירת שבת 'גבאי'. ער פלעגט צוגיין צו יעדן און דערמאנען מיט א סבר פנים יפות, מיט ליבשאפט און פארשטענדעניש, וואס מען מעג און וואס נישט. אפילו אינמיטן דער ארבעט, ווען יעדער האט געצוואונגענערהייט מחלל שבת געווען, פלעגט ער דערמאנען זיינע ארומיגע: "גוט שבתן!"

ער האט מיטגעוואנדערט מיט די גרופע איבער די לאנגע מיט בלוט אדורכגעזייעטע ווע וואס האט זיי אויסגענאגט דאס מארך פון די ביינער. און אין די נאכט פון זכור ברית האט ער זיך דערמאנט אין די תקופה אויפ'ן פראנט אין 'סטאלינגראד', די אמאליגע

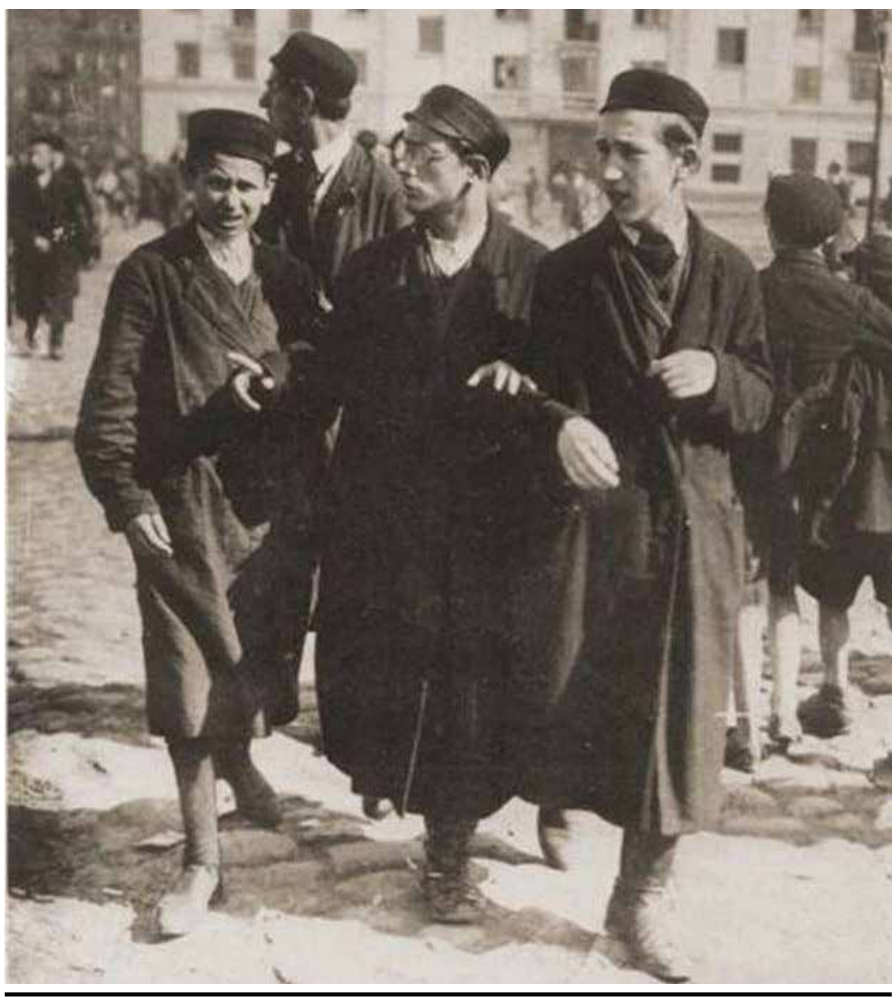

...איז געקומען אן ערב יום טוב, איז דאס שטעטל איבערגעפולט געווארן מיט חסידים ואנשי מעשה. יעדע פאר מינוט איז אנגעקומען נאך א "קאלייקע" (באן) פון ווארשע, נאכגעפאלגט מיט א פרישן וואלקן פון שטויב, פיסטריט פון הונדערטער חסידים, יונג און אלט, מיט דאשיקלעך און היטלער, בחורים בקיאים אין ש"ס אינאיינעם מיט ארבייטער און בעלי בתים...

געגרע בחורים אויף דער נאלעווסקי גאס אין ווארשע ערב ימים נוראים תרפ"ח

'פעטערבורג', די גרויסע שטאט אויפ'ן ברעג פונעם וואלגא טייך וואו די נאצישע מפלה האט זיך אנגעהויבן אום ווינטער תש"ג.

אין איין זאץ, דם ואש ותמרות עשן.

"אין סטאלינגראד האט זיך אנגעהויבן זייער מפלה," האט ר' דוד גערעדט מיט א ציטער און א קאך. "ווער עס האט נישט געזען ווי די פארשאלטענע רשעים האבן געשפאנט קיין סטאלינגראד, דער האט נאך קיין גאוה און חוצפה אין זיין לעבן נישט מיט שרעקליכע פארלוירנקייט. נישט אלע זענען אנטלאפן. אסאך זענען געליבן פארפרוירן צום טויט פון די רוסישע פרעסט. די שווערע טאנקען זענען געבליבן שטעקן אין שניי און מאראסט, און די רוסן, וועלכע האבן זיך גרינג געגליטשט מיט זייערע שליטנס, האבן זיי נאכגעיאגט איבער די אייזיגע פעלדער מיט א שנעלקייט.

די רוסן האבן נאכאנאנד געליפערט מאסן רעגימענטן פרישע סאלדאטן גלייך געזען. א מעכטיגע מיליטער, מיליטערישע געפאנצערטע טרעקלעך, שווערע הארמאטן, טאנקען אויף קייטן-רעדער און סאלדאטן אן קיין צאל אין לאנגע שורות ווי ווייט די אויג קען זען.

"פון הימל האט מען אבער מלחמה געהאלטן מיט זיי. עטליכע חדשים שפעטער האבן מיר זיי געזען אנטלויפן פון פארפרוירענעם סיביר. די סיביר'ער האבן זיך איינגעהילט אין פעלצן און דאכענעס און ערשינען אויפ'ן פראנט ווי בייזע רוחות און מלאכי חבלה. די פארשאלטענע נאציס האבן פרובירט צו אנטלויפן, אין איין וועג זענען זיי געקומען און אין זיבן זענען זיי אנטלאפן.

"מיינע ברידער, וויאזוי זענען מיר געבליבן ביים לעבן ביז אהער? בלויז וויבאלד די אונגארישע רשעים האבן זיך נישט אינטערעסירט אין אונז. זיי זענען געווען אזוי פארלוירן אז זיי האבן פארגעסן פון די פאר געפאנגענע אידעלעך. אזוי האבן מיר איבערגעלעבט בסייעתא דשמיא. און ווען זיי, די רוצחים, האבן אביסל פארגעסן פון אונז, האבן מיר שנעל אריינגעכאפט א מצוה'לע, א קדושה'לע מיט מנין, א זמר'ל לכבוד שבת קודש, אדער א געיאגטע קדיש'ל נאך אלע קדושים וועלכע זענען אומגעקומען אן איבערלאזן נאך זיך א קדיש'ל.

"אבער איין זאך דרוקט מיר ווי א שטיין, עס עסט מיר אויף דאס הארץ. איר וועט נישט אליינס צוטרעפן וואס דאס איז, וויבאלד עס איז ביי אונז געווארן ווי א 'היתר', עס בלייבט אבער פארט א הארבער 'איסור'...

"פארוואס'זשע אייך ארויסציען די נשמה? איך קלאפ זיך אויפ'ן הארץ און שריי, "על חטא שחטאנו". אין מיינע אויגן איז דאס א חטא אויף וואס איך וויל וידוי זאגן. נישט איינמאל האבן מיר געלייגט תפילין ווען עס איז נאך געווען שטאק פינסטער. ריכטיג, מיר האבן זיך מוסר נפש געווען אויף די מצוה. קלאר און וואר אז יעדער פון אונז האט זיך ממש איינגעשטעלט דאס לעבן צו איינהאלטן די מצוה פון לייגן תפילין, אבער וואס האבן מיר דען געקענט טון? זיי האבן אונז אויפגעשטעלט אויף די פיס אינמיטן די נאכט און צום שיין פון די לבנה אונז שוין געטריבן צו די צוואנגס ארבעט. ווען האבן מיר שוין געקענט שנעל געבן א דריי ארויף די הייליגע רצועות אויף די הענט און אויפ'ן קאפ? נאר ווען עס איז נאך געווען ביינאכט. אויף דעם חטא וויל איך זיך מתודה זיין יעצט ערב ראש השנה..."

הייליגע "על חטא'ס"

"על חטא שחטאנו," א טרויעריגער געיאמער האט אפגעהילכט אין די חורבה און ארויף פון די גרויסע לאך אין די דאך, אויפגעריסן דורך א רוסישע באמבע, גראד צום הימל ארויף. "על חטא שחטאנו," און יעדער פון די גרופע האט זיך געאיילט צו עפענען דאס זעקעלע דערקוטשנדע

מחשבות, כוואליעס פון חרטות און ווידויים אויף אלעס וואס די צעבראכענע אידן האבן געשלעפט אויף זייער געוויסן פון רצון אדער אונס...

ר' פנחס האט נישט אויסגעהאלטן ווי די צעקלאפטע אידן הערן נישט אויף זיך צו קלאפן און אינמיטן די הארציגע וידויים האט ער זיך אריינגעמישט: "וואס גייט פאר מיט אייך ברידער? איר טראכט אז מיר וועלן מארגן דאוונענן צווישן מאסן חסידים ווי אמאל? וועקט אייך אויף! סך הכל האט די אלטע גוי'טע פארשפראכן אונז צו פירן צו א ליידיגע פארשוועכטע בית מדרש. די שול, דערציילט די גוי'טע, איז פארוואנדלט געווארן אין א מאגאזין פון אלטע אייזן. אויסגעפלינדערט פון יעדע דבר שבקדושה. הלואי זאלן מיר כאטש טרעפן איין ווינקעלע וואו מ'וועט קענען תפילה טאן!..."

דער שטראם פון ווידויים האט זיך אבער נישט אפגעשטעלט. דוקא דער חסיד פון די חבורה, ר' מיכל ווינבערגער, אן אונגווארער תלמיד וועלכער איז אלץ געווען דער וואס האט מחזק געווען אלע ארום זיך, דער תלמיד חכם און ירא שמים וועם די אידן האבן באטראכט אלס אומבויגזאמער פעלז, שטארק ווי אייזן, דוקא ער האט זיך שטילערהייט צעווויינט.

ר' מיכל איז געווען א דערהויבענער בעלזער חסיד. ער האט געדינט אלס דומ"ץ אין "ארץ ישראל שטיבל" אין בודאפעסט, אבער נישט ווילנדיג הנאה האבן מכתרה של תורה פלעגט ער ארויסגעבן און פארקויפן ספרים. ער פלעגט דאוונענן פאר'ן עמוד און אידן פלעגן קומען פון ווייט אוועק זיך אנווארעמען פון זיינע הארציגע תפילות. דורכאויס אלע שוועריע יארן האט זיך ר' מיכל שטארק געהאלטן ביז ער האט אויסגעהויכט זיין לויטערע נשמה אויפ'ן שוועל פון באפרייאונג, נישט קענענדיג זיך ברענגען אריינצונעמען מאכלות אסורות אין מויל. ער איז געווען דורכאויס די גאנצע קריג א קוואל פון חיזוק פאר אלע, אבער ווען ס'איז געקומען תשובה טון פאר ראש השנה, איז ער פלוצים געווען דאס מערסטע צעבראכן פון אלעמען.

"על חטא שחטאנו בהונאת רע..." האט ר' מיכל געקלאגט. "ווער זאגט אז אין אונזער נידריגן מצב זענען מיר פטור פון מצוות שבין אדם לחבירו!? אין די יארן וואס איך בין ארום געווארפן געווארן אלס ביליגער פארשעמטער קנעכט אין די "מונקא טאבאר", האב איך נישט געוג זיך אוועקגעגעבן צו העלפן אנדערע אידן, די אומגליקליכע פון די אומגליקליכע, די וועלכע האבן נאך מער געליטן פון מיר.

"איך האב זיך אסאך מאל באגעגנט מיט אזעלכע, און עס רייסט מיר ביים הארצן אז איך האב נישט גענוג געטון פאר זיי. איך ויל כאטשיג אנערקענען מיינע עבירות, זיך מתודה זיין ברבים, אויסדרוקן מיינע חרטה געפילן און בעטן דעם אייבערשטן ער זאל רחמנות האבן און מיר מוחל זיין אויף זיי, ווי ער זאגט אונז צו אין פסוק "ומודה ועוזב ירוחם!"

"וואס קען איך אייך זאגן," האט זיך ר' פנחס בראון צעכליפעט ביים איבערדערציילן דעם עפיזאד. "נישט נאר האב איך זיך נישט דערוואגט איבערצוהאקן ר' מיכל'ס הארציגע וידוי, נאר מיין אייגן הארץ איז אויך צעגאנגען. מיין טרערן קוואל, וואס איך בין געווען זיכער עס איז שוין לאנג אויסגעטרוקנט, האט זיך פון פונדאסניי צעשטורעמט און מיר געדראעט אינגאנצן צו פארפלייצן.

"זיין פארפיניגטע שטימע, זיינע טיפע קרעכצן וואס האבן אדורכגעדרונגען דאס הארץ, ברויזט נאך אין מיר ביז צום היינטיגן טאג. ער איז ליידער אוועק ממש סוף פונעם וועג, נעבאך אראפגעפאלן און זיך מער נישט אויפגעשטעלט אינמיטן לעצטן טויטן-מארש אויפ'ן שוועל פון באפרייאונג. נישט געוואלט בשום אופן עסן מאכלות אסורות און אויסגעגאנגען. זיין שטימע איז אבער געבליבן איינגעזאפט געווארן אין מיר, שטורעמט און מאנט, און נישט אומזיסט. געווען איז דאס די שטימע פון אן איידעלע נפש, א חסיד'ישע נשמה, א איד וועלכער האט געלעבט דעם "ואהבת לריעך כמוך". יענעמס צער האט ער געשפירט אסאך שטארקער פון זיין אייגענע צער - אויף זיין אייגענע וווייטאג האט ער דאך די מצוה זיך צו שטארקן און מקבל זיין די יסורים באהבה. אבער אויף יענעמס צער, וויאזוי קען ער דען שווייגן?"

וידוי פון א חסיד אין מונקא טאבאר

"איך האב אומעטום געזען די צעבראכענע פארצווייפלטע אידן ווי זיי ווערן ליידער ארומגעשליידערט ווי ווערדלאזע," האט ר' מיכל פארגעזעצט דעם "זכור ברית" דרשה/וידוי. עס האט זיך געשפירט ווי הימל און ערד שווייגן דערציטערט און הערן זיך שטילערהייט איין צום וידוי פון דעם דערהויבענעם צעבראכענעם איד, און מיט די שווייגנדע צוועלף אידן ארום אים און די הימלישע מלאכים פון אויבן צונאזאם, לאזן זיי א טרער אויף אזא הייליגן וידוי.

...דוקא דער חסיד פון די חבורה, ר' מיכל ווייבערגער, אן אונגווארער תלמיד וועלכער האט אלץ מחזק געווען אלע ארום זיך, דער תלמיד חכם און ירא שמים וועם די אידן האבן באטראכט אלס אומבויגזאמער פעלז, שטארק ווי אייזן, דוקא ער האט זיך שטילערהייט צעווויינט.
ר' מיכל איז געווען א דערהויבענער בעלזער חסיד. ער האט געדינט אלס דומ"ץ אין "ארץ ישראל שטיבל" אין בודאפעסט, אבער נישט ווילנדיג הנאה האבן מכתרה של תורה פלעגט ער אויסגעבן און פארקויפן ספרים. ער פלעגט דאוונענן פאר'ן עמוד און אידן פלעגן קומען פון ווייט אוועק זיך אנווארעמען פון זיינע הארציגע תפילות...

"מיר האבן געוואנדערט אויף ענדלאזע וועלדער, פראנטן און חורבות, און צווישן אנדערע אריבער א קליינע אידישע שטעטעלע אין ווייס-רוסלאנד, "סלאווין" איז איר נאמען געבליבן איינגעקריצט אין מיין זכרון. א מעכטיגע ארמיי מיט סאלדאטן פון פילע פעלקער, דייטשן, איטאליענער, סלאוואקן, קראאטן, ליטווינער און אונגארן, וועלן די לעצטע שלעפן מיט עטליכע בריגאדעס אידישע צוואנגס ארבעטער, זענען אלע אריבער סלאווין.

"די פאר אידן וועלכע האבן איבערגעלעבט די שחיטות אין שטאט האבן אונז דערשנאפט מיט'ן שארפן אידישן שמעק, און א אידיש יונגעלע איז צוגעקומען צו מיר: "אידן!" האט ער אויסגעשריגן מיט פרייד. איך האב אים געפרעגט: "יונגעלע, דו האסט א טאטע?" און דאס קינד האט געענטפערט, "יא, ער זיצט און לערנט!" אינגאנצן פארוואונדערט האב איך אים געפרעגט, "וואס לערנט ער?"

"ער לערנט תורה!" האט דאס קינד שטאלץ געענטפערט.

"איך בין אזוי איבערגענומען געווארן פונעם פאקט אז אין דעם פארשטויסענעם שטעטל, צווישן ארמייען פון בלוט דארשטיגע אידן-פיינט, זיצט א איד און לערנט, אז איך האב באלד געשאנקען דאס יונגעלע מיין גאנצן פארמעגן, א גאנצע ברויט און א גרויסע קאנזערוון פושקע ריבן. "גיב עס פאר דיין טאטן און זאג אים ער זאל נישט אויפהערן לערנען!"

"אומעטום זע איך פאר מיינע אויגן די אויסגעהונגערטע אידעלעך, די אפגעשוואכטע סקעלעטן פון קאטאוויצער גענטא, אין שלעזיען, פוילן. דאס איז געווען אין די ערגסטע צייטן פון די מונקא-טאבאר. די אונגארישע גענעראלן האבן נאך געהאפט אויף א נצחון פון היטלער ימש"ו און זיך געאיזדעקעווועט איבער אונז מיט די אכריות'דיגסטע מיטלען.

"די קאטאוויצער אידן האבן אונז דערקענט אויפ'ן ערשטן בליק. זיי האבן געזוכט זיך צו פארבינדן מיט אונז און כ'האב זיי געהאלפן דערמיט. וועלן מיר האבן מארשירט אין מסודר'דיגע ריינען איבער די גאסן פון שטאט האב איך עטליכע מאל באוויזן זיך ארויסצוגליטשן און קומען אין קאנטאקט מיט זיי. זייער געשריי: "אחינו בני ישראל, גיט אונז א שטיקעלע ברויט!" האט אונז באגלייט אויף טריט און שריט. אמת, אסאך מאל האב איך זיי באהאלטענערהייט אריינגעווארפן שטיקעלעך ברויט, קארטאפל, מייערן, צוויבל און אפילו אן עפל וואס איך האב ערגעץ וואו ארויסדערווישט, אבער די אידן זענען געווען הונדערטער, צווישן זיי אסאך קינדערלעך, און ווי ווייניג איז מיין הילף געווען... אויף דעם קלאג איך "על חטא שחטאנו באימוץ הלב!"

"דער על חטא פאר'ן פארהארטעווען דאס הארץ איז דאך דער ערשטער וואס מען רעכנט אויס אינעם סדר פון די "על חטא'ס", הוי ווי עס טוט מיר אז דאס הארץ איז אונז פארהארטעווועט געווארן.

"אוי, וועך געדענקט די מעשה פון די מזוזה? מיר האבן זיך אפגעשטעלט נעבן א פוליש דערפל נישט ווייט פון "קאבל". די דייטשן האבן אונז איינקווארטירט צו שלאפן ביי די פויערן. איך בין אריין אין א הויז, און וואס זע איך קענן מיינע אויגן? אויפ'ן שוועל שטארן ארויס קלארע

זייט 38 >>

יום טוב ערבעהלונגען

דער לעצטער ייִד אין אַער

שילדערונג איבער דאס לעצטע יום טוב של ראש השנה וואס איז געפראווען געווארן אין גרויסן בית המדרש אין גער, פוילן, אינמיטן ברען פון צווייטן וועלטס קריג, דורך א גרופע מסירות נפש'דיגע מונקא-טאבאריסטן

צייכענס פון א מזוזה.

"איך האב אנגעכאפט די ארעמעס פונעם פויער, דער בעה"ב, און אן טראכטן פון די סכנה אין וואס איך שטעל זיך אריין האב איך געקוויטשעט: "זאג מיר פאַן, וועלכען איד האסטו גע'הרג'עט און צוגערויבט זיין הויז!!??"... וועז דער גוי האט מיר צוריק געפרעגט אויף רוסיש וואס פאלט מיר איין אזא זאך, האב איך אים געוויזן אויף די פלאץ פון די מזוזה.

"דער פויער האט אראפגעלאזט זיין בליק און טרערן האבן זיך אנגעזאמלט אין זיינע אויגן: "עס טוט מיר ווי אויף די פארלוירענע אידן! דאס איז מיין אייגענע שטוב. דעם צימער פלעג איך אפט פארדינגען פאר אידן וועלכע זענען געקומען אהער זיך אויסרוען יעדן זומער, און די אידן, מיינע געסט, זיי האבן דא ארויפגעשטעלט די מזוזה... און אויב גלייבט איר מיר נישט, געבט א קוק וועט איר זען אז נאר אויף דעם טיר דערקענט מען א צייכן פון א מזוזה אבער נישט אויף די אנדערע טירן. די אידן לייגן דאס דאך ארויף אויף אלע טירן, נישט אזוי?"

"נו, מיט וואס קען איך זיך דען פארענטפערן? דער גוי איז געראכט געווען. דער גוי האט אונז דערציילט דעם שוידערליכן אמת איבער די טויט-באנען און מארד-לאגערן, און איך, וואס האב איך געטון? מיט וואס קען איך זיך דען בארואיגן? אז איך לעב יא? דאס אלעס? וואס נאך? איך ווייס נישט... האב איך דען געקענט עפעס טון, טאקע נישט, אבער ווי האט דאס הארץ דאס געקענט אריבערטראגן. ווי איז צו מיר... על חטא שחטאנו לפניך באימוץ הלב"...

וועלכע ווערטער קענען דען רעאגירן אויף אזא וידוי... א איד נעבאך אין די אוממענטשליכסטע אומשטענדן, אבער זיין צלם אלקים, זיין איידעלע נפש און הייליגע נשמה, דאס האט ער נישט פארלוירן. ער קען זיך נישט מוחל זיין פארוואס דאס הארץ האט אים נישט געפלאצט איבער די ליידן פון זיינע ברידער... פארוואס ער האט זיי נישט אוועקגעגעבן נאך א שטיקל ברויט וואס ער האט נישט געהאט, וויאזוי ער האט געקענט אריבערטראגן דאס מארד פון אידן וועלכע ער האט קיינמאל נישט געקענט, און אויף דעם יאמערט ער און קלאפט זיך מיט ביטערניש על חטא...

וואס זאלן מיר זאגן? אוי, הלואי זאלן זייערע "על חטא'ס" פארגעבן אויף אונזערע חטאים.

וואו און ווי וועט מען דאוונען?

וועז דאס הייפעלע ערליכע אידעלעך האבן פארענדיגט די ערב ראש השנה'דיגע לאנגע סליחות וואס האט זיך אויסגעלאזט מיט די הארצרייסנדע וידויים, זענען זיי געווען עטוואס געשטארקט. זיי האבן זיך געשפירט היבש אויפגעהייטערט פונעם וואונדערליכן נס אז דער אפיציר האט זיי געשאנקען די ערלויבעניש זיך צוזאמצונעמען און דאוונען אינאיינעם אום ראש השנה.

ראש השנה אינדערפרי האבן די געקליבענע 13 אידן זיך געגרייט אריבערצוגיין צו די הייליגע שול דאוונען. א וואלקן פון זארג האט עטוואס פארטונקלט דעם האריזאנט. וואס וועט זיין אויב ערגעץ וואו אינמיטן וועג וועט מען באגעגענען עס. עס.'ניקעס? קיינמאל פלעגן די מונקא טאבאריסטן זיך נישט רירן אן א שטרענגע וואַך פון אונגארישע מיליטעריסטן פאליציי, וואס וועט יעצט זיין? ר' פנחס בראון האט געגומען די מוט אין די ציין און צוגעטרעטן צום קאמאנדיר און אים דערמאנט אז די אידן דארפן א מיליטערישע וואך צו קענען דאוונענען.

"כא כא כא"... האט דער רשע אויסגעשאסן אין א ווילדן געלעכטער.

איינס פון די גרויסע שולן אין וואַרשע פון פאר'ן קריג, וואס די נאצים ימ"ש האבן חרוב געמאכט דורכאויס די שלאכטן ארום וואַרשע

"איך זע אז איר טאבוריסטן קענט גוט מיין פרינציפ - שלאגן א איד, דער פארגענגיגן געהערט צו מיר... איך וועל אבסאלוט נישט לאזן די דייטשן מיר צורויבן מיין רעכט און זיך אליינס אפגעבן מיט אייך... כא, כא, כא... גוט געזאגט דזשידאו, כ'וועל מיטשיקן אפאר סאלדאטן וועלכע זאלן אייך באגלייטן צו אייער ג-ט'עס דינסט און צוריקברענגען אהער. דאס איז מיין באפעל!" האט ער אויסגעפירט מיט א געשריי, און עטליכע סאלדאטן האבן זיך באלד צוגעשארט צו די אידישע גרופע.

אזוי האבן די פאר אידן מארשירט יענעם ראש השנה אין די גער'ע גענסלער. "היום הרת עולם"... די תפילה איז געווען ביי יעדן "וכל הרשעה כולה כעשן תכלה... כי תעביר ממשלת זדון מן הארץ"... עס איז געווען א ווארעמע טרייסט ווינטעלע אויף די צעריסענע הערצער אז אין טאל פון טויט, קענען זיי רואיג דאוונענען דערויף אין דעם גרויסן טאג, טאקע מיט מנין, און האפנטליך אויסבעטן אז וואס שנעלער זאל דאס רשעות באקומען א מפלה, אבער א גאנצע און ענדגילטיגע...

"עס איז שווער צו ערקלערן," דערציילט ר' פנחס. "מיר האבן גלייכצייטיג געשפירט ווי מיר שפאנען צו א גרויסן בית הקברות... א שרעקליכע ליידיגקייט, אויסער אונז איז נישט פארהאן נאך א אידיש נפש. קיין שום געדענקעניש צום הערליכן אידישן אמאל."

הערשט נעכטן, ערב ראש השנה, איז זיי געלונגען צו שיקן צוויי שפיאנען צו טרעפן די אדרעס פונעם בית המדרש און באטראכטן אויב מען קען דארט דאוונענען.

די שפיאנען זענען צוריקגעקומען און דערציילט מיט שרעק וואס זיי האבן געזען. א ריכטיגע חורבן בית מקדש מעט. דער ארון הקודש מיט זיינע פילע ספרי תורה, אויסגעריסן פון ארט. אפילו דער ליידיגער ארון הקודש האט מען נישט איבערגעלאזט - פארברענט אדער צעבראכן... די בימה איז נישטא. קיין איין חפץ של קדושה איז נישט געבליבן, נאר בארוועסט הויכע זוילן און נאקעטע וועגט, א גרויסער הייליגער היכל אנגעפולט מיט אלטע צעבראכענע אייזנס. די אידישע שפיאנען האבן זיך נישט דערוואגט עפעס צו רוקן פון ארט נישט אויפצורעגן די נאבעלע הערן-ראסע. האבן זיי נאר געזוכט, און ב"ה געפונען, איין קליין ווינקעלע וואו מען קען זיך שטעלן דאוונענען.

די זיידענע בעקיטשע און סאמעטענע קאפל

די אידן זענען אריין אין גרויסן הויף פארנט פון בית המדרש, וועז די געפילן, די זכרונות, נאגן און צאפן... א ראש השנה'דיגע דאוונענען וועלן זיי דאוונענען, אבער מיט וואס? נישט קיין שופר, נישט קיין מחזור, אפילו נישט קיין טלית... אמת, אין בארק האבן זיי באהאלטן אן אומשאצבארן אוצר, דאס טייערסטע פארמעגן ביי זיי, א גאנצע פאר תפילין. עס האט עטוואס בארואיגט, אבער נישט געענטפערט מיט וואס מען וועט זיך שטעלן דאוונענען די ראש השנה'דיגע תפילות. מיט די פארשעמטע שמוציגע מונדירן?...

אין זייער ווייטאג האבן זיך די קדושים, די הייליגע אידן געשטארקט איינמאל און נאכאמאל, יעדע פאר מינוט, נאך יעדע כוואליע פון טריבע געדאנקען און פאר'אבל'טע זכרונות, ווידעראמאל און ווידעראמאל מיט די איין זאך וואס וועט זיך קיינמאל נישט טוישן - זייער הייליגע אמונה.

אט וועלן זיי דאוונענען אין א פלאץ אדורכגעזאפט מיט טויזנטער תפילות, א הייליג ארט, א מקדש מעט, א צענטער פון צענדליגער טויזנטער אידן, און זייערע תפילות וועלן זיך אנשליסן אין די אמאליגע טויזנטער וועלכע פלעגן דא דאוונענען זייענדיג אלע ווי איינער, אין אלע אומשטענדן - מאמינים בני מאמינים.

די טויערן פונעם גרויסן מאגאזין, דער פארשווענטער בית המדרש, זענען געשטאנען בריייט אפן. די אונגארישע וואך איז געבליבן שטיין אינדרויסן ביים טיר, ווי דער אפיציר האט זיי געהאט באפוילן נישט צו שטערן די דזשידן, און איינציגווייז זענען די אידן אריין אין די גער'ע שול.

"אוי ווי מיין הארץ האט געריסן און געשטורעמט זענדיג דעם חורבן," דערציילט ר' פנחס. "איך האב געוואלט אויפטרייסלען דעם עולם מיט יאמערליכע געשריייען "מה נורא המקו' הזה!" ווי פארכטיג, ווי שרעקליך, ווי פינסטער שוידערליך"... מיט איבערמענטשליכע כוחות האט ער זיך אבער געשטארקט און ארויפגעקוקט צו דעם וועלכען ער האט באטיטלט אלס "חסיד שבחבורה" זאל נעמען די לייצעס אין די הענט.

"דו וועסט זיין אונזער שליח ציבור," האט ר' פנחס זיך געוואנדן צו ר' מיכל'ן וועלכער האט פלוצים אויסגעזען דאס מערסטע צעשוידערט און צעקלאפט פון די גאנצע גרופע. "האסט נישט קיין ברירה

יום טוב ערבעהלונגען

מיכל! שטארק זיך! סוף כל סוף ביזטו א בעל תפילה און געדענקסט מער ראש השנה'דיגע תפילות ווי סיי וועם צווישן אונז. נו ר' מיכל, גייט צו, הייבט אן..."

"ווי קען איך זיך אזוי שטעלן דאוונענן פאר'ן מלך מלכי המלכים?" האט ר' מיכל געפרעגט מיט א קרעכץ וואס האט געריסן די קושקעס. "וויאזוי קען איך קרוינען דעם הייליגן באשעפער אין דעם פארכטיגן טאג וועו איך גיי געקליידעט אין פראסטע מאדיארישע מונדירן? וועו מיר זאלן כאטש טרעפן דא עפעס... עפעס.. עפעס א חפץ, א קלייניגקייט, עפעס אן איבערבלייבענישׂ פונעם אמאל.... עפעס יום טוב'דיג... עפעס אידיש, עפעס הייליג.... כאטש עפעס..."

פלוצים האט אנגעכאפט ר' מיכל א מאדנע אינערליכע שטופ. ווי אן אינערליכע שטימע וואלט אים אריינגעשעפשעט א סוד, עפעס אן אינערליכע התגלות, א "לבי אומר לי". ער איז מיט זריזות צוגעגאנגען צו איין צעבראכענעם באנק וואס איז געלעגן נעבן דעם וועינקל וואס מיר האבן באשטימט צום דאוונענן, מיט א פייער שנעל אוועקגערוקט די צעבראכענע באנק, און אונטער די ברעטער האט זיך באויזן א פארקנייטשטע פארשטויבטע זעקל.

ר' מיכל האט פייערליך אויפגעהויבן דעם זעקל מיט ביידע הענט און געווויזן פאר אלעמען, וועו ער באטראכט עס ערנסט מיט זיינע לויטערע אויגן, און ווי ער וואלט וועו געפירט געווארן פון אינערליכע באפעלן האט ער עס געעפנט פאר אונזערע ערשטוינטע אויגן.

"געבט א קוק וואס איך האב געפונען!" האט ר' מיכל אויסגערופן מיט פאטאס, וועו ער נעמט ציטערדיג ארויס פון דאס אלטע זעקעלע, א זיידענע בעקיטשע! א אמת'ע חסיד'ישע קאַפאָטע! טאקע צעקנייטשט און פארווארפן ווי א ווערדלאזע שמאטע... אבער פאר די פארשמאכטע אידן, הוי, אן אומשאצבארער אוצר. און אט, כאפט א בליק וואס נאך... צווישן די קנייטשן פון די בעקיטשע ליגט א סאמעטענע קאַפל! א גרויסע חסיד'ישע שבת'דיגע קאפל.

"או-וואו! וואספארא מציאה!" האבן די אידן אויסגעשריגן מיט התרגשות... זיי האבן געשפירט די געטליכע האנט וואס גלעט זיי דא, א הימלישע מתנה פאר די צעבראכענע אידעלעך. א הייליגער בגד צום דאוונענן.

און וויאזוי האט ר' מיכל רעאגירט? אן ווארטן אן איבריגע מינוט האט ער מיט א פשטות פלינק אויסגעטון דעם מיליטעריישן קנעפל-לאזן רעקל, פייערליך אנגעטון די בעקיטשע, ארויפגעלייגט דעם סאמעטענעם קאפל אויפ'ן קאפ, זיך פרום און הייליג פארמאכט די אויגן, און, "אדון עולם!" האט זיין הארציגע שטימע אדורכגעטרייסלט דאס הייליגע בית המדרש.

הויך אויפ'ן קול האט רבי מיכל אנגעהויבן דאוונענן פאר'ן עמוד ווי אין די גוטע יארן אין "ארץ ישראל שטיבל" אין בודאפעסט... לאנגזאם, פסוק נאך פסוק האט ער אויסנווייניג פארגעזאגט כמעט אלע תפילות, אלעס פון זכרון ארויס, מיט'ן אלטערטימליכן ימים נוראים'דיגן נוסח וועלכעס איז ביי אונז העכסט פארהייליגט פון אלטע דורות צוריק.

אלע אידן זענען שנעל מיטגעריסן געווארן נאך אים אינעם ראש השנה'דיגן דאוונענן. זיך פרום פארמאכט די אויגן און טיף כוונה'דיג געגלעט די הייליגע ווערטער. קיינער האט נישט געיאגט, זיי האבן היינט אורלויב פון די עבודת פרך, שטייען זיי און דאוונענן וויפיל ר' מיכל געדענקט פון זכרון. איי האבן זיי געדאוונט...

★

דער פעדער קאפיטולירט וועו עס קומט צו שילדערן די תפילות פון די אידן דארט און דאן. וועלכער פאפיר קען דען דערהייבן דאס פייער פון די הויכע הימל'דיגע מאמענטן. איי ליבע ליינער, ווי קענען מיר דען פארשטיין וואס האט זיך אפגעשפילט אין יענע הייליגע שעות.

פארמאכט אייערע אויגן און עפנט אייערע הערצער...

שטייען דא דרייצן אויסגעדארטע אידן, הויט און ביין, די אדערן פארהארטעוועט פון שווערע ארבעט און פארטרוקנטע וואונדן אויף יעדן גליד. שטייען זיי ווי הימלישע מלאכים, די אויגן פארמאכט און די פערל טערערלעך רינען פריי. רינען זיי און קייקלען זיך אויף דער ערד. קיינער קימערט זיך נישט זיי אפצואוישן. רינט טייערע טערערלעך, רינט.

ווארט נאך ווארט דאוונענן זיי מיט דעם איד מיט די הארציגע שטימע, איינגעהילט אין א ניסימ'דיגע קאפאטע און א הויכע סאמעטענע יארמולקע אויף זיין איינגעמארגטע אבער פייערדיג-רויטע פנים, און אויפ'ן הייליגן אור-אלטן ימים נוראים'דיגן נוסח זאגן זיי די ברכות, פרשת העקידה, קרבנות, פסוקי דזמרה, ברוך שאמר.... המלך! און שיר המעלות..... אוי.... ממעמעקים...

נאך שחרית, א קורצע הפסקה, און דערנאך, למנצח... די כליפען און יאמערייען ביים מן המיצר... ביי יעדן שווימען ארויף ווי מען איז קוים דריי פיר ראש השנה'ס צוריק געשטאנען אין גרויסן שול, צי אין פעסט צי אין באניאד, מיט משפחה, שכנים און גוטע פריינט ארום, די קינדערלעך טוליען זיך אונטער'ן טלית, איינגעהילט אין די טליתים און יום טוב'דיגע קליידער האט מען זיך געגרייט צו הערן דעם קול השופר... און יעצט...

וואו זענען זיי? וואו זענען די עלטערן, די געשוויסטער, די גוטע פריינד, די אומשולדיגע קינדערלעך, און וואו שטייען זיי?

צווישן די הויכע כליפען הערט זיך ארויס די צעבראכענע הארציגע שטימע פונעם בעל תפילה.... אוי.... יוי..... קוים וואס ער קען קומען צום ווארט, קולי.... הוי, שמעת.... אל תעלם....

א שופר האבן זיי טאקע נישט געהאט מיט זיך, אבער קוואלן טרערן האבן זיי געהאט בשפע. שטיקער תרועה און שברים פון טיפן הארץ וועלכע האט זיך געעפנט אין די לאנגע מוספ'דיגע שמונה עשרה...

און נאך א שופר, נאך א שטראם טרערן, הייליגע דערשטיקטע בכיות פון וועלכע מען קען קוים ארויסהערן אוי תקע... בשופר גדול...

אלעס האט דער עולם מיטגעברימט/מיטגעווויינט מיט ר' מיכל'ען פון די טיפענישׂ פון הארץ... אבער ביים "ונתנה תוקף," מי... ומי... האבן די קולות געטרייסלט די זוילן פון די אלטע שול וועלכע האבן טרויעריג מיטגעדאוונט און מיטגעווויינט.

אזוי האבן די אידן זיך אויסגעגאסן די הערצער און אויסגעשוועטנקט די נשמות ביי די לעצטע ראש השנה'דיגע תפילות אין גרויסן הייליגן בית המדרש אין גער, ביז זיי האבן געענדיגט, געשטארקט און געמוטיגט, מיט א פרייליכן מארש: "היום תאמצנו.... היום... היום....

★

די שווערסטע מינוטן זענען געווען וועו נאך אזא הארציגע דאוונענן האבן די אידן זיך צוריק אויפגעוועקט צום ביטער'ן מציאות און זיך געמוזט געזעגענען פון די הייליגע שול..

זיי האבן זיך שטארק געווענקלט וואס צו טון מיט די בעקיטשע און קאפל וועלכע זיי האבן געפונען ממש בדרך נס, אבער וואס קען מען טון? מיטנעמען? וועו קען דען היטן דערויף?

אין ענדע האט מען עס צוריקגעלייגט אין באהאלטענעם ווינקל וואו מען האט עס געפונען, עס זאל ליגן דארט, ווי ר' מיכל האט זיך אויסגעדרוקט, "עד שיבוא אליהו"...

'במהרה בימינו אמן' האבן די אידן פרום געשעפשעט, האבן די וועט צוגעשאקלט און זיי טרויעריג נאכגעקוקט ווי זיי גייען ארויס באגלייט מיט די מיליטערישע וואך...

אבער געדאוונט האבן זיי, און דאוונענן וועלן מיר היי יאר, און דאוונענן וועלן מיר ווידעראמאל מיט די צעקנייטשטע בעקיטשע און יארמולקע כשיבוא אליהו, מיט משיח'ן אינאיינעם און בלאזן מיט'ן שופר גדול, במהרה בימינו אמן. ★

...אין די לינקע זייט פונעם הויף דערהייבט זיך אין איר פולסטן פראכט א הויכע צוויי שטאקיגע געביידע, מאיעסטעטיש געבויט פון רויטע ציגל. די גרויסע הייליגע שול פון די גער'ע רבי'ס. די שול איז נאך באנייט געווארן דורכ'ן ערשטן גער'ער רבי'ן, הרה"ק בעל חידושי הרי"ם זצ"ל.

רעכטס: די אלטע שול אין גער היינט צוטאגס, לינקס: דער אוהל פון חידושי הרי"ם און שפת אמת זי"ע אין שטעטעלע גער.

המספיק נייעס

ושמחת בחגיך:

געהויבענע ספעציעלע "שמחת בית השואבה" באשטימט אויף מיטוואך ערשטע טאג חול המועד הבעלל"ט

המספיק דינגט ארויס ריזן הערליכע מוזיקאלישע זאל אין הארץ פון דער בראנקס

גייענדיג צום דרוק מיט'ן "גאזעט" ווערן פארטיג די לעצטע צוגרייטונגען צום גרויסן "שמחת בית השואבה" פראגראם וואס המספיק שטעלט צו פאר אלע קאנסומערס, צו מיטהאלטן די שמחה מיט הארץ און נשמה אינעם גרויסן גרויסן יום טוב זמן שמחתינו.

המספיק האט שוין ב"ה לאנגע יארן די חזקה צוזושטעלן עפעס ארגינעל און העכסט געלונגען פאר אלע אירע קאנסומערס אויף שמחת יום טוב, יעדן חול המועד פסח און סוכות. בדרך כלל איז עס אן אויספלוג צו א שפיל פלאץ וואס ווערט "קאסטימיזירט" צו אקאמאדירן די טייערע נשמות וואס די אגענטור שפירט אלס זכי' צו באדינען.

דער המספיק חול המועד פראגראם האט די אגענטור איינגעפירט, אויפ'ן פארלאנג פון פולע הונדערטער משפחות שיחיו צו האבן א פאסיג צוגעשטעלטע חול המועד פראגראם על טהרת הקודש, אראנזשירט אין אן אייגן אדער געדינגען פלאץ, וזר אל יתערב בשמחתינו. עס האט זיך ב"ה ארויסגעשטעלט מאל נאך מאל אלס הערליכער סוקסעס מיט א געהויבענעם "ושמחת בחגיך", נוסח המספיק.

ווער רעדט נאך חול המועד סוכות, די העכסטע צייט פון "ושמחת בחגיך" נאך מזמן המקדש. מען זינגט און מען טאנצט ביי "שמחת בית השואבה" ביז רוח הקודש און טאקע מיט טראמפייטערס, פויקן, צימבלען און פייער פאקלען. די אגענטור שטעלט דעריבער צו פון צייט צו צייט אן אייגענע "שמחת בית השואבה" פאר אלע טייערע קאנסומערס, לכבוד חול המועד סוכות, מיט פילהארמאנישע ארקעסטרעס, וועלט בארימטע בעלי מנגנים, און אפילו קינצלער מיט פאקלען באשיינען די ארענע צו מהנה זיין דעם עולם.

לכבוד דעם חול המועד סוכות, תשע"ז, שיינט די לופט ביי קאנסומערס און שטאב צוגלייך מיט עקסטאז. המספיק טוט וויידעראמאל אראנזשירן א געהויבענע מוזיקאלישע צוזאמקונפט מיט שירה וזמרה, כנורות ונבלים, אבוקות של אור אין א העכסט פייערליכע יום טוב אטמאספערע. דער בהשתתפות זענען די חשוב'ע געסט, די טייערע קאנסומערס און זייערע נאנטע און באגלייטער.

דער גראנדיעזער "שמחת בית השואבה" וועט בעז"ה פארקומען מיטוואך, דער ערשטער טאג חול המועד, דורכאויס די נאכמיטאג שטונדן, בערך צווישן 2:30 און 5:30.

לויט ווי עס גיט איבער מרת קטינא תחי', קאארדינעיטאר פון המספיק פראיעקטן, ווערט דער פראגראם היי יאר אראנדזשירט אין גרויסן פראכטפולן פארשטעלונגען זאל פון די "לעהמאן קאלידזש" אין די בראנקס, ניו יארק. א גיגנאטישער זאל ספעציעל אויסגעשטעלט פאר גראנדיעזע פארשטעלונגען און מיט גענוג און נאך פלאץ הערליך צו אקאמאדירן אלע חשוב'ע משתתפים, קינדער, געשוויסטער טאטעס

זייט 10 >>

יום שבתון אין לשכות:

המספיק אין ראקלענד קאונטי שטעלט צו הערליכע **"שבת מנוחה ושמחה"** ערב פארנומענע **הייליגע תשרי טעג** הבעלל"ט

עלטערן שעפן זיך אן מיט פרישע כוחות צום רייכן חודש מיט די דערהויבענע ימים טובים הבעלל"ט - דריטע שבת מנוחה ושמחה דורך "המספיק רעספיט" און "דעי העב" פראגראמען שטייגט איבער אלע פראפארצן - "שבת פאר זיך" מיט אלע פיטשעווקעס - קינדער דערהויבן, פרייליך, לוסטיג, רואיג און צוגעגרייט צו ליכטיגע הייליגע טעג וועלכע קומען שוין אט אט

מיט די הייליגע טעג ביים שוועל איז דער זומער געקומען צום קלימאקס ביי די חשוב'ע עלטערן און קינדער פון עטליכע פראגראמען אנגעפירט דורך המספיק אוו ראקלענד קאונטי, מיט'ן הערליכן דערהויבענעם שבת כי תצא, י"ד אלול, וועלכעס איז אפגעראכטן געווארן ברוב פאר והדר אלס א "שבת מנוחה ושמחה".

מיטגעהאלטן דעם הערליכן שבת האבן די טייערע קינדערלעך וועלכע באטייליגן זיך אינעם "רעספיט פראגראם", די מיידלעך פונעם דעי העב פראגראם און די מיידלעך פונעם גאנץ יונגען אבער שוין וועלט בארימטן "סטארס" פראגראם, אלע דריי אנגעפירט דורך המספיק אוו ראקלענד קאונטי.

וואס דאס האט געמיינט פאר די הייליגע נשמה'לעך און באזונדער פאר זייערע חשוב'ע עלטערן שיחיו איז דער פעדער נישט אומשטאנד צו באשרייבן.

"רעספיט" איז ווי באקאנט דער פראגראם וועלכער שטעלט צו רואיגע אינהאלטסרייכע שעות פאר די קינדערלעך אין צייטן וועו עס איז נישט פארהאן קיין שולע. דאס רעכנט אריין יעדן טאג נאך חדר/שולע/פלעיגרופ, זונטאג און ווינטער און זומער וואקאציעס.

רעספיט דינט פאר די חשוב'ע עלטערן אלס די "בעטערי טשארדזשערס" פונעם טאג. עס שענקט זיי עטליכע שטונדן זיך אפצוגעבן רואיג און שטיל מיט די אנדערע קינדער, זיך צוזאמנעמען און אנשעפן מיט פרישע כוחות וויטער אנצוגיין מיט די ספעציעלע עבודת הקודש פון ערציען א הייליג לעכטיג נשמה'לע מיט ספעציעלע געברויכן. פריש און מונטער קענען זיי דערנאך אפווארטן זייערע אוצרות'לעך וועו זיי קומען אהיים פרייליך און זאט נאכ'ן גענישן פון תענוג וקורת רוח, אקטיוויטעטן און נארהאפטיגע איבערבייסן, אין די ראמען פון "המספיק רעספיט פראגראם".

המספיק "דעי העבילימעישאן" איז א הויכפונקט פון יעדן קוק-ווינקל, ביי די אגענטור זעלבסט פון די שענסטע און וויכטיגסטע פראיעקטן פון ערשטן טאג אנגעהויבן; ביי אלע באטייליגטע דער הויכפונקט פונעם טאג טעגליכן לעבן, די באליבטע ראמען אין וועלכע מען פארברענגט דאס רוב שעות פונעם טאג מיט לערנען אויף פילע געביטן, רייכע אינהאלטסרייכע אקטיוויטעטן און מען הייבט דאס לעבן סטאנדארט און געשמאק אויף פרעצעדענטלאזע שטאפלען; און אודאי ביי די עלטערן, קינדער און שטאב צוגלייך, א הויכפונקט פון אידיש נחת בתפארתה ווי די בלומען בליען אזוי הערליך לתפארת ולשם.

און ווער רעדט נאך פון "סטארס", א הערליכער דיאמאנט אין שפיץ קרוין פון המספיק הילפס פראגראמען – א העכסט קלאסישע אייגנארטיגע פראגראם, א חידוש פון איר סארט, וואס שענקט מעגליכקייטן פאר מיידלעך מיט בעסערע פעאיגקייטן צו בליען און שטייגן אויף שטאפלען וואס מען האט קיינמאל פריער נישט געזען, אין א רייע געביטן לענגער ווי א צייטונג פאפיר. א רעלאטיוו יונגער פראגראם אבער שוין שטארק אויפגעכאפט און אויסטערליש בארימט פון מויל צו אויער איבער די לענג און ברייט פון ראקלענד קאונטי.

אצינד האבן אלע דריי נאבעלע פראגראמען צובאקומען א הערליכע גאלדענע רינגל, שבת כי תצא תשע"ו אין "קראון פלאזא" האטעל

זייט 06 >>

לייגט אוועק די
טעלעפאן נומער פון
המספיק-קעיר
אין א גוטע אבער
געדענקבארע פלאץ
1-855-426-2774